

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

- ▼ Oost-Zaire
- ▽ Israël
- V.S.-verkiezingen
- Midden-Oosten
- Afghanistan
- Opvoeden tot vrede
- Verkiezingen
- Shell - Nigeria
- Eerlijkheidshalve
- Interview
Pierre Galand
- Filipijnen
- Geweldpreventie
- Ontwikkelings-
samenwerking
- Vredesinitiatieven
- Mens als
koopwaar
- Te zot om
los te lopen

verschijnt tweemaandelijks
39ste jaargang - nr. 322 - november-december 1996
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

Onrustwekkend

Ter gelegenheid van de "werelddag van de uitroeiing van de armoede" (17 okt.) die doorging op initiatief van het wereldontwikkelingsprogramma (WDP) van de Verenigde Naties werden een aantal onrustwekkende gegevens bekend gemaakt. We zetten ze op een rijtje:

- Meer dan 1/5 van de wereldbevolking moet leven met amper 3 fr. per dag.
- Nog eens 60 % van de wereldbevolking, 3,3 miljard mensen, moet het stellen met 60 fr. per dag.
- Het gemiddeld inkomen van de 20 % rijkste bevolking is 61 keren hoger dan dat van de 20 % armsten. Dertig jaar geleden was dit "slechts" 30 maal.
- Het fortuin van de 358 rijkste personen van onze planeet staat gelijk met dat van de 2,3 miljard armsten.
- In de vijftig armste landen woont een vijfde van de wereldbevolking terwijl deze landen wereldwijd slechts voor 2 % van de totale inkomsten zorgen. Tegelijkertijd halen de 20 % rijkste landen 83 % van de inkomsten binnen.
- Meer dan 800 miljoen personen hebben onvoldoende te eten en 500 miljoen zijn chronisch ondervoed.
- 1,3 miljard personen beschikken over geen drinkbaar water. In de ontwikkelingslanden sterven jaarlijks 17 miljoen mensen door ziekten die voortkomen van vervuild water.

En zo gaat het verder...

De V.N. legt er eveneens de nadruk op dat ook in de westerse wereld de kloof tussen rijk en arm steeds breder wordt. Ongeveer 100 miljoen mensen leven in extreme armoede, 5 miljoen zijn dakloos en 35 miljoen volledig werkloos.

In de Verenigde Staten heeft één op de vier minderjarigen (13,6 miljoen kinderen) honger of heeft met voedselgebrek te maken. Van de kinderen onder de zes jaar die alleen met hun moeder leven is 64 % arm. De afschaffing en beperkingen van uitkeringen aan de zwakkere groepen in de Amerikaanse samenleving, een wet die recent door Clinton ondertekend werd, zal de armoede aanzienlijk doen toenemen.

Niet zonder reden zegde WDP-voorzitter James Gustave Speth dat de toename van de armoede ons vroeg of laat naar militaire tussenkomsten zal voeren.

ADS

We hebben wat u zoekt!

De eindejaarsfeesten naderen en u denkt wellicht reeds aan het geschenk dat u aan familieleden en vrienden kunt aanbieden.

Schenk een abonnement op *vrede!*

U stort het leesgeld (600 fr.) op onze postrekening 000-0956015-80 met vermelding voor wie het abonnement bestemd is.

Wij sturen aan deze persoon een wenskaart met de vermelding van uw geschenk-

abonnement en... u sturen we een verrassing.

Doen!

INHOUD

EDITORIAAL	De erfenis van opération turquoise	3
UITKUIK	België en staat in Israël	4
VERENIGDE STATEN	Clinton VS Dole, politiek bekeken	5
MIDDEN-OOSTEN	De Tunnel Israël versus de Palestijnen: geen militaire oplossing	8 9
AZIE	Afghanistan De Filipijnen: revolutie of reformisme? (Deel 2)	10 30
OPVOEDEN TOT VREDE	Reizen en ontwikkelingshulp	11
VERKEEZINGEN		12-14
NIGERIA	Shell in legerpak	15
DOSSIER	Hoera we zijn er, we halen de meet Oproep tegen corruptie De Europese Unie - De propagandamachine van de Europese commissie De mundialisering NAVO en andere perikelen	17 19 20 21 23
EEERLUKHEIDSHALVE		24
INTERVIEW	Waakzaam voor vrede en solidariteit een standpunt uit Franstalig België - Praten met Pierre Galand -	25
TRIBUNE	Geweldpreventie: een pacifistische visie Arrestatie Turkse dienstweigeraar	33 34
ONTWIKKELINGS- SAMENWERKING	De geldinzameling in crisis: een zalig keerpunt?	35
VREDESINITIATIEVEN	Dialogoavonden - Andere activiteiten waar Vrede haar medewerking aan verleent	37
VOOR DE VUIST	Koopwaar	39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer: Georges Spriet - André De Smet - Willy Courteaux - Lucien Bollaert - Lucas Catherine - Adam Keller - Jan Van Calsteren - Ludo De Brabander - Antoine Uytterhaeghe - René Van Nerum - Denis Horman - Victor Stuyck - Jan Olsen - Rob Van Vlieden - Peter Jochims - Eric Todts - Jos De Geyter - Jeanne Provost.

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"
Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHVER PUBLICITEIT:

Galgenberg 29 - 9000 Gent
Prk. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

LEESGELD:

110 fr. los nummer
600 fr. per jaar
700 fr. instellingen met factuur
800 fr. Nederland of

43 gulden op postbank giro nr. 5267800 van
Ad Wouderberg / VREDE postbus 92311
1090 AH Amsterdam

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborgh
Beukendreef 15 - 9401 Pollare - Ninove

ABONNEMENTENDIENST: Lotty Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is slechts
toegelaten mits bronvermelding en toezending
van een presentexemplaar.

REDACTIE:

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, René Van Nerum,
Ludo De Brabander.

REDACTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDACTEUR:

André De Smet.

De ondertekende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de
redactie.

Wordt gedrukt op kringlooppapier.

OFFSET DRUK:

"Neveland", B.W., 9850 Nevele.

De erfenis van opération turquoise

De huidige gebeurtenissen in Oost-Zaire dreigen uit te groeien tot een enorme catastrofe. We krijgen de indruk dat het geweld in die regio niet te stoppen is. Maar alle geweld is mensenwerk. (Neo)-kolonialisme, armoede, institutionele chaos, etnische conflicten, gebrek aan democratie hebben allen van doen met wat er gaande is in deze nieuwe tragedie van de Grote Meren.

We mogen eerst en vooral niet vergeten dat de koloniale overheersing grenzen trok die voorheen niet altijd als dusdanig erkend werden. Banyamulenge - etnische Tutsi's noemt de pers ze ook - is een verzamelnaam voor alle mensen die het Banyarwanda (de taal van Hutu en Tutsi in Rwanda) spreken en die nu in die regio leven: sommigen al 150 jaar, anderen van tijdens de koloniale periode of vluchtelingen van de laatste 40 jaar.

De relatie tussen deze migranten en de oorspronkelijke bevolking is al langer gespannen. Ze heeft echt een bijzonder karakter gekregen sedert de genocide in Rwanda 1994.

Maar we moeten de zaak, denk ik, toch eerst in het licht plaatsen van wat er in Kinsjasa gebeurt. De messen worden er namelijk geslepen om een goede uitgangspositie te verwerven naar de macht.

In dit post-Mobutisme dat zich de laatste jaren reeds laat gevoelen - en nu door de ziekte van de president intens aanwezig is - zoeken ook vele lokale burgerijen een nieuwe plaats onder de evenaarszon. Hierbij botst de betrokken regionale "Zairese" burgerij (al langer) met die van de Banyamulenge die gevestigde handelaars en veetelers zijn geworden.

De vluchtelingenstroom uit Rwanda in 1994 kwam een en ander versterken. En hier speelt de toenmalige "opération turquoise" een directe rol. De Franse militaire operatie is in de praktijk zeker ook een evacuatie geweest van de doodseskaders, de verantwoordelijken voor de genocide. Het instellen van vluchtelingenkampen aan de overkant van de grens is altijd en overal een opdrijven van de spanning met het moederland. Zo konden interahamwe (moorddadige Hutu-militie) en delen van het voormalige Rwandese leger zich verder bewapenen en de kampen onder hun administratieve controle brengen. Hier zijn parallellen naar de Thaise kampen

van de Rode Khmers, of de Hondurese kampen van de contra's, duidelijk te trekken.

De lokale politieke leiders vonden in deze georganiseerde Hutu-vluchtelingen - ook de gevluchte Burundese Hutu's - bondgenoten voor hun strijd tegen de gemeenschappelijke vijand: de Banyamulenge.

De huidige gevechten braken precies uit nadat lokale Zairese ambtenaren plannen bekend maakten om de Banyamulenge eigendom en burgerschap te onttrekken.

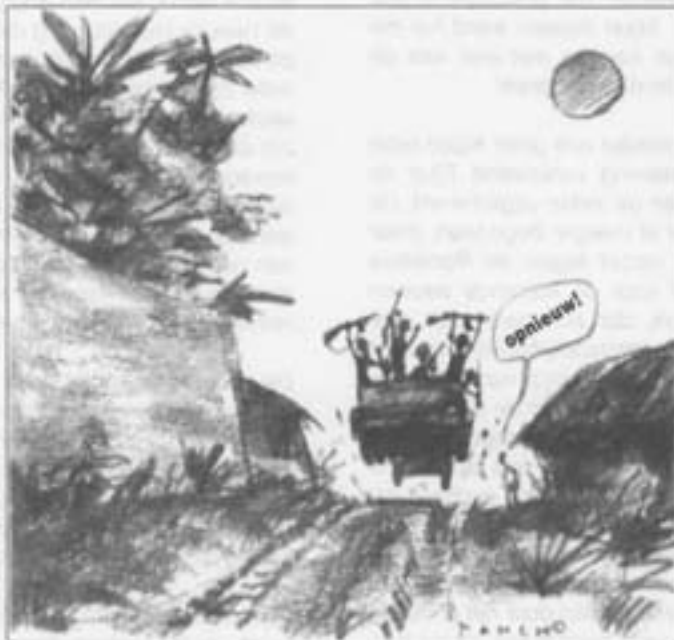
Velen menen de hand van Kigali te zien in de manier waarop het Zairese leger op verschillende plaatsen het onderspit moet delven. Bewijzen zijn daar totnogtoe niet voor geleverd. Wel is geweten dat Kigali "de zaak" van de opstandelingen politiek steunt. Het is ook zo dat groepen Banyamulenge in 1990 en later in het Rwandees Patriottisch Front hebben meegevochten. Enige ervaring met militaire organisaties en wapens is hen dus zeker niet vreemd.

Maar bovenstaande zou ook duidelijk moeten maken in welke belabberde toestand de Zairese staatsinstellingen (waaronder het leger) verkeren. Volgens sommige berichten is het plunderen de hoofdbekommernis van de Zairese troepen, en niet het herstellen van de orde, of iets van die aard.

De "vredesmissie" van de Franse troepen midden 1994 heeft dus niet bijgedragen tot een pacificatie van de regio. Omgekeerd dit optreden heeft de spanningen doen stijgen.

Zeker ook omdat dat optreden niet leidde tot een ontwapening van een aantal groepen. En ook hier weer zovele geruchten en losse berichten over wapenleveringen aan de regio in de periode na de genocide.

Geweldpreventie begint zeker niet met een militair optreden van een reddende (neo-koloniale) engel. Dergelijk geweld heeft te maken met gebrek aan regelende (staats-)mechanismen, met gebrek aan perspectieven voor een oplossing van problemen die op het terrein liggen van het economische, het participerende (democratie), menselijke ontwikkeling.

Georges Spriet

België en staat in Israël

Jaren geleden zag ik op de BRTN-tv een debat tussen een Vlaming van joodse afkomst en een Palestijn. Waarover het gesprek ging, is duidelijk genoeg. Op een zeker ogenblik van het gesprek, leidde de Palestijn een tussenkomst in met de woorden: "Ik wil even teruggrijpen naar het verleden: in 1948". Toen hij zijn tussenkomst beëindigd had, begon de joodse gesprekspartner, de heer K., als volgt: "Ik wil ook even teruggrijpen naar het verleden: in de tijd van koning David..."

Ik was met verstomming geslagen. Heel even had ik de neiging om te glimlachen over dit extreme contrast; de Palestijn die in zijn uiteenzetting wilde teruggrijpen naar het jaar van de aanvang van het joods-Palestijns conflict; de jood die een repliek baseerde op gebeurtenissen die drieduizend jaar geleden hadden plaats gehad. Maar meteen werd het me duidelijk, dat we hier te maken hadden met een van de tragische aspecten van het hedendaagse Israël.

Tweeduizend jaar lang had het joodse volk geen eigen natie gehad. In '70 van onze tijdrekening verwoestte Titus de tempel van Jeruzalem en werden de joden uitgedreven. De joodse uitwijking was weliswaar al vroeger begonnen, maar de nederlaag van het laatste verzet tegen de Romeinse overheersing besliste definitief voor de komende eeuwen over het lot van het joodse volk, dat zich geleidelijk over Europa verspreidde. In normale omstandigheden had men kunnen verwachten, dat die joden na verloop van tijd volkomen geassimileerd zouden zijn geweest met de autochtone bevolking van die landen waar ze zich gevestigd hadden. Twee factoren hebben dat verhinderd. De eerste factor is de religie geweest. De joden, het enige volk in de oudheid dat een monotheïstische godsdienst beleed, ontleende in die eeuwen het bewustzijn van zijn specifieke identiteit aan die religie. Maar een kwam een tweede factor bij, nog belangrijker dan de eerste: de vervolging van de joden door het christendom, dat in hen de moordenaar van Christus zag, drong hen, vaak tegen wil en dank, het bewustzijn van hun eigen identiteit op. De joden bleven joden, omdat het christendom beslist had dat de joden een vervloekt volk was dat moest worden vervolgd, samengedreven in ghetto's, gemarteld om hun geloof en uitgeroemd als de kanker van de mensheid.

Vanaf de negentiende eeuw leek de emancipatie van de joden een volledige integratie mogelijk te maken. Maar het eeuwenoude anti-joodse gevoel bleef woekeren. En het verwijt dat men de joden had gemaakt, dat ze een onproductief en parasiterend volk waren, werd nu omgedraaid. Toen heel Europa door ook joden dokter, advocaat, enz., konden worden, werd hen verweten dat ze de "markt" bedierven door hun opvallende aanwezigheid in steeds meer beroepen, die hen vroeger ontzegd waren. En toen onder het nazisme de shoah begon, was het opnieuw louter en alleen de etnische oorsprong van de joden die de beslissende factor was in de uitroeiing van al wie tot dat "vervloekte ras" behoorde.

Men hoeft dus bij het jodendom zelf geen oorzaken te zoeken waarom zij al die eeuwen lang met schijnbare hardnekkigheid hun joodse identiteit bewaarden. Ze konden niet anders, ook als ze anders wilden. Geen Pruis was Pruisischer dan heel wat

Pruisische joden in deze eeuw. Joden vochten in de Eerste Wereldoorlog als echte Duitsers, en sneuvelden als Duitsers. Maar die geëmancipeerde en geassimileerde werden, net zo goed als de ghetto-joden van Oost-Europa, uitgeroeid.

Sinds het aantreden van de nieuwe Likod-regering is er een breuk tussen diegenen die een moderne, pluralistische en democratische staat willen, en diegenen die een religieus imperialisme voorstaan.

Men zal dus in de geschiedenis moeilijk een volk vinden met een zo scherp omlinjende identiteit. Maar de anomalie was, dat dit volk twintig eeuwen lang geen natie had gehad. En toen na de Tweede Wereldoorlog die natie toch tot stand kwam, werd dit een natie die twintig eeuwen lang geen geschiedenis als natie had gekend. Een volk dat in de loop van die twintig eeuwen zoveel had geleden en daardoor zo sterk bewust van zijn identiteit, kon niet anders dan die leemte opvullen. En dat konden ze niet anders doen dan door terug te grijpen naar de tijden toen ze wel een natie vormden. Hest is significantief dat werd beslist, het oude Hebreeuws, sinds onheuglijke tijden een dode taal, opnieuw in te voeren als nationale taal. Het is alsof de Grieken vandaag zouden beslissen, het Grieks van Homeros opnieuw als officiële taal in te voeren.

Die hang naar het zo sterk mogelijk omlijnen van de eigen joodse identiteit, had natuurlijk een religieuze inslag. Het verleden waar de joden naar teruggrepen - en ze konden naar niets anders teruggrijpen om die identiteit te bepalen - was immers sterk religieus geladen. En omdat die religie bovendien gebonden was aan de territoriale omschrijving van de natie, had dit tevens een politiek effect.

Nu is de religie een gevaarlijk iets als ze een te grote invloed krijgt op het politiek handelen van staatsinstellingen. Een moderne staat, vooral als die democratisch gestructureerd is, kan onmogelijk handelen volgens de absolute richtlijnen van een godsdienst, die weigert wat dan ook te relativiseren en compromissen te sluiten, zowel in zijn binnenlands als in zijn buitenlands beleid, dat zelden een keuze is tussen goed en kwaad, en bijna altijd een keuze tussen een minder en een erger kwaad.

Vandaag - en vooral sinds het aantreden van de nieuwe Likod-regering - is er een breuk ontstaan tussen dat deel van de bevolking die een moderne, pluralistische en democratische staat wil, en het deel van de bevolking dat een religieus imperialisme voorstaat - zowel in het binnenlands als in het buitenlands beleid. De extreem-orthodoxe partijen mogen dan klein zijn, hun invloed reikt verder dan hun eigen actieve achterban. De droom van een religieus Israël en de droom van een staatkundig Groot-Israël vloeien in elkaar, en het lijkt me niet altijd duidelijk waar de religieuze impuls ophoudt en de nationalistische impuls begint.

De tragedie is niet ten einde. Niet voor het volk van Israël. Niet voor het Palestijnse volk.

W. Courteaux

Clinton VS Dole, politiek bekeken

Nu de politieke tv-debatten tussen de Democratisch en de Republikeinse presidents- en vice-presidentskandidaten ("running mates") nationaal over de beeldbuizen gesmeerd worden, blijft deze Amerikaanse verkiezingscampagne zowel in de VS zelf als internationaal weinig nieuws te maken. De peilingen blijven Clinton een ruime voorsprong voorspellen. Het blijkt des te moeilijker om achter te politieke verschillen te komen. Toch een analyse, ook omdat de Amerikaanse politieke kaart wel eens zou kunnen hertekend worden. Als je dit achtergrondartikel leest kennen we de uitslag reeds.

De politieke voorgeschiedenis

Meer dan honderd jaar geleden stond de Democratische Partij voor een racistisch gekleurd conservatisme in het zuiden, dat in de Burgeroorlog of "Secession War" (1860-65) zich wou afsplitsen van de Noordelijke Republikeinen. In werkelijkheid stonden de Republikeinen vooral voor de industrialisatie rond de Grote Meren (Detroit en Chicago) en de principes van een vooruitstrevende grondwet in de federale 7 administratieve machtscentra (Washington D.C. en New York). De industriële boom had toen namelijk een tekort aan goedkope arbeidskrachten. Er werd op de zwarten van de Zuiderse plantages gemikt, aan wie de vrijheid (en het paradijs) beloofd werd.

In de loop der jaren hebben de Democraten de arbeiders en minderheids-groepen in het noorden (joden en zwarten bijvoorbeeld) aangesproken om toch maar een landelijke meerderheid te halen. De beroemde "New Deal" politiek van Democraat Franklin **Roosevelt** (niet te verwarren met zijn Republikeinse voorganger Theodore), economisch geïnspireerd door het "deficit spending" van John Maynard **Keynes** als antwoord op de **Wall Street Crash** (24 oktober 1929), is daar een gekend voorbeeld van. De Republikeinen, die de industriëlen en financiers vertegenwoordigden, bleven zo sterk een conservatief standpunt innemen dat zij meer en meer conservatieve, blanke zuiderlingen aanspraken. Deze verschuiving werd versneld door de groeiende maatschappelijke en politieke tegenstellingen tussen enerzijds de anti-racistische beweging en de "liberals" en anderzijds de Ku Klux Klan en andere racisten in de jaren '60.

De overwinning van Ronald **Reagan** in 1980 bracht een nieuwe Amerikaanse politieke kaart tot stand. Het conservatieve zuiden werd bewerkt door "christelijke" uiterst-rechtse groeperingen, waardoor het al vlug de "**Bible Belt**" ("bijbelriem") genoemd werd. De nieuwe technologie, die vooral in Californië (Silicon Valley) gehuisvest was en op maximalisatie van de winsten op korte termijn mikte, steunde de oude acteur. Zij vond haar afzet en

coalitiepartner in de wapenindustrie, die in de koude-oorlogpolitiek sterk gesubsidieerd werd en door Reagan als een van de hefboomen gezien werd om uit de economische crisis te geraken. De bankwereld en de oudere multinationals bleven gedeeltelijk de Democraten steunen, omdat zij een inkringing van hun wereldwijde invloed vreesden door een al te agressieve buitenlandse politiek. In Wall Street kwamen echter de speculanten of "brokers" op, die op zeer korte termijn werkten en de monetaire politiek geïnspireerd door economen als **Friedman** steunden.

De overwinning van **Clinton** in 1992 veranderde die kaart niet fundamenteel. Mede door de opkomst van de verlichte liberaal Ross Perot, goed voor meer dan 19 miljoen stemmen, scheelde het amper een goede 5 miljoen stemmen. Die werden Clinton vooral bezorgd door een Regenboog campagne van Jesse Jackson, die ook de hopeloze zwarten opriep toch te gaan stemmen.

De politiek tegenstellingen vandaag

Vandaar dat de politieke standpunten momenteel op vele vlakken precies omgekeerd zijn dan 100 jaar geleden. De Republikeinse "**Grand Old Party**" (GOP) speelt nu de anti-federale kaart, terwijl de Democraten, ook om redenen van sociale programma's, nu sterk de centrale macht en administratie beklemtonen.

Het onderstaande schema maakt duidelijk dat beide strategisch vertrekken bij de **Amerikaanse Droom**, waarin de meerderheid van de Amerikanen, en zeker de omvangrijke middenklasse, blijven geloven. Die Droom, voor het eerst verwoord in de "**Declaration of Independence**" (4 juli 1776, Onafhankelijkheidsverklaring), schrijft "de gelijkheid" en het recht op "leven, vrijheid en het nastreven van geluk"(1) voor. Vele Amerikanen menen nog steeds dat je door hard werken de top kan bereiken. Vanuit protestantse traditie ligt de klemtoon ook meer op het indi-

Overzicht van de belangrijkste politieke thema's

Thema	Democraten	Republikeinen
American Dream	"God bless America"	"God bless America"
opvoeding	het dorp (= gezin + gemeenschap)	enkel het gezin
sociale diensten	afgestankte Medicare en Medicaid (3)(4)	minder centraal geld, meer vrijwilligerswerk
staat	minder staat, maar nog sociaal contract	minder staat, contract met de burger
begroting	in evenwicht	in evenwicht
belasting	geen lineaire verlaging	voor iedereen - 15%
criminaliteit	geld voor anti-drugacties, strijd tegen criminaliteit gekoppeld aan sociale programma's	streng optreden (maar met minder geld)
Amerika	grote toekomst	terug naar groot verleden

vidu dan op de collectiviteit. Vandaar dat in de Amerikaanse cultuur dat individu steeds centraal staat, ook in de politieke strategie en de standpunten rond opvoeding en staat. Zo heeft Hillary Clinton zich tijdens de campagne moeten verduidelijken waar zij uitdrukkelijk ook het gezin als opvoedend element heeft moeten vermelden, naast haar bekende uitspraak "It takes the village." ("Het dorp is nodig")

Wat de staat betreft is de tegenstelling duidelijk. Toch moet gezegd worden dat Clinton de goed aanslaande tactiek van "contract met de burger" en bezuinigingen om tot een begroting in evenwicht te komen van de Republikeinse Parlementsvoorzitter, Newt **Gingrich**, overgenomen heeft. Vandaar dat momenteel zelfs sterk getwijfeld wordt of de Republikeinen hun meerderheid in het Congres (=Kamer van Volksvertegenwoordigers en Senaat) zullen kunnen blijven behouden. Zoals in vorig artikel (2) vermeld worden op 5 november immers ook de volledige Kamer en een derde van de Senaat verkozen.

De centen in de toekomst

Wat het Republikeinse thema moest worden, nl. de belastingvermindering, is ook al door Clinton gerecupereerd. De Republikeinen zijn traditioneel sterk in monetaire thema's. Zij vergeten echter dat het huidige budgettaire deficit vooral aan de opgezwollen bewapeningssubsidiering van hun partijgenoot Reagan te danken is.

Laten we Dole's fameuze 15% belastingvermindering even wat nader bekijken. De totale Amerikaanse begroting omhelst 1.566 miljard dollar (46.980 miljard BEF). Uit allerlei verklaringen en teksten blijkt dat hij niet zou bezuinigen op: sociale zekerheid (347 miljard dollar of 22% van het budget), Defensie (268 miljard dollar of 17%), interesten op leningen (240 miljard dollar of 15%), Medicare (195 miljard dollar of 13%), Medicaid (92 miljard dollar of 6%), voordelen voor veteranen (39 miljard dollar of 2%), pensioenen van de militairen (30 miljard dollar of 2%) en onderzoekslaboratoria van het ministerie van Energie (2 miljard dollar); samen goed voor 1213 miljard dollar of 77% van de begroting. Daarbij moet gezegd dat die cijfers slechts gelden na de 393 miljard dollar bezuiniging die de Republikeinen in juni 1996 voorstelden.

Wij Dole zijn belastingvermindering en een begroting in evenwicht binnen 6 jaar bereiken dan moet hij niet minder dan 757 miljard dollar zien op te hoesten. Hij hoopt op 147 miljard dollar meer inkomsten en moet dan nog 217

miljard dollar bezuinigen. Maar buiten zijn economisch campagnehoofdstuk heeft Dole reeds volgende verkiezingsbeloften gedaan: 77 miljoen dollar meer naar de Nationale Wacht voor drugbestrijding, uitbreiding van de vloot van B-2 bommenwerpers (gebouwd in Californië), opbouw van een anti-raketstelsel van 14 tot 60 miljard dollar, terugstorting van 4,2 miljard dollar individuele staatsuitgaven tegen illegale immigranten, en niet nader bepaalde meeruitgaven naar de G.I.'s en voor de vermiste Vietnam-veteranen.

Dat zou betekenen dat Dole op de andere begrotingsposten, amper 23% van het totaal, tot 40% zou moeten afslanken. Buiten het volledig afschaffen van het ministerie van Handel en de afslanking van dat van Energie, ziet zijn bezuinigingslijstje er als volgt uit:

Dole's reeds aangekondigde bezuinigingen

Nationale Parken	2.200 minder bewakers
Grenscontrole	2.170 minder agenten
Gevangeniswezen	42.100 minder cellen
NASA	25 minder shuttle vluchten
FBI	4.000 minder agenten
Drug-interventie	2.960 minder personeelsleden
Onderwijs	300.000 minder HEAD-kinderen

HEAD staat voor HEAD START, dat is een programma sinds 1964 om cultureel benadeelde kinderen op de school voor te bereiden

Het eerste wat hier opvalt zijn de tegenstellingen. Zo belooft Dole de drugcriminaliteit hard aan te pakken, maar wel met bijna 3000 minder personeelsleden. Het was dan ook niet moeilijk voor Clinton om Dole's hoofdvogel af te schieten en -terecht- te beweren dat een begroting in evenwicht onmogelijk is met een lineaire belastingvermindering van 15%. Gingrich is zo oprecht te verklaren dat er met het Republikeinse begrotingsprogramma wél bezuinigingen in Medicare zullen nodig zijn. Clinton komt dan ook geloofwaardiger over, zelfs op traditioneel Republikeinse troeven als belastingen, begrotingen en bestrijding van de criminaliteit.

De nieuwe politieke kaart

Het ziet er dus naar uit dat de Amerikaanse politieke kaart op 5 november wel eens zou kunnen hertekend worden, niet in het minst door de Republikeinse ongeloofwaardigheid. Bovenstaande kaart biedt eerst en vooral twee lijsten van staten die van 1968 tot 1992 steeds Republikeins stemden. De linkse, meest Republikeinse lijst telt 73 van de 538 leden van het kiescollege dat uiteindelijk de nieuwe president aanduidt. (2) Vier van die staten leunden in september reeds over naar Clinton. Nog opmerkelijker is de rechtse lijst, goed voor 165 kiesmannen. Amper 3 van de 12 staten zouden in Republikeinse handen blijven. Beide lijsten van 24 staten samen zijn goed voor 238 collegestemmen, slechts 32 te kort om de meerderheid te halen.

Uiteindelijk waren er in september slechts 4 staten (Idaho, Utah, Alabama en Hawai) die uitgesproken Dole steunden. Daartegen stonden 20 staten reeds geboekt als pro-Clinton. Daarbij horen de dichtbevolkte en dus veel kiesmannen tellende staten als Californië (54 kiesmannen) en New York. De 13 staten waarin Clinton in september leidde verzekerden hem reeds van 176 kiesmannen. Er is trouwens sprake van een concentratie van de Republikeinse campagne op de staten van de Rocky Mountains (Washington, Oregon, Idaho, Wyoming, Utah, Nevada, Colorado, Arizona en New Mexico) en het Zuiden. Het feit dat Clinton in Arkansas en Perot in Texas thuis spelen doorbreekt Reagans "Bible Belt".

Ook Wall Street, waar de "brokers" en andere yuppies van de jaren '80 minder opvallen, lijkt zich, o.a. om begrotingsredenen, bij Clinton neergelegd te hebben. De noordoostelijke staten, waar intellectuelen, katholieken, joden en zwarten belangrijke minderheden uitmaken, lijken naar hun traditioneel Democratisch stemgedrag weergekeerd te zijn.

De berekende stemmenvangst

Er wordt dan ook dagelijks gepeild naar mogelijke verschuivingen in het stemgedrag van allerlei sociale groepen, leeftijden, en rassen. Een case-study als Californië spreekt boekdelen.

De staat die goed is voor de meeste stemmen in het finale kiescollege is steeds onderwerp geweest van allerlei open en bedekte tactieken om er toch maar de meerderheid te halen. Tot in 1988 was het een gemakkelijke thuis haven voor de Republikeinen. Reagan was er 8 jaar lang gouverneur geweest

voor hij in 1980 vanuit Hollywood de presidentsverkiezingen won.

In de Californische centra van nieuwe technologie zijn de topmanagers en technologische wonderknappen à la Bill Gates snel invloedrijk geworden. Veel van die mensen worden gedeeltelijk betaald met aandelen in het bedrijf. Op die manier is er een conflict ontstaan tussen de 'oude' aandeelhouders, die louter op de jaarlijkse algemene vergadering verschenen, en de "nieuwe" bedrijfsleiders-aandeelhouders, die het bedrijf dagelijks meer kunnen en/of van binnenuit kennen.

Tot december 1995 stond advocaat Clinton duidelijk aan de kant van de "nieuwe" aandeelhouders en hun advocaten. Hij sprak toen zijn veto uit over een wetsvoorstel dat het voor aandeelhouders moeilijker zou maken om managers voor de rechtbank te beschuldigen van prijsmanipulatie van aandelen. Dit gebeurde slechts enkele dagen na een diner in het Witte Huis met advocaten, onder wie William **Lerach** uit San Diego. Lerach is de hoofdauteur van een voorstel 211 waardoor bedrijfsleiders gemakkelijker zouden kunnen vervolgd worden. Over het voorstel zou in Californië trouwens op 5 november een staatsreferendum gehouden worden.

Plots verklaarde Clinton in augustus j. dat hij tegen Proposition 211 is. Dat gebeurde precies voor een diner met de oprichter van Apple, Steve **Jobs**. Dezelfde Jobs had vroeger reeds 100.000 dollar aan de Democratische Partij gegeven. En half september was er nog zo een diner in Sunnyvale, waar genodigden 50.000 dollar of 150.000 BEF betaalden om met Clinton te tafelen.

Ook John **Lee**, een Zuid-Koreaans zakenman, en zijn 4 partners betaalden in april elk 50.000 dollar om samen met Clinton op de foto te staan. De wet verbiedt echter buitenlandse schenkingen en de Democratische Partij stortte de 250.000 dollar vlug terug uit schrik voor een schandaal. **John Huang**, de Aziatische ondervoorzitter van het Democratische Nationale Comité, werd ontslagen, maar had inmiddels reeds 4 tot 5 miljoen dollar uit Aziatische contacten binnen gerijfd. Geld en politiek gaan dus duidelijk samen.

De centen vandaag

De dagelijkse analyse sinds de eerste voorverkiezingen in februari en het voortdurend aanpassen van tactiek, strategie, campagne, programma's en gevoeligheden in zo een

uitgestrekt land als de VS vragen veel geld. Beide hoofdrolspelers vechten niet enkel om de gunsten van staten, maar ook naar de giften van kapitaal-krachtige personen.

In vorig dossier hadden we het reeds over de miljoenen die een (media)-campagne kost. Het kluwen van Dole's partij, campagnecomités, stichtingen en politieke actiecomités bracht de volgende mensen als zijn geldschieters samen: Ernest en Julio **Gallo**, de grootste wijnproducenten van Amerika, J.Patrick **Rooney** van Golden Rule Insurance uit Indianapolis, John **Ruan**, eigenaar van een multi-miljoenen vrachtwagenbedrijf in Des Moines (Iowa), José ("Pepe") **Fanjul**, een van 's werelds grootste suikerrietproducenten uit Palm Beach (Florida), Dwayne **Andreas**, voorzitter van de agrareus Archer Daniels Midland, en Robert Lighthizer, Dole's beschermde lobbyist en geldverzamelaar.

De Gallo's schonken meer dan 1 miljoen dollar over de jongste jaren. Dole wist een "Gallo amendement" waar te maken, waardoor zij 80 miljoen minder erfenistaksen hebben moeten betalen. De directeurs van Golden Rule schonken Dole's partijcomité 30.000 dollar en Golden Rule Insurance nog eens 500.000 dollar aan het Nationaal Republikeins Comité voor de verkiezingen in 1994. Dole diende ten gepaste tijd een amendement in waardoor mensen met een hoge, en dus dure, privé-verzekering tegen medische kosten hoge sommen van de belastingen zouden kunnen aftrekken. Dole's voorstel zou de staat over 7 jaar 1.800 miljard dollar gekost hebben. Dankzij Dole kon John Ruan 8,5 miljoen dollar aan belasting sparen. José Fanjuls netwerk schonk sinds 1991 62.000 dollar aan Dole's politiek actiecomité en nog eens 419.000 dollar aan de Republikeinse Partij. Dole voerde oppositie tegen een recent plan om 2 cents per pond suikerriet te innen voor het herstel van het Nationaal Park Everglades, dat lijdt onder de fosfor uit de suikerrietplantages. Om dan toch maar niet alle kiezers tegen het hoofd te stoten gaf Dole 200 miljoen dollar uit de staatskas om de Everglades te herstellen. Dwayne Andreas gaf sinds 1979 475.000 dollar aan Dole. Dole zorgde voor hoge subsidies aan de producten van Archer Daniels Midland, zoals een siroopachtig suikersurrogaat, goed voor 30% van ADM's winsten. Tenslotte wist Robert Lighthizer 37 miljoen dollar binnen te rijden, het wettelijke maximum, voor Dole's presidentscampagne. Lawyers, het advocatenkantoor waar Robert Lighthizer voor werkt, gaf 35.000 dollar. Lighthizer zit dankzij Dole in de

Amerikaanse Handelsdienst, waar hij o.a. staalfabrieken betoelaagt, die ook Dole's campagne spijzigden. De Republikeinse Partij staat dus nog steeds aan de kant van de industriëlen, net als tijdens de Civil War.

Vooruitzichten

Toch ziet het er naar uit dat de Amerikanen, waarschijnlijk minder dan de 100 miljoen in 1992, Bill Clinton een tweede ambtstermijn zullen gunnen. Tenzij er iets spectaculairs zou gebeuren.

Maar ook de "verrassingen" lijkt Clinton naar zijn hand te zetten. Zo is het voor de wereld, en de vredesactivisten des te meer, alles behalve hoopvol dat 8 op de 10 Amerikanen achter Clintons besluit stonden om raketten op Irak af te vuren. Na de Republikeinse conventie en de keuze van Jack Kemp als "running mate", had Dole zijn achterstand kunnen halveren tot 10 punten. De opiniepeilingen van vlak na het rakettenbesluit gaven echter opnieuw een Democratische voorsprong aan van 21 punten. Televisiedebatten en op volle toeren draaiende campagnes zouden daar tot nu toe weinig aan veranderd hebben.

In 1992 won Clinton met 43% van de uitgebrachte stemmen. Nu wordt aan 55% gedacht. Vraag blijft hoeveel Amerikanen uiteindelijk zullen stemmen, en welke score Perot in Texas en de ecologische consumentenverdediger Ralph Nader in Californië zullen halen. De vraag of Clinton zal blijven geconfronteerd worden met een Republikeinse meerderheid in het Congres is op zijn minst even belangrijk als het overwinningspercentage. Wat zal Clintons politiek zijn zonder een oppositionele meerderheid? Het gedrag van de Amerikanen, stemmend of niet, blijft uiteindelijk boeiender dan de uitslag. Het feit dat Dole's veel gebruikte manier om het over de persoon en/of allerlei schandalen te hebben, niet meer door het Amerikaanse publiek gepikt wordt, stemt anderzijds hoopvol. Of vergissen de opiniepeilers en campagne-strategen zich voor de zoveelste maal?

L. Bollaert, 28. 10.96

Noten:

- (1) "We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable rights, that among these are Life, Liberty, and the Pursuit of Happiness."
- (2) L. Bollaert, "Het Amerikaanse verkiezingssysteem", dossier Vrede nr. 321, 9/10-1996.
- (3) "Medicare" is een programma om de kosten voor medische behandeling voor de ouderen te drukken.
- (4) "Medicaid" is een programma om de kosten voor medische behandeling voor de armen te drukken, maar verschilt er per staat.

De Tunnel

"De onderzoekscommissie, die door de regering werd ingesteld om de rellen te onderzoeken die in Jeruzalem op de Tempelberg plaats vonden en die later over heel het land uitbreiding namen, heeft vastgesteld dat 249 mensen bij de incidenten het leven lieten. Zij vraagt de regering uitdrukkelijk al het mogelijke te doen om een akkoord uit te werken over de modaliteiten van toegang tot de Klaagmuur en de Tempelberg om in de toekomst analoge rellen te voorkomen."

De tekst hierboven handelt niet over de recente rellen om de tunnel in Jeruzalem en de daaropvolgende onlusten over heel de Westbank en Gaza. Nee, ik citeer hier uit een verslag dat dateert uit 1930, een jaar na de eerste grote rellen tussen joden en Arabieren in Jeruzalem en Hebron in 1928-1929. Het dodenaantal ligt nu -gelukkig- iets lager - ondanks het inzetten van tanks en gevechtshelikopters door de Israël's. En nu is er (nog) geen onderzoekscommissie aangesteld.

Wat de westerse christenen de Klaagmuur noemen, de Arabieren *al Buraq* en de joden *HaQotel maAravi* (de westelijke muur), is sinds het begin van deze eeuw een omstreden bouwwerk geweest tussen joden en Arabieren en werd het symbool voor de strijd over de controle van het land in Palestina. De Klaagmuur is volgens de joden de westelijke muur van de Tempel van Salomon, en volgens de archeologen een hellenistisch bouwwerk uit de tijd van koning Herodes, de door de Romeinen bij het begin van onze jaartelling aangestelde heerser over het land. Zij maakt deel uit van het moslim heiligdom *Haram al Sharif* (het Edele Heiligdom). In feite is zij een van de muren die de grote esplanade stut waarop de Rotskoepel en de Al Aqsamoskee zijn opgericht en dit Haram al Sharif is, na Mekka en Medina, de derde heilige plaats van de islam - Muhammad is er kortstondig ten hemel opgestegen en bond ondertussen zijn rijdier *'al Buraq'* aan de muur vast, vandaar haar Arabische naam.

Van oudsher was de toegang tot de Klaagmuur voor de joden vrij. Zij konden er zonder problemen komen bidden. De enige verbodsbepaling die de Ottomanen, die tot de eerste wereldoorlog over het land heersten, de joden oplegde was dat zij er geen 'bouwwerken' of vaste structuren mochten oprichten. Met de opkomst van het zionisme dat massale immigratie naar Palestina propageerde en ijverde voor de oprichting van een zuiver joodse staat in het Heilig Land en nadat de Britten deze immigratie massaal steunden na de overname van het land -zij verkregen in 1922 het mandaat over Palestina-, werd de controle over de muur alras een barometer die aanwees

wie de toekomst van het land zou bepalen: de zionisten of de Palestijnen. Zoals de *Jewish Chronicle* al in 1929 schreef: "De Klaagmuur is het symbool van de joodse invloed in Palestina". Op 24 september 1928 probeerden de joden onder het mom van religie voor het eerst het statuut van de muur te wijzigen. Zij lieten er een scherm oprichten dat mannen en vrouwen

tijdens het gebed van elkaar moest scheiden. Deze 'permanente structuur' werd prompt door de Palestijnse politie verwijderd. Een jaar later, op de negende van de maand Ab (15-8-29), de dag waarop de joden de verwoesting van de Tempel herdenken, hield de fascistische partij onder de zionisten, die geleid werd door Jabotinsky, een militaire parade voor de muur met een ceremonie van groet aan de vlag en met het zingen van hun hymne (-later respectievelijk de Israëlische vlag en het Israëlische volkslied). De Palestijnen interpreteerden deze parade niet enkel als een bedreiging tegen het Haram al Sharif, maar ook als een arrogante daad van de zionisten, die zo hun intentie om het land over te nemen wilden laten merken. In dat jaar waren er al 150.000 joden naar Palestina geïmmigreerd. Zij hadden er politieke partijen en milities opgericht en vormden al 15% van de bevolking. Zij bezaten 3% van het land, maar dan wel van het meest vruchtbare en dat vertegenwoordigde 10% van al het akkerland. Direct na het zionistische machtsvertoon aan de Klaagmuur braken rellen uit in Jeruzalem en daarna ook in Galilea en Hebron, waar heel de joodse bevolking zou zijn uitgemoord ware een deel van de joden daar niet zijn opgevangen en beschermd door bevriende Arabische families. 133 joden

en 116 Arabieren lieten hierbij het leven. De onderzoekscommissie van de Britse overheid constateerde dat voorheen er nooit incidenten tussen Arabieren en joden waren geweest. De twee groepen hadden vreedzaam met elkaar samengeleefd tot de opkomst van het zionisme, dat het land van de Palestijnen wou overnemen en hen verdrijven.

De zionisten konden in 1948 hun doel grotendeels verwezenlijken. Zij veroverden het grootste deel van Palestina en verdreven massaal de oorspronkelijke bevolking. De oude stad Jeruzalem en het Haram al Sharif konden zij niet veroveren. Dat bleef Arabisch.

Na de oorlog van juni 1967, waarbij Israël de rest van Palestina veroverde, was een van de eerste daden van de bezetter zijn macht tonen aan de Klaagmuur. De muur was wettelijk eigendom van het Waqf Abu Madian. In België zouden wij zeggen dat zij eigendom was van 'de kerkfabriek' van de moskee. Een zekere Abu Madian had eeuwen geleden de grond aan God geschonken met de bedoeling dat de religieuze autoriteiten er bedevaarders uit de Maghreb zouden laten wonen. De wijk rond de Klaagmuur werd dan ook Maghrebiyya genoemd, de Moorse Wijk, en sommige inwoners waren dan ook inderdaad van Noord-Afrikaanse afkomst. Het eerste wat het Israëlische leger deed in juli 1967 was de wijk bulldozeren en met de grond gelijk maken. De duizend inwoners kregen drie uur de tijd om hebben en houden uit hun huizen te halen. Nu ligt er het grote plein voor de Klaagmuur, waarop het Israëlische leger jaarlijks de inzwering van de elitetroepen houdt. Het tweede wat men deed was opgravingen onder de muur starten. De Arabieren protesteerden, ze vreesden dat dit de fundamenten van de Haram zou verzwakken, zodat de esplanade zou instorten en zo de joden de gelegenheid geven het heiligdom af te breken en er hun tempel opnieuw op te bouwen. Die vrees werd nog verhevigd nadat in augustus 1969 de Al Aqsamoskee in het heiligdom werd in brand gestoken.

In 1988 vond men dan een weg uit Herodes' tijd en een stuk aquaduct en zo werd de aanzet tot de tunnel gezet.

nu werd die uitgebouwd en doorgetrokken tot aan de Via Dolorosa. De tunnel loopt voor een groot stuk langs de funderingen van de Klaagmuur en weer vreest men voor de stabiliteit van heel het Haram al Sharif. Maar hij is vooral een steen des aanstoot omdat men er een symbool in ziet van de arrogantie van de bezetter. En de taal die premier Netanyahu gebruikt versterkt de gramschap.

Weer dient het ongenoegen over het statuut van het Haram al Sharif - net als in 1929 - als katalysator om het ongenoegen over heel de politieke situatie te verwoorden. Het vredesproces heeft tot weinig of niets geleid. De Westbank en Gaza zijn opgedeeld in autonome eilandjes die van elkaar zijn afgescheiden door Israëlische barrages en waar tussen de Palestijnen niet kunnen of mogen circuleren. Voor de autonomie was dit beter: wanneer toen de gebieden werden afgesloten kon men tenminste nog binnen de gebieden rondreizen, nu kan dit niet meer. De werkloosheid is er onvoorstelbaar groot. De joodse kolonisten bouwen naar believen en verplaatsen zich ongehinderd via talloze speciaal voor hen (op Palestijnse grond) aangelegde wegen. Een kleine groep joden mag alles en valt onder een speciale voorkeurswetgeving (de Israëlische wet). De meerderheid van de bevolking verzinkt in steeds grotere armoede en verliest nog steeds meer en meer land. Israël bezit nu officieel bijna heel Palestina: in Israël zijn de joden eigenaar van 92% van het land (de 15% Israëlische Palestijnen moeten het met de overige 8% stellen), op de Westbank is 60% van het land onteigend en in Gaza is 40% eigendom van Israël. Dit terwijl de Palestijnen met hun zes miljoen (waarvan iets meer dan de helft vluchteling is en buiten hun vaderland verblijven) het moeten stellen met autonome gebieden die met moeite 10% van Palestina (=Israël + Westbank + Gaza) beslaan. En zelfs daar is de autonomie hoofdzakelijk beperkt tot persoonsgebonden materies, zonder enige soevereiniteit. In feite zwaaien de kolonisten de plak over het grootste deel van de bezette gebieden. Typevoorbeeld is Hebron waar 450 kolonisten het leven beheersen van 120.000 Arabieren. In zoverre zelfs dat omwille van hun 'veiligheid' de zoek al sinds februari 1994 gesloten is. Het is daarom niet te verwonderen dat de rellen van Jeruzalem, net als in 1929 direct naar Hebron oversloegen, en daarna naar de rest van de Palestijnse steden.

Lucas Catherine,
30 september 1996

Israël versus de Palestijnen: geen militaire oplossing

De drie dagen "Tunneloorlog" en de gevolgen ervan kunnen ons enige bruikbare inzichten geven over de houding en de kijk van de Israëlische bevolking.

Het neerschieten van 16 Israëlische soldaten door Arafats strijdkrachten is niet van die aard om de Palestijnen sympathiek te maken bij de Israëlische bevolking, noch om een bouwsteen te vormen naar meer vertrouwen. De slogan van extreem rechts "Wie gaf hen wapens?" kon heel wat gevoelige snaren raken bij de Israëli's. Nochtans is er geen enkel gewapend conflict uit het verleden - zelfs niet de sterk controversiële Libanon-oorlog - dat zo vele Israëli's er toe bracht om de schuld ervan bij hun eigen regering te leggen.

Nooit tevoren waren er zo veel mensen die begrip konden tonen voor de grieven die de andere partij tot schieten bracht. Nooit tevoren hebben de Israëli's zo weinig sympathie gehad voor een militair optreden. Het moreel van de troepen, de motivering was nooit zo laag, het openlijk verzuim en bewust politiek weigeren was nooit zo hoog. Het resultaat is dat in de praktijk Netanyahu's militaire opties sterk ingeperkt worden.

Terwijl in principe de herovering van de steden die nu onder de Palestijnse Autoriteit vallen, voor het Israëlisch leger een realiseerbare opdracht vormt, zou het een zeer grote militaire operatie worden tegen een volledig gemobiliseerde, gewapende en overtuigde Palestijnse bevolking. Dit zou vele honderden Israëlische mensenlevens kosten, - duidelijk veel meer dan wat dergelijke verovering in 1967 kostte. In politieke termen is dergelijke kost voor elke regering onbetaalbaar.

Na deze "Tunneloorlog" wordt het ook duidelijk dat de kost om de huidige situatie te bevriezen - wat Netanyahu het liefst had gewild - ook onbetaalbaar is. De Palestijnen opsluiten in geïsoleerde enclaves - met lange bochtige en compleet irrationele grenzen én met talrijke onhoudbare ingebrachte enclaves -

is geen lange-termijnoptie.

Israël bezit een overweldigend militaire en economische superioriteit over de Palestijnen, maar zij hebben het voordeel van de motivering. De westelijke Jordaanoever en de Gazastrook - schamele 18% van het historische Palestina - zijn van vitaal belang voor de Palestijnen. Vitaal genoeg om er voor te sterven. Vitaal genoeg om een leven van ongekende miserie te lijden, dag na dag, jaar na jaar. Wat in vele opzichten veel moeilijker is dan een daad van zelfopoffering.

Voor de Israëli's, die reeds in een welvarende staat leven, vormen deze gebieden - ondanks hun bijbelse connotatie en hun band met de vroege Joodse geschiedenis - geen vitaal belang. Ze vormen een luxe, een dubieuze luxe, waarvoor slechts een kleiner wordende minderheid fanatici een werkelijke prijs wil betalen.

Uiteindelijk zullen de Palestijnen hun staat hebben. Dit zal het gevolg zijn van een geordend onderhandelingsproces, of - een mogelijkheid die nu waarschijnlijker wordt - van een unilaterale onafhankelijkheidsverklaring. Een onafhankelijkheid, die door een grote meerderheid van landen zal erkend worden, die de Israëlische bevolking niet met geweld zal willen verhinderen, die Netanyahu of gelijk welke andere regeringsleider uiteindelijk toch zal moeten erkennen.

Uiteindelijk zullen de Palestijnen hun staat hebben, en de Israëli's zullen vrede hebben. Maar tot dan zullen beide volkeren nog door lange jaren van pijn en strijd moeten gaan.

Adam Keller
uit The other Israel
pob 2542 GHolon
58125 Israël

Afghanistan

Met de verovering van Kaboel door de moslimstudenten (talibani) uit de koranscholen in de Pakistaanse vluchtelingenkampen is Afghanistan weer even in het nieuws gekomen. De religieuze radicaliteit van het nieuwe bewind springt in het oog: de maatschappij wordt bepaald door de godsdienstige wetten, fundamentalisme dus.

Afghanistan telt vier grotere bevolkingsgroepen, die elk hun leger hebben: de Pattanen (60%, met vroeger Hekmatyar als leider van de grootste militie), de Tadziki (30%, met Massoed), de Uzbeken (met Dostom) en de Hazaras.

De terugtrekking van de sovjettroepen uit Afghanistan gebeurde nu al acht jaar geleden. De communistische regering van Najibullah viel dan in 1992 nadat de Uzbeekse generaal Dostom zich aan de kant van de Tadzikse en Pattaanse rebellen had geschaard. Sindsdien heerst er een leegte die nooit door de president of een andere partij is opgevuld kunnen worden.

Geo-strategie

Iran steunt rechtstreeks de Hazaras, maar wil zeker ook (het grotere) Uzbekistan te vriend houden, tegen de (nochtans) Perzisch sprekende Tadziki (maar sunnietische moslims) van Massoed.

Sinds de tweede wereldoorlog tot 1989 bestond er een alliantie tussen Afghanistan en Indië. Een eerste reden voor Pakistan om dat regime vijandig gezind te zijn. Islamabad was dan ook gretig om de Amerikanen hulp te bieden bij hun destabiliseringspolitiek (bepaling, training, financiering van islamistische rebellen) van Afghanistan en hun acties tegen de sovjettroepen. Pakistan is nooit geïnteresseerd geweest in een sterke Afgaanse staat. Die ligt maar in de weg van het Pakistaanse aanbod om het Centraal-Aziatisch gebied (Turkmenistan is rijk aan petroleum) te helpen ontsluiten via haar havens.

Dat is ook vandaag de inzet van de talibani-strijd. Ook vandaag is de tandem Islamabad-Washington intact: tegen Iran, voor de controle op de petroleum in Centraal-Azië. En geldschiet Saudi-Arabië zit exact op dezelfde lijn: steun voor een feodaal religieus regime dat anti-Iraans is.

Jarenlang had Pakistan al haar eieren in de mand van de Pattaanse militie van Hekmatyar gelegd. Maar die is er uiteindelijk nooit in geslaagd het land te domineren.

Er werd dan naar een andere Pattaanse bondgenoot gezocht. Die werd gevonden bij de studenten in de koranscholen. Deze genoten met hun vernieuwd radicalisme en hun back-to-the-islamic-roots maatschappijbeeld meer sympathie en steun onder hun volksgenoten dan het oude anti-sovjet godsdienstig radicalisme van Hekmatyar e.a. Dat is ook de reden waarom ze zo vlottjes tot aan de poorten van Kaboel waren geraakt.

Elk zijn deel ?

De laatste berichten spreken over tegenaanvallen vanwege het leger van Massoed. De talibaanse opmars lijkt

gestuit. De nieuwe verzoening tussen Massoed en Dostom was even een media-event, maar het is lang niet duidelijk wat dit precies moet gaan betekenen qua wijziging in de krachtsverhouding op het strijdpark. Vast lijkt wel te staan dat de talibani inderdaad de thuishavens van de Tadziki en van de Uzbeken niet direct onder de voet zullen kunnen lopen. Of dit nu zal leiden naar een reële opdeling van het land, of dat het samengaan van Dostom en Massoed een nieuw gevecht om de controle van de hoofdstad zal opleveren, valt op dit ogenblik niet op te maken.

Het zou goed kunnen dat Pakistan best tevreden is met de huidige stand van zaken en aan zal sturen op een staakt-het-vuren.

Verder kijken dan de neus lang is

Deze gebeurtenissen roepen toch nog

maar 's opnieuw vragen op in verband met de politiek van de V.S. en een aantal van haar bondgenoten. De "Afghanen", godsdienstige guerrillastrijders opgeleid door VS en Pakistan, vormen vandaag in verschillende landen de gewapende kern van religieuze fundamentalistische groepen in bijvoorbeeld Algerije, in Egypte, enz. Vergeten we ook hun rol niet in Bosnië. Al bij al zou het om 10.000 strijders gaan die nu her en der actief zijn.

Een ander spoor wijst naar drugs. "Het drugskartel van de taliban is de grootste bedreiging voor Europa, wat de internationale trafiek betreft," meent de Duits christen-democraat Willy Wimmer, vice-voorzitter van de parlementaire vergadering van de OVSE. Hij wijst hierbij ook naar de rol van Russische militairen in het grensgebied Afghanistan-Tadzikistan, die aan het centrale gezag zouden ontsnappen.

GS

De orde heerst in Kaboel !

De inname van Kaboel door de talibans (religie-studenten) ging gepaard met het neerschieten van de gewezen president Mohamed Najibullah en zijn broer. Hun lijken werden dagenlang aan een paal opgehangen op de grote markt van Kaboel. Gelijktijdig werden een duizendtal aanhoudingen vernicht.

Onmiddellijk hebben de talibans aan de bevolking "hun" wet, deze van de profeet en van de koran opgelegd.

Bij overspel zouden de vrouwen gestenigd worden en bij diefstal de handen afgehakt. Vrouwen mogen voortaan niet meer alleen op straat komen, ze moeten vergezeld zijn door hun man of een naast familielid. Hierbij moeten ze dan nog van kop tot teen in een blauwe tchador gesluierd zijn, dus ook voor het gezicht. Voortaan is het de vrouwen verboden buitenshuis te gaan werken, naar school of universiteit te gaan. Mannelijke dokters mogen geen vrouwen behandelen. Wat mannen betreft wordt het dragen van een baard, binnen de veertig dagen, verplichtend. Een tulband op het hoofd en het breed traditioneel kostuum worden streng aangeraden. Het dragen van jeans en normale broeken wordt verboden. De aanwezigheid voor het gebed in de moskee wordt dringend gewenst. TV's en videorecorders werden aangeslagen en vernietigd.

De orde heerst dus in Kaboel....

Niemand weet waar dit heengaat. Wordt Afghanistan een regime in het genre van de Golfstaten... of wordt het een soort "groene terreur" die het geheel van de regio wil destabiliseren ?

De Amerikanen die via de CIA de talibans bewapend hebben, gaan er van uit dat dit nieuwe regime wel conservatief maar niet anti-westers is. En gezien de talibans Rusland, Iran en Indië vijandig gezind zijn is dit voor de V.S. graag meegenomen.

Eenzelfde zienswijze hadden de Amerikanen ook reeds toen ze de Rode Khmers bewapenden tegen de Cambodjaanse regering en de Vietnamezen.

De geschiedenis herhaalt zich

ADS

Wist je dat **Reizen en ontwikkelingshulp**

- ... in de wereld 1,5 miljard mensen geen huis hebben of iets dat die naam waardig is.
- ... er alleen in de staat Californië er 100.000 zwembaden zijn voor minder dan 25 miljoen mensen maar dat in de wereld er meer dan 2 miljard mensen zijn die over geen stromend water beschikken.
- ... het noorden met minder dan één kwart van de wereldbevolking 20 % van de wereldenergie opslorpt, 75 % van de metalen gebruikt, 85 % van het hout en 60 % van het geproduceerd voedsel voor zijn rekening neemt.
- ... de Zwitserse regering (Bundesrat) steeds samengesteld is uit zeven leden - met gelijke rechten - verkozen uit de zeven grootste partijen in de twee wetgevende vergaderingen.
- ... meer dan de helft van de Jordaanse bevolking (4,4 miljoen) Palestijn is.
- ... in 1735 in Corsica de eerste grondwet van de moderne tijden werd opgesteld. Hierin was een werkelijk universeel kiessysteem voorzien, d.w.z. eveneens voor wat de vrouwen betreft.
- ... in Kroatië 30 % van de jongeren die sinds 1990 opgeroepen werden om hun dienstplicht te doen, onderdoken of naar het buitenland vluchtten en dat volgens het actiecentrum voor pacifisme in Belgrado er in heel ex-Joegaslavië ruim 200.000 jongeren deserteerden.
- ... de Belgische schuld plus-minus 10.000 miljard frank bedraagt en dat ons land hiervoor jaarlijks 700 miljard frank aan intresten moet afdoeken waarvan 40 % naar de banken gaat.
- ... volgens James Gustave Spath, de Amerikaanse beheerder van het programma van de Verenigde Naties voor ontwikkeling, is het deel van de 20 % rijkste inwoners in het wereldinkomen, tijdens de laatste 10 jaar gestegen van 70 tot 80 %.
- ... de landmijnen in Cambodja nog iedere maand tussen de 150 à 300 slachtoffers maken en er in dit land één op de 260 inwoners geamputeerd is.

We hebben het hier vroeger al een paar maal gehad over het toerisme, nl. hoe dit kan bijdragen tot mondiale verstandhouding en de ontwikkeling van de Derde Wereldlanden. De problematiek blijft echter brandend actueel. Bijna dagelijks worden we met de neus op nieuwe, onverkwikkelijke feiten en toestanden geduwd. Daarom maar weer een artikel.

Het toerisme heeft vandaag vele vormen aangenomen. Er is het "klassiek" toerisme, als ontspanning en/of verkenning van een vreemd land, zijn volk, zijn natuur en cultuur. Wie zijn strand- of stadshotel verlaat, op verkenning durft gaan en zich daarbij als mens gedraagt, niet als "toerist", leert ook die vreemde evenmens beter kennen en begrijpen. Dat toerisme is ongetwijfeld positief. De laatste jaren is ook het zgn. "actief toerisme" meer en meer "in" geworden. Het gaat hier om het toerisme als kick, als belofte en zelfbevestiging: parachute- en elasticspringen, deltavliegen, diepzeeduiken, met de jeep door de woestijn of de jungle, met de kano door stroomversnellingen...

Maar welk toerisme het ook is, het vraagt altijd een bepaalde infrastructuur en daardoor ook een bepaalde inspanning, die des te zwaarder zal doorwegen naarmate het bewuste land armer en minder ontwikkeld is. Met het toerisme is de economie dan ook nooit ver uit de buurt. Maar dan wel een vorm van economie die totaal verschilt van de droge cijfers en statistieken die wereldorganisaties als het IMF en de Wereldbank ons voorhouden.

Zo is er de geschiedenis van het Rwandese Akagera-park. Met zijn zalig klimaat, zijn relatief goede wegen en zijn gigantische natuurparken heeft Rwanda alles wat nodig is om toeristen aan te lokken. Er werd gedacht dat het toerisme de Rwandese economie nieuw leven zou kunnen inblazen. En zo dacht ook het ABOS, het Algemeen Bestuur van Ontwikkelingssamenwerking. Op het einde van de jaren '70 investeerde het ruim een half miljard in de bouw van drie super-hotels in en rond het Akagera-park. Het project duwde het land echter nog dieper in de ellende. De hotels bleken veel te duur en te elitair om het massatoerisme aan te trekken. Ze bleven onderbezet en dus verlies-

lijdend. Daarenboven werkt het project de export van deviezen - en dus de verarming van de Rwandese staat - in de hand. Door de behoefte namelijk aan westerse consumptiegoederen - de westerse toeristen, voornamelijk Belgen, willen 's avonds immers een comfortabel bed, een bad, TV en biefstuk met frieten - elektrische apparaten, uitrustings- en reserveonderdelen. Die moesten allemaal worden gekocht in België. Met het gevolg dat er beduidend meer Belgische franken zijn buitengegaan dan binnengekomen.

Voor het uitvoeren van de werken werd voor nog geen 10 % een beroep gedaan op lokale bedrijven. Zo was het de Compagnie Internationale de Gestion, een dochtermaatschappij van SABENA, die met de decoratie van de hotels werd belast. Alleen al voor erelonen van binnenhuisarchitecten rekende die 10 % op alle kosten aan.

Het meest recente voorbeeld van "ramptoerisme" vinden we in Birma. Dit land heeft 1996 uitgeroepen tot het jaar van het toerisme. Het hoopt dit jaar 500.000 bezoekers te trekken. Om dit te bereiken heeft de militaire junta tienduizenden mensen verplicht dwangarbeid te verrichten om daardoor toeristische projecten te bevorderen. "Het land is te vergelijken met één groot slavenkamp," zo wordt in een TV-documentaire van de BBC gezegd. Omringende dorpen moeten, op straffe van zware represailles, per gezin één werkracht leveren. Hun betaling bestaat uit één maaltijd per dag. In de documentaire is te zien hoe mensen uit hun huizen worden gezet, dorpen worden platgebrand en hoe lichamen van doodgeslagen mensen de rivier afdrijven. Die onmenselijke praktijken worden door mensenrechtenorganisaties aangeklaagd. Met een zeker succes. In Groot-Brittannië hebben een tweetal reisagentschappen Birma als bestemming geschrapt. In ons land zijn de meeste reisagenten van mening dat de reiziger daarover zelf moet kunnen beslissen, net zoals hij moet kunnen beslissen of hij naar het ondemocratische Turkije gaat, waar Koerden en tegenstanders van het regime zonder genade worden vervolgd. Een gewetenskwesie...

Jan Van Calsteren

Het bedje spreiden voor extreem-rechts

De uitslag van de verkiezingen in Oostenrijk moet vragen doen oprijzen. Gaat de geschiedenis zich herhalen? Was het niet in de catastrofale politiek van de Weimarrepubliek dat het nazisme zijn voedingsbodemp vond?

De op dit ogenblik heersende hoge werkloosheid, de muntontwaarding, de daling van de koopkracht, de politieke schandalen en de toenemende armoede waren toch ook zovele elementen die de Duitse nazis, met hun extreem-nationalistisch discours, groot maakten.

In Oostenrijk waar, in het perspectief van het verdrag van Maastricht, in alle sectoren, tewerkstelling, gezondheidszorg, onderwijs e.a. drastische besparingen werden doorgevoerd zijn deze, gekoppeld aan een extreem-nationalisme en vreemdelingenhaat, eveneens de elementen geweest die de extreem-rechts en populistische nationalist, Jörg Haider groot hebben gemaakt.

Met 29 % van de stemmen, waarmee hij gelijke tred houdt met de sociaal-democraten en conservatieven, is Haider een ernstige bedreiging geworden voor de democratie.

Opvallend hierbij is wel dat het de sociaal-democraten zijn die het gelag betalen.

Het zijn een belangrijk deel van hun kiezers, wellicht de meest getroffen door een meedogenloze regeringspolitiek, die hun partij de rug toekeren en de rangen van extreem-rechts zijn gaan vervoegen.

Een gelijkaardig scenario speelt zich in andere landen van Europa af.

In Frankrijk, België, Italië e.a. landen is extreem-rechts een niet te onderschatten gevaarlijke factor geworden. In het perspectief van de eenheidsmunt opgestelde begrotingen zijn de voorziene inleveringen o.m. in de gezondheidszorg en onderwijs, de nieuwe belastingen, de onmacht om de tewerkstelling te bevorderen, de daling van de koopkracht en de politieke en juridische schandalen zoveel elementen die extreem-rechts de wind in de zeilen geeft.

Het is tijd dat de arbeidersbeweging zich hierover ernstig gaat bezinnen.

Het is hoog tijd dat de vakbonden, met al deze factoren rekening houdende, in eigen land en op Europees vlak in de tegenaanval gaan.

Uit de in ons land recente en dikwijls spontane reacties van de openbare opinie op de schandalige afzetting van de onderzoeksrechter Connerotte van Neufchâteau door het Hof van Cassatie, uit de spontane stakingen in talrijke bedrijven, is duidelijk gebleken dat het volk zich niet langer bij alles wil neerleggen.

Zij hebben er de buik van vol dat steeds de kleine man getroffen wordt.

De mensen vinden zich niet meer terug in de politiek die door regering en partijen wordt gevoerd.

Om extreem-rechts de pas af te snijden zijn meer dan woorden nodig maar een politiek die met de verzuchtingen van het volk rekening houdt.

ADS

Japan - Referendum - 8/9/96

In het schiereiland Okinawa werd de bevolking opgeroepen zich in een referendum uit te spreken over de Amerikaanse basissen die er gevestigd zijn.

Van de 47.000 in Japan gestationeerde Amerikaanse soldaten bevinden er zich 70 % in Okinawa. Het schiereiland werd zelf tot in 1972 door de Amerikanen beheerd.

Met de verkrachting van een meisje in september 1995 door drie Amerikaanse soldaten is het vezet tegen de Amerikaanse aanwezigheid sterk toegenomen.

Aan het referendum dat, op initiatief van de gouverneur, gehouden werd nam 59,9 % van de bevolking deel. 89 % van de kiezers sprak zich uit tegen de V.S.-basissen.

De uitslag van dit referendum verontrust de Japanse regering. Door de liberaal-democraten (PLD), de belangrijkste regeringspartner werd vruchteloos een grote campagne gevoerd tegen het referendum. Okinawa was tot in het midden van de XIXde eeuw een onafhankelijke monarchie die door Japan geannexeerd werd.

Marokko - Referendum - 13/9/96

Op initiatief van koning Hassan II werd een referendum georganiseerd dat een oordeel moest vellen over de oprichting van een twee-kamerstelsel.

Op de 12,3 miljoen kiezers gingen er 10,16 miljoen naar de stembus.

De opkomst bedroeg 82,15 %. De voorgelegde tekst werd goedgekeurd door 99,56 %. 45.324 kiezers stemden tegen.

De partijen van de regeringsmeerderheid en de meeste oppositiepartijen hadden opgeroepen voor de hervorming te stemmen.

Het huidige parlement zal ontbonden worden en directe verkiezingen zullen plaats hebben voor een nieuwe kamer van volksvertegenwoordigers. De raadgevende kamer (se-naat) zal aangesteld worden via indirecte verkiezingen.

Bosnië - Parlement - 14/9/96

Aan de recente verkiezingen namen drie miljoen kiezers deel. Voor deze verkiezingen, die voorzien waren in de akkoorden van Dayton, werden 52.000 soldaten van de IFOR ingezet en stonden onder controle van het O.V.S.E. (Organisatie voor Samenwerking en Veiligheid in Europa), die duizenden waarnemers had opgeroepen om de stemverrichtingen te controleren.

Gezien verschillende instituties moesten verkozen worden, was dit een gecompliceerde opdracht.

– Het collegiaal presidentschap van Bosnië-Herzegovina bestaande uit de vertegenwoordigers van de drie regio's: Moslims, Kroaten en Serviërs. De verkozenen met de meeste stemmen zou president van Bosnië worden. De moslim lzetbegovic behaalde de overwinning.

– Het parlement van Bosnië (2/3 Moslims en Kroaten en 1/3 Serviërs) bestaande uit 42 leden.

- Het parlement van de Kroatische-Muzelmanse Federatie (140 leden).
- Het parlement van de republiek Srpska (140 leden).
- De president van de republiek Srpska.
- De kantonale assemblees in de federatie met eerbiediging van de verhouding.

Deze instellingen zouden voor twee jaar verkozen worden. De uitslag zag er uiteindelijk als volgt uit:

Het parlement van de Kroatische-moslim federatie zal samengesteld zijn uit: SDA (Izetbegovic) 54 %; de HDZ (Kroaten): 24,5 %. De multi-etnische coalitie: 8 % en de partij van de vroegere premier Haris Silajdzic: 7 %.

Het parlement van de republiek Servië (Srpska) wordt beheerst door de SDS met 52 % terwijl de moslims van de SDA 16 % behalen en de oppositie gesteund door Belgrado zich tevreden moet stellen met 11,59 %.

Het collegiaal presidentschap dat uit de leiders van de drie volksgroepen bestaat zal samengesteld zijn uit Alija Izetbegovic (SDA), Kresimir Zubak (HDZ) en Momcilo Krasinik (SDS).

De gemeenteraadsverkiezingen die in november moesten plaats grijpen zijn tot in 1997 uitgesteld.

Uiteindelijk blijkt dat de jaren durende oorlog met zijn aanzienlijk aantal slachtoffers en vernietigingen voor niets werd gevoerd.

Het blijven dezelfde nationalistische partijen die het voor het zeggen hebben.

Griekenland - Parlement - 27/9/96

In de vervroegde verkiezingen behaalde de PASOK (socialisten) de overwinning met 51,5 % van de stemmen en 162 van de 300 zetels.

De conservatieven van de nieuwe democratie (ND) kregen 38,1 % van de stemmen en 108 zetels. Bij de kleinere partijen noteerden de communisten (KKE) 5,6 % (11 zetels) en een vooruitgang zoals tevens de linkse coalitie met 5,1 % (10 zetels) en de DIKI (Pasok dissidentie) 4,4 % (9 zetels).

De politieke lente (extreem-nationalistisch) verdwijnt met 3 % uit het parlement gezien deze de kiesdrempel niet overschreed.

Het PASOK vormde ondertussen met zijn 162 zetels een meerderheidsregering.

Rusland - Leningrad - 29/9/96

In tegenstelling tot de stad die de naam Sint-Petersburg kreeg, behield de regio, waartoe Sint-Petersburg behoort, de naam Leningrad.

Bij de verkiezingen van de gouverneur voor het gewest kreeg de uitdurende regeringsgezinde gouverneur Alexander Beljakov slechts 31 % van de stemmen.

Zijn tegenstrever, de communistische kandidaat Vadim Goestov, behaalde de overwinning met 53 % van de stemmen.

Nieuw-Zeeland - Parlement - 12/10/96

Op de 120 te begeven zetels in het nieuwe parlement behaalde de nationale partij (conservatieven) - die reeds sinds 1990 aan de macht is - 42 zetels.

Labour (socialisten) 37 zetels. Beide partijen kunnen met de steun van kleinere partijen een regeringsmeerderheid

bekomen.

Rechts kan rekenen op de steun van de associatie van verbruikers en belastingbetalers (8 zetels) en Labour op de steun van verschillende kleinere partijen (13 zetels).

De nationalistische "New Zealand First" zit met 17 zetels echter op de wip en krijgt aldus een sleutelrol bij de onderhandelingen. De conservatieven van de nationale partij hielden stand ondanks de sociale malaise waarmee het land geconfronteerd wordt o.m. door bedrijfssluitingen en harde ingrepen in de gezondheidssector.

Oostenrijk - Europarlement - 13/10/96

De extreem-rechtse partij (FPOe) van de populist Jörg Haider zegevierde in de verkiezingen voor het Europees parlement. Ze behaalde 27,6 % van de stemmen (6 zetels + 1) of een winst van 6 % t.o.v. de wetgevende verkiezingen van december 1995.

Met 29,6 % (7 zetels + 1) is de conservatieve volkspartij (OeVP) de grootste partij geworden en bekam haar beste score sinds twintig jaar.

De sociaal-democraten (SPOe) betaalde met een verlies van 8,8 % en 29,1 % (6 zetels + 2) de gebroken potten. De groenen boekten een winst en kregen 6,7 % (1 zetel) en het liberaal forum, een afscheuring van het extreem-rechtse (FPOe) overschreed met 4,29 % (1 zetel) net het quorum. De opkomst 68 % lag lager dan bij de parlementsverkiezingen toen 86 % van de kiezers zijn stem uitbracht. *De sociaal-democraten verliezen de absolute meerderheid in Wenen.*

Gelijktijdig met de verkiezingen voor het Europees parlement gingen ook in Wenen gemeenteraadsverkiezingen door. De sociaal-democraten (SPOe), die sinds 1920 in Wenen de absolute meerderheid hadden, liepen er een catastrofale nederlaag op.

De SPOe behaalde er slechts 39 % van de stemmen of een verlies van 8,7 % en beschikt nog slechts over 42 (-10) van de 100 zetels in de gemeenteraad.

De FPOe van Jörg Haider die reeds sinds 1991 de tweede sterkste formatie is in Wenen, heeft zijn positie nog versterkt en bekam 27,9 % of 30 zetels (+7).

De conservatieven komen op de derde plaats met 15,2 % (15 zetels - 3). De groenen behaalden 7 zetels en het liberaal forum 6 wat het zelfde resultaat is dan bij de voorgaande verkiezingen.

Finland - Europees Parlement - 20/10/96

Zoals in Oostenrijk werden deze verkiezingen gekenmerkt door een lage opkomst en een groeiende anti-Europese reflex. De Finse regering had het zelfs noodzakelijk gevonden gelijktijdig gemeenteraadsverkiezingen te houden om de kiezers toch naar de stembus te krijgen.

De regerende sociaal-democraten kregen zware klappen. Zij behaalden 21,5 % van de stemmen wat een verlies uitmaakt van 7 % t.o.v. 1995.

De anti-Europese Centrum Partij (ex-boerenpartij) die in de oppositie zit, zorgde voor de verrassing door met 24,4 % de sociaal-democraten te verslaan.

Andere formaties die sceptisch staan tegenover de Europese eenheidsmunt, de Linkse Alliantie (ex-communisten) en Groenen behaalden respectievelijk 10,5 % en 7,6 % van de stemmen.

Er waren 16 zetels te verdelen. De opkomst van de kiezers bedroeg slechts 60 %.

Voor de gemeenteraadsverkiezingen bekwamen de sociaal-democraten 24,5 % (- 2,5 %) en de Centrum Partij 22 % van de stemmen.

Japan - Parlement - 20/10/96

De lage opkomst, 59 % van de stemgerechtigden, kenmerkten deze verkiezingen en wijzen op een groeiende malaise bij de bevolking. In 1993 was er reeds sprake van een laagterecord toen 67,29 % van de kiezers zijn stem uitbracht.

De definitieve uitslag ziet er als volgt uit:

Liberaal Democratische Partij (LDP)	239 zetels	(+ 28)
Nieuwe Grenspartij (NGP)	156 zetels	(- 4)
Democratische Partij v. Japan (DJP)	52 zetels	(status quo)
Sociaal-Democraten (SDP)	15 zetels	(- 15)
Communisten	26 zetels	(+ 11)
Sakigake (liberaal)	2 zetels	(- 7)
Onafhankelijken	10 zetels	(- 6)

Voor deze verkiezingen waarbij de kamer van volksvertegenwoordigers teruggebracht werd van 518 naar 500 zetels werd een nieuw kiessysteem uitgedokterd die de LDP opnieuw een absolute meerderheid moest bezorgen. 300 zetels werden toegekend volgens het meerderheidsstelsel en 200 volgens een bepaalde vorm van een proportioneel kiessysteem.

De LDP die van 1955 tot 1993 onafgebroken alleen regeerde liep, tengevolge van allerhande corruptieschandalen en een antisociale politiek in 1993 een nederlaag op.

Haar tegenstanders die front hadden gevormd moesten na korte tijd de weg ruimen voor een regering, onder leiding van de sociaal-democraten, maar waar de LDP opnieuw deel van uitmaakte en dit samen met de liberale Sakigake. Sindsdien volgden verschillende regeringen waarin de LPD, met Hashimoto als premier, de lakens uitdeelde.

De LDP had gehoopt in deze verkiezingen opnieuw een absolute meerderheid te behalen, maar pakt er naast en zal dus een bondgenoot moeten zoeken.

Waarnemers wijzen er op dat de communisten, die reeds in de gemeenteraadsverkiezingen goede resultaten boekten, met hun 7 miljoen stemmen (12 %) en een winst van 9 zetels de onvrede van de bevolking over de slechter wordende economische en sociale toestand en de voortdurende corruptie hebben weten op te vangen.

Nicaragua - President - 20/10/96

Met de verkiezing van een president en vice-president moesten op 20/10 eveneens 90 volksvertegenwoordigers en 20 vertegenwoordigers voor het Centraal-Amerikaans parlement verkozen worden. Hiervoor werden 23 kandidaturen voor het presidentschap ingediend en 32 partijen namen aan de parlementsverkiezingen deel.

Bij het ter perse gaan zijn ons slechts gedeeltelijke resultaten bekend.

Arnaldo Aleman, de vroegere burgemeester van Managua en kandidaat van de liberale alliantie behaalde 49,34 % van de stemmen. De kerk, het patronaat en de Verenigde Staten maakten hem reeds met veel omhaal hun gelukwensen over.

Daniël Ortega, de gewezen president en kandidaat van het

Sandinistisch Front kwam 38 % van de stemmen. Het FSLN kende in de voorbije jaren reeds verschillende afsplitsingen. Het FSLN en zeven andere partijen die echter amper 1 % van de stemmen behaalden beweren dat de verkiezingen vervalst werden.

In ons volgend nummer komen we hier op terug zoals tevens op de huidige toestand in Nicaragua.

Malta - Parlement - 27/10/96

De Maltese kiezers waren met 93,3 % massaal opgekomen om deel te nemen aan de verkiezingsslag tussen de nationalist van premier Edward Feneek Adami en de arbeiderspartij van labourleider Alfred Sant.

Voor of tegen de Europese Unie was de inzet. Labour behaalde met 50,72 % de overwinning terwijl de regeringspartij, de nationale partij zich met 47,80 % moest tevreden stellen.

Labour, die zestien jaar in de oppositie zat, verzet zich tegen de aansluiting van Malta bij de Europese Unie en het partnerschap met de NAVO. In haar kiescampagne verwierp ze eveneens de inwerking van een BTW-taks van 4 % die ze verantwoordelijk acht voor de stijgende levensduurte.

Labour wil de terugkeer in Malta van een neutraliteitspolitiek

Verkiezingen: informatie en commentaar André De Smet

Positief optreden van president Chirac in Israël

De Franse president Chirac ondernam een rondreis door de landen van het Midden-Oosten.

Chirac wilde met deze een plaats opeisen voor Europa en Frankrijk in de onderhandelingen voor een rechtvaardige oplossing van de problemen in de regio, meer in het bijzonder de spanning tussen de rechtse Israëlische regering van premier Netanyahu en de Palestijnen. Het strekt Chirac tot eer de eerste vertegenwoordiger te zijn van een Europees land die zulke duidelijke taal heeft gesproken.

Voor de studenten van de technologische universiteit van Haifa, waar talrijke Israëlische personaliteiten aanwezig waren, en voor het Palestijns parlement, legde hij de nadruk op de noodzaak van de oprichting van een Palestijnse staat met alle hiertoe behorende rechten. Tevens wees hij op het dringend karakter van werkelijke onderhandelingen over alle problemen die zo'n oplossing in de weg staan.

Deze klare taal vanwege Chirac werd door de rechtse Israëlische regering niet op prijs gesteld. Ook de Verenigde Staten hebben er reeds op gewezen dat zij zich verzetten tegen het betrekken van Europa bij het vredesproces.

Dit blijkt nochtans het enig alternatief om tot een oplossing te komen van de spanningen in het Midden-Oosten en is een wenk aan de Amerikanen om een einde te stellen aan hun dubbelzinnige houding in dit conflict. (ADS)

Shell in legerpak

Op 10 november is het een jaar geleden dat schrijver-activist Ken Saro-Wiwa door het Nigeriaanse regime werd geëxecuteerd. Ken Saro-Wiwa was de spreekbuis van de MOSOP, de Beweging voor de Overleving van het Ogonivolk. De Ogoni verzetten zich tegen de schendingen van de sociale en milieurechten die gepaard gaan met de olie-ontginning. Shell en de militaire junta doen er alles aan om het Ogoniprotest de mond te snoeren.

De olie- en gasexploitatie in Nigeria is voor Shell ongetwijfeld zeer belangrijk. SPDC, de joint venture waarbinnen Shell zijn activiteiten ontplooit, staat in voor 14 procent van de wereldwijde olieproductie van Royal Dutch/Shell. De maatschappij vertaalt die belangen in arrogantie en tactloosheid. Zo maakt Shell kort na de executie van de Ogoni-activisten investeringen in een gasproject op Bonny-Island - in de deelstaat Rivers State - bekend ter waarde van 4 miljard dollar. Internationaal protest ten spijt. Shell schrikt er ook niet voor terug om een alliantie aan te gaan met de militaire machthebbers, die graag een graantje van de lucratieve olie- en gasinkomsten mee pikken.

De wederzijdse belangen tussen Shell en de militairen zorgen op verschillende niveaus voor kruisbestuiving. Zo wordt de regering van Rivers State, de deelstaat waartoe de Ogoni behoren, geleid door een vroegere topmanager van Shell. Een memo van 12 mei 1994 van de binnenlandse veiligheidsdienst die onder de regering van Rivers State valt, geeft zeer duidelijk de wederzijdse belangen weer: "Shell-operaties (zijn) nog steeds onmogelijk, tenzij meedogenloze militaire operaties worden ondernomen opdat de economische activiteiten soepel hervat kunnen worden".

Shell draagt actief bij in de militaire ontwikkelingen. Luitenant-kolonel Paul Okuntimo, die mee de hand heeft in het geweld tegen de Ogoni verklaart zelf: "Shell droeg via financiële steun bij aan de logistiek. Om het protest te onderdrukken hadden we geld nodig en daar zorgde Shell voor."

Begin dit jaar raakte bekend dat Shell veel nauwer bij het regime is betrokken dan het zelf wil laten geloven. Uit gelekte documenten blijkt dat Shell zich aan wapenhandel bezondigt en samenwerkt met leger en politie om de olie-exploitatie veilig te stellen.

Claude Ake, de directeur van een Nigeriaans onderzoekscentrum voor sociale wetenschappen, heeft de militaire ambities van Shell onthuld in de Britse krant *The Guardian*. Hij meldt het uitlekken van een contractbreuk tussen *Humanitex Nigeria Ltd*, een

SHELL
=
HËL
IN NIGERIA

10 November 1998: precies één jaar geleden werd Ogoni-leider Ken Saro-Wiwa in Nigeria vermoord. Hij protesteerde tegen het optreden van Shell in zijn land. Zijn strijd gaat voort.

Naar aanleiding van de herdenking van de dood van Ken Saro-Wiwa verschenen er een dossier over Shell in Nigeria. Het is een gezamenlijke uitgave van vzw Vrede en Oxfam Wereldwinkels met de steun van het NCOS. De herdenking gaat gepaard met acties op 6 november op verschillende plaatsen in Vlaanderen. Het dossier met een eisenplatform van NGO's is te verkrijgen bij Vrede. Prijs: 100 fr.

wapenfabrikant en Shell. Het bewuste contract vermeldt de aankoop van "verbeterde vuurwapens" voor een bedrag van een half miljoen dollar. Aan de echtheid van documenten en briefwisseling valt niet te twifelen. Onderaan staat de stempel "Federal High Court".

Claude Ake roept op tot een openbaar onderzoek. Volgens hem is de staat geprivatiseerd door Shell: "een evidentie in de aanwezigheid van een zwerm van politiemannen en -vrouwen in de residenties en kantoren van Shell". Hij beschuldigt Shell bovendien van het omkopen van staatsambtenaren om

"milieu en mensenrechtenactivisten te terrorizeren".

Een week later reageert de plaatselijke Shell-directeur, Emeka Achebe, op het bericht. In een lange brief stelt hij dat "Shell vuurwapens heeft aangekocht voor de Nigeriaanse politie voor de bescherming van zijn faciliteiten" en dat dit een "algemene praktijk is voor privé-bedrijven". Een woordvoerder van Shell International voegt eraan toe dat Shell de wapens heeft aangekocht omdat de "Nigeriaanse politie over onvoldoende fondsen beschikt om zich uit te rusten". Maar eens ingevoerd, zo vervolgt hij, "blijven de wapens eigendom van de Nigeriaanse politie die de wapens stockeert, bewaakt en gebruikt". Maar Shell wordt in verlegenheid gebracht door een hoge officier die laat weten dat de "politie goed is uitgerust en niemand nodig heeft om wapens voor hen in te voeren."

Shells ongeluk was dat wapenfabrikant Humanitex de maatschappij voor de rechtbank heeft gedaagd wegens contractbreuk. Door het proces is alsmat duidelijker geworden dat Shell een eigen leger uitbouwt. Zo is door de directeur van *Shell Development Corporation Nigeria*, P.B. Watts, een lijst overhandigd met een aantal verzoeken aan Nigeriaanse politiefunctionarissen. Een daarvan betreft een nieuw op te richten politiecommando voor de olieproducerende gebieden. Die eenheid zou de naam OPAPCO krijgen. Shell zou instaan voor de logistiek, uitrusting en sociale voorzieningen. Watts schrijft in zijn brief aan een politie-officier, dat de olieproductie van SPDC niet in gevaar mag komen want SPDC staat in voor meer dan 50 procent van Nigeria's olie. Belangrijk dus voor de Nigeriaanse economie. Vandaar, aldus Watts, dat bescherming noodzakelijk is om op hetzelfde niveau te kunnen blijven produceren.

Desondanks blijven Shell-verantwoordelijken beweren: "ons mandaat is het zoeken naar en produceren van olie en gas en we willen dit doen op een ethisch verantwoorde manier met respect voor het milieu en de gemeenschappen met wie we werken".

Ludo De Brabander

■ **JORDANIË:** De water- en elektriciteitsstarieven stegen aanzienlijk in de lente van dit jaar en de broodprijs verdubbelde op 13 augustus 1996, wat verschillende opstanden voor gevolg had. Het gemiddelde loon stagneert reeds meerdere jaren tussen de 150 en de 180 Jordaanse dinars per jaar (6.600 en 7.800 fr.).

■ **RÉUNION:** In het Frans overzees gebied Réunion, bedraagt de werkloosheid 37 % van de actieve bevolking en 59 % bij de jongeren van vijftien tot vijfentwintig jaar.

■ **INDONESIË:** Voor het vervaardigen van de Nike-sportschoenen ontvangen de Indonesische vrouwen 66 fr. per dag, waar deze schoenen op de Amerikaanse markt verkocht worden aan ± 4.000 fr.

■ **FRANKRIJK:** Het Franse rekenhof heeft voor 1996 een soort blunderboek gepubliceerd. Hieruit blijkt dat de bagatel van 360 miljard fr. verdween in overbodige regeringsprojecten.

■ **VERENIGDE STATEN:** Onderaan de ladder vindt men 60 % van de bevolking die onder zich amper 33 % van de nationale inkomsten verdeelt. Aan de top, een laag driemaal minder groot (20 % van de bevolking) eigent men

zich 44 % van de koek toe.

■ **JAPAN:** De nationale schuld van Japan, alles inbegrepen, loopt op tot 782.000 miljard yen en is verdeeld als volgt: 291.000 miljard voor de regering, 181.000 miljard voor de lokale besturen en openbare bedrijven, en 310.000 miljard voortkomend van leningen bij spaarkassen en pensioenfondsen.

Dit alles maakt dat iedere inwoner verantwoordelijk is voor een schuld van 6,5 miljoen yen (6.500 dollar).

■ **DELOCALISATIE:** De Franse groep Moulinex gaat 2.600 arbeidspplaatsen afstoten waarvan 2.100 in Frankrijk. De vakbond GT heeft intussen ontdekt dat 1.000 werkplaatsen uit Frankrijk zullen overgeplaatst worden naar Mexico. De vrouwen die er zullen te werk gesteld worden zullen vierentwintig frank (84) per dag verdienen wat gelijk staat met een halfuur van het minimumloon in Frankrijk.

■ **EUROPESE UNIE:** Een miljard Ecu (390 miljard fr.) is de omvang van het bedrag waarmee de E.U. geconfronteerd wordt. Tot dit resultaat kwamen een zestigtal gespecialiseerde onderzoekers van de centrale directie voor de strijd tegen de fraude (UCLAF) tijdens een seminarie dat doorging te Reims van 24 tot 26 sept. jl.

■ **FRANKRIJK:** De Franse regering die over niets anders meer spreekt dan besparingen, heeft bekend gemaakt dat ze 106 miljard FF (636 miljard fr.) voorziet voor de vervaardiging van haar nieuwe kernwapens (de raketten M 45 met kernkop TN 75) voor haar nieuwe duikboten waarvan "Le Triomphant" de eerste zal zijn.

De kernkop TN 75 is het resultaat van de begin dit jaar gehouden kernbomproefnamen in de Stille Zuidzee. Ondertussen ondertekende ook Frankrijk het protocol voor het verbond van kernbomproeven. Wat een hypocrisie!

■ **VERENIGDE STATEN:** Sinds het einde van de Golfoorlog hebben tot vandaag 80.000 ex-militairen (op een totaal van 695.000 soldaten) aan de Amerikaanse administratie bekend gemaakt dat zij, als gevolg van hun diensttijd, problemen hebben met hun gezondheid. Op 3 april 1996 maakte het Pentagon bekend in de laatste twee jaar 19.000 oudstrijders aan een onderzoek te hebben onderworpen waarvan 36 % lijden aan een psychiatrisch probleem. Het departement wijst er op dat er geenszins een "syndroom van de Golfoorlog" bestaat.

Voor wat de bestralingen betreft bij de

menselijke cobayes van de kernbomproeven en de gevolgen van de chemische oorlog in Vietnam, heeft het twintig jaar geduurd vooraleer een deel van hen vergoed werd.

■ **ISRAËL:** De Israëlsche premier Benjamin Netanyahu was van plan de nationale oliemaatschappij toelating te geven om naar olie te boren op de Golan hoogvlakte.

Dit optreden in het belangrijk strategisch gebied dat door Israël in 1967 op Syrië veroverd werd zou een nieuwe provocatie van de Israëlsche premier betekenen.

Israël werd in resoluties van de VN-veiligheidsraad verschillende malen aangemaand zich uit de Golan, bezet gebied, terug te trekken. Deze terugtrekking is ook het basisprobleem voor de onderhandelingen tussen Israël en Syrië.

De regeringen van Jitshak Rabin en Shimon Peres die voorheen ook een toelating hadden gegeven om tot olieboringen over te gaan, trokken hun besluit terug uit bezorgdheid dat dit het vredesoverleg met Syrië zou verhinderen.

De kwaliteitskrant Haaretz die bovengenoemde informatie bekend maakte vreest dat deze nieuwe beslissing van Netanyahu (indien ze wordt doorgevoerd) het hervatten van de onderhandelingen tussen Israël en Syrië definitief onmogelijk zal maken (ADS)

Personalia

Op 16 oktober jl. overleed Leon De Carne aan de gevolgen van een tragisch verkeersongeval te Boechout.

Leon stond geheel zijn leven in de bres in de sociale beweging (hij was afgevaardigde van het A.B.V.V. bij Sabena), was actief in de vredesbeweging en later in de verenigingen van senioren.

Door de organisatie van reizen naar vele landen droeg hij bij tot de vriendschap onder de volkeren.

Kort geleden verscheen van zijn hand het boek "De oorlog begon in Spanje". Aan zijn echtgenote, kinderen, kleinkinderen, familie en vrienden bieden we onze blijken van oprechte deelneming aan in het overvangbaar verlies dat hun treft.

TOP...PUNT

Toen in oktober 1992 het Britse pond, de Italiaanse lire, de Spaanse peseta, de Portugese escudo e.a. Europese munten op hun grondvesten gingen wankelen, brachten de valuta-speculanten hun de genadeslag.

Een van deze, de Amerikaan Georges Soros, verklaarde toen fier één miljard dollar (± 30 miljard fr.) aan de crash van het Britse pond te hebben verdiend.

De politieke wereld sprak toen schande over dergelijke praktijken.

Slechts een paar jaar later vernemen we dat onze bloedeigen regering, met gemeenschapsgelden aan speculaties doet.

Als munten worden ontleend in sterke munten met lage renten om te beleggen in zwakke hoogrenderende munten dan kan men dit moeilijk anders dan "speculeren" noemen.

Dat dit dan nog gebeurt zonder dat het parlement en de bevolking hierover geïnformeerd wordt kan men niet anders dan "machtsmisbruik" noemen. Ondertussen praten ze dan over democratie. (ADS)

Hoera we zijn er, we halen de meet

Dat hoort men uit de mond van de regeringsleiders van de EU-lidstaten die ten allen prijze deel wensen uit te maken van het EMU-orkest om gezamenlijk de Euro-symfonie te spelen na 1998.

Of ze toegelaten zullen worden is een ander probleem. Wat we wel weten is dat het willen halen van de 3% norm als maximaal begrotingsdeficit, opgelegd door het Verdrag van Maastricht, van de werknemers, gepensioneerden, gezinnen, zieken veel geld zal vragen, en dat hun toekomst in het Euroland er niet op zal verbeteren.

Om in het toelatingsexamen te slagen hebben ze een ganse reeks besluiten en maatregelen genomen die zeker niet bijdragen om het sociale thuisfront te bedaren.

Beschouwen we het opgestelde budgettaire beleid van enkele van de Euro-kandidaatlanden dan zien we overal eenzelfde lijn van sociale afbraak.

Duitsland

Helmut Kohl, een van de peelvaders van de eenheidsmunt, is er weliswaar in geslaagd met een zeer nipte meerderheid een spaarpakket door de Bondsdag goed te laten keuren. Hierbij krijgen bedrijven kostenverlichting, wordt het stelsel van sociale zekerheid zeer hard aangepakt om de nodige 50 miljard mark besparingen te realiseren. Op de rug van de kleine man wordt "standort Deutschland" versterkt: de miljoenen minderbedeelden, werklozen, zieken, gepensioneerden zullen het in Duitsland aan de lijve onder vinden.

Het plan Kohl omvat volgende maatregelen:

1. vermindering van het ziekengeld met 20%;
2. versoepeling van de ontslagregeling bij kleinere bedrijven;
3. optrekken van de pensioenge-rechtige leeftijd voor vrouwen van 60 naar 65 jaar;
4. verhoging van de eigen bijdrage voor geneesmiddelen, brillmonturen, wegvallen van de terugbetaling voor tandarts voor de jonge verzekerden;
5. verkorting van de verblijfstijd in kuuroorden van 4 naar 3 weken;
6. bevriezing van de werkloosheidsuitkering in 1997;
7. nulronde in 1997 voor de wedden van het overheidspersoneel;
8. afschaffing van de vermogensbelasting voor bedrijven vanaf begin 1997.

Voor Waigel is het besparingspakket nog lang niet genoeg. Hij denkt om nog 10 miljard mark meer te besparen om de 3%-norm te halen.

In het enthousiasme over de behaalde zege in de Bondsdag, verkondigde men dat de regering de ingeslagen mars-

The European

route moet voortzetten. Zo zegt Adolf Roth, parlementariër en voorzitter van de begrotingscommissie van de CDU-CSU-fractie, dat men nog meer moet bezuinigen dan de huidige 50 miljard mark. Hij denkt aan vermindering van subsidies voor de steenkoolontginning, aan vermindering van de werkloosheidsuitkering, - hij stelt zelf deze verworvenheid in vraag: voor hem moet een werknemer die zijn baan kwijtraakt niet voor een onbepaald aantal jaren een uitkering kunnen krijgen.

Officieel zijn er in Duitsland ongeveer 4 miljoen werklozen en honderdduizenden werken in een nepjob in de openbare sector. Nu de staat gaat besparen, staan deze jobs op de helling. Grote verbetering is volgens recente rapporten niet te verwachten. Otto Landsdorf, éminence grise van de liberale FDP, zegde duidelijk dat de werkloosheid eerder zal stijgen dan dalen. De sociale vrede is bedreigd, de recente acties van de werknemers uit grote bedrijven zijn nog waarschijnlijk maar een voorproefje van hetgeen men een zeer warme herfst kan noemen. Door de besparingen die Kohl en zijn regering opdringt wordt zeer duidelijk wat hij verstaat onder "soziale Marktwirtschaft".

Finland

De regering van Finland bereidt zich ook voor op haar toelatingsexamen tot de EMU. De overheidsuitgaven zullen worden verminderd met 3,5% waardoor het begrotingstekort tot 1,5% van het BNP zal zakken.

De Finse regering wil 41 miljard frank bezuinigen op de werkloosheidsuitkering en op defensie. Ook wil ze de staatsschuld van 71% verminderen tot 61%. Finland kent een werkloosheids-cijfer van 16,4% van de actieve bevolking, en volgens de officiële vooruitzichten zou dit voor 1997 met 1% dalen. Dan kunnen we ons de vraag stellen hoe ze al deze voornemens gaat verwezenlijken zonder nog dieper te snijden in de sociale en culturele sector.

Spanje

De Spaanse regering Aznar wil ook zijn land klaarstomen om toegelaten te worden tot het EMU-paradijs. Om dat te bereiken moet er een strakke bezuinigingspolitiek opgelegd worden, van een niveau dat Spanje tot op heden nog niet heeft meegemaakt. Er komt een groot privatiseringsprogramma van openbare bedrijven, vermindering van de staatsuitgaven. Ten opzichte van

1996 programmeert men een inkrimping met 20% van de investeringen in de publieke sector, vooral door de bevrozing van de wedden van 2 miljoen werknemers uit het openbaar ambt. Verder voorziet de Spaanse begroting een ganse reeks nieuwe belastingen en accijnsverhogingen, o.a. de verzekeringssolissen, vaccinaties, vliegtuigbiljetten, kadastrale registratie, enz.. Om dit alles aanvaardbaar te maken belooft Aznar 240.000 nieuwe arbeidsplaatsen te creëren in 1997. Maar ja, beloven kost niets. En als het niet lukt zal de regering wel een uitleg vinden waarom ze er niet in geslaagd is de goede voornemens te realiseren. Spanje telt 13,5% officiële werklozen. Het juiste aantal ligt beslist veel hoger. De Spaanse vakbonden pikken de EMU-begroting niet. Ze hebben reeds genoeg ingeleverd, stellen ze. Ze mobiliseren hun leden om tot de actie over te gaan en in verschillende steden zijn de werknemers reeds de straat opgegaan. Spaanse economen zien ook het gevaar in van deze begroting. Ze vrezen voor een bloedbad op de financiële markten als Spanje toch geweerd wordt. Het land zal dan een grote devaluatie moeten doorvoeren.

Italië

Romani Prodi, de Italiaanse regeringsleider, heeft op 27 september II medegedeeld dat Italië zal deelnemen aan de EMU, dank zij de aangenomen financieringswet waardoor Italië beantwoordt aan de Maastricht-normen. Of deze wensdromerij werkelijkheid zal zijn is een ander paar mouwen. Met de beoogde vermindering van 37.500 miljard lire op het begrotingstekort - waarvan 2/3 in de uitgaven en 1/3 door nieuwe inkomsten - hoopt de Italiaanse regering de 3%-norm te halen. Met een nieuwe bijkomende belasting op de inkomsten wil de regering de staatskas weer vlot krijgen. Deze belasting zou 13.000 miljard lire moeten opbrengen. Door een paar boekhoudingse knepen - die men ook in andere landen toepast - verbetert het begrotingstekort met nog eens 12.000 miljard lire en wordt de zaak nog rooskleuriger. Dit alles moet aan de examinatoren voor de toetreding toch het bewijs zijn dat Italië de vaste wil heeft erbij te zijn wanneer het EMU-schip te water wordt gelaten. De regering Prodi kon niet met bruut geweld in de sociale verworvenheden kappen omwille van de steun, en de weerstand, van de Refundatione Comunista, wiens stemmen ze nodig heeft om overeind te kunnen blijven. Dit tot groot ongenoegen én van het

patronaat én van rechts onder leiding van Silvio Berlusconi.

In Italië vrezen sommige economen ook dat deze rigoureuze begroting zal leiden tot recessie. Inmiddels zijn de Italiaanse metaalarbeiders reeds de straat opgegaan, en staakten ze om grotere loonsverhogingen.

maatregelen 1997

- *loopbaanverlenging voor vrouwen door hun pensioen geleidelijk op 45sten te gaan berekenen;*
- *hogere inhouding op nieuwe brugpensioenen;*
- *lagere toeslag voor oudere werklozen;*
- *kinderbijslag: vermindering van de leeftijdstoelag voor eerste en enig kind; laatste leeftijdstoelag schuift op van 16 naar 18 jaar;*
- *aanpassing van de lijst van terugbetaalbare prestaties in de gezondheidszorg en op geneesmiddelen, ziektehuisopname;*
- *de post en overheidsbedrijven krijgen minder subsidies, die dan wel op de rug van de verbruiker zullen worden gerecupereerd;*
- *de niet-indexering van de belastingsschalen wordt verlengd tot 1998, hetgeen voor de gewone burger neerkomt op een belastingverhoging.*

Frankrijk

Frankrijk wil met alle middelen en vluchtwegen als peetvader deel uitmaken van de muntunie. Haar begrotingstekort is 233,7 miljard Franse frank. Daarbij heeft ze nog een deficit van 30 miljard in de sociale zekerheid. Door een boekhoudkundig schuifspel - zoals de goocheltoer om het pensioenfonds van het te privatiseren France Telecom over te hevelen naar de schatkist, en het vroeger incasseren van vorderingen - hoopt Frankrijk het groen licht te krijgen.

De Franse regering heeft maar een krappe marge en reserve om aan de begrotingsnorm te voldoen. Ze is van plan om haar snoeiwerk in het stelsel van sociale zekerheid verder te zetten, en versneld haar privatiseringsprogramma door te voeren van de openbare diensten en de genationaliseerde bedrijven, nadat ze eerst hun schulden op de rug van de burgers heeft weggewerkt. Na de bevrozing van de lonen in 1995 voor het openbaar ambt, plant de regering Juppé om 20 tot 25.000 banen te schrappen in de openbare diensten. Om sociale onrust, zoals in december 1995, te vermijden aarzelt ze niet om de media in te zetten,

om de noodzaak van de besparingspolitiek in het belang van het land en van Europa te doen slikken.

Dat de perspectieven voor Frankrijk niet zo schitterend zijn mag blijken uit het feit dat het land meer dan 3 miljoen werklozen telt. Dat is ongeveer 13% van de actieve bevolking. De vooruitzichten voor een economische heropleving zijn ook niet zo denderend. Uit een studie van het INSEE blijkt de kwetsbaarheid van de Franse werknemersgezinnen. Een kwart van hen is de afgelopen twee jaar geconfronteerd geworden met het fenomeen werkloosheid. 600.000 jongeren bij onze zuiderburen zitten zonder baan. Van de werklozen die een job vinden, zijn er slechts 20% met een werkcontract van onbepaalde duur. De rest moet genoegen nemen met interimwerk of dagklusjes waarbij ze op een schandalige wijze uitgebuit worden.

België

In eigen land kan Dehaene een hoge borst opzetten van tevredenheid en denken dat de norm binnen is. Maar echte zekerheid voor het EMU-ticket is er nog niet. Alles zal afhangen hoe mild de vrienden examinatoren zich zullen gedragen tegenover België.

Het besparingsbudget werd met niet al te veel moeite aangenomen in het federaal parlement. De man in de straat zal het anders wel voelen: van de werkloze, de zieke, de gepensioneerde tot de gezinnen met kinderen. Om ons snel in de juiste stemming te brengen heeft onze regering haar besparingstrein onmiddellijk laten vertrekken door een ganse reeks accijnsverhogingen door te voeren: op benzine, sigaretten, alcoholen vanaf 1 november ook op bier. Daar de loontrekkenden de meerderheid van de consumenten uitmaken zijn het ook zij die het grootste deel van deze staatsinkomsten verzekeren. Maar ja, ze kunnen zich troosten met het idee dat onze roods-rode regering zich zorgen maakt over de gezondheid van de burgers.

Deze maatregelen afzonderlijk zullen de burger direct treffen in zijn bestaan, maar de totale impact zal hen nog dieper raken.

Voor de werkgevers was de regering veel milder. Zij kunnen rekenen op een geschenk van de overheid van 6,3 miljard frank, om zo de creatie van nieuwe arbeidsplaatsen te bevorderen. In het verleden mochten de werkgevers reeds gelijkaardige gulle geschenken van de overheid incasseren. Wanneer we de werkloosheidscijfers nader bekijken - niet deze die we regelmatig van de media krijgen, maar

Oproep tegen corruptie

Op 1 oktober hebben 7 bekende Europese topmagistraten tot de politieke wereld en de openbare opinie een oproep gericht met betrekking tot de toenemende corruptie in de Europese Unie.

rekening houdend met de oudere werklozen, de schoolverlaters, de uitgesloten, de nepstatuut-werkers en de bruggepensioneerden - dan stellen we vast dat steeds meer mensen uit het arbeidsproces worden gestoten. Dan moeten we vaststellen dat het patronaat financiële geschenken krijgt om arbeidsplaatsen af te bouwen, om vaste betrekkingen om te zetten in flexibele. Kortom ze krijgen van ons allen geld om werkcollega's op straat te zetten. Onze staat financiert op deze wijze de werkloosheid. Het lijkt wel een wereld op z'n kop. Zelf wanneer we toegelaten worden tot het Euro-orkest, betekent dit nog niet het einde van de inlevering en de sociale afbouw.

Met de enorme staatsschuld en de rentelast zal er voor België, omwille van het opgelegde stabiliteitspact van de muntunie, maar een zeer nauwe budgettaire manoeuvreerruimte zijn. We zullen de kadaverdiscipline van de Europese Centrale Bank moeten volgen, willen we ontsnappen aan de geplande boetes voor landen die zich een zekere begrotingsvrijheid zouden durven veroorloven.

We stellen dus vast dat in de meeste kandidaat-landen voor de Europese Muntunie een en dezelfde politiek gevolgd wordt van sociale afbraak, afbouw van het openbaar ambt en vermindering van reële koopkracht voor de werknemers, en van genereuze tegemoetkoming aan het kapitaal. De staat wordt aldus in haar maatschappelijke taak beperkt.

Het is een publiek geheim dat de door strijd verworven sociale vangnetten in de respectievelijk landen een doorn in het oog zijn van de Europese ondernemers, ze willen hun winsten veilig stellen en zelfs verhogen. Door de sociale verzekering te privatiseren hopen en kunnen ze er nog een aardige stuiver aan verdienen.

Voor de werknemers en hun vakbeweging dringt de tijd om tot grotere cohesie en gezamenlijke actie in EU-verband te komen om de sociale afbraak in de diverse landen een halt toe te roepen.

Wordt hier de trein gemist dan zal het vertrouwen in de beweging en in de leiders nog verder zoek geraken. Wat op zich dan zal leiden tot verdere leegloop en verlies van invloed.

Men moet er zich goed van bewust zijn dat bij een verdere dualisering van de samenleving het gevaar van verrechtsing sterk toeneemt.

Antoine Uytterhaeghe
10.10.96

De betrokkenen zijn Bernard Bertossa, procureur in Genève, Edmundo Brutt Leberati, van het Beroepshof van Milaan; Gherardo Colombo, substituut van de procureur te Milaan; Benoît Dejemeppe, procureur des Konings in Brussel, Baltazar Garzon Real, onderzoeksrechter in Madrid, Carlos Jimenez Villarejo, chef van het anti-corruptieparket in Madrid en Renaud Van Ruymbeke, raadgever bij het Beroepshof te Rennes.

Terzelfdertijd werd het boek "La Justice ou le chaos" (1) voorgesteld waarin dezelfde rechters de moeilijkheden uitleggen waarmee ze geconfronteerd worden in hun strijd tegen "Het Europa van de belastingparadijzen en het zwart geldcircuit".

De Franse rechter Renaud Van Ruymbeke, die de valse facturen-affaires blootlegde van de P.S., de P.R. en de RPR, wees er op dat deze belangrijke dossiers slechts per toeval in de handen van de rechters kwamen gezien deze partijen hoge bescherming genoten.

"De dief, wanneer hij werkloos of dakloos is wordt dagelijks gesanctioneerd daar waar de grote bedriegers tussen de mazen van het net vallen dank zij de hoge bescherming die ze genieten, voegde hij er aan toe.

Van zijn kant wees Bernard Bertossa, procureur in Genève, er op dat in het kader van de Europese Unie wel sprake is van het vrij verkeer van goederen maar dat het vrij verkeer van juridische informatie niet voorzien is. Als voorbeeld wees hij op een brief van de Franse minister van Justitie Toubon, waaruit blijkt dat Frankrijk de onderlinge samenwerking van magistraten afremt. Zo eist de minister dat alle informatie aan Franse magistraten uit het buitenland via de diplomatieke weg moet gaan zodat veel tijd verloren gaat en inmenging van bovenuit niet uitgesloten is.

Dit standpunt van de minister stond in rechtstreeks verband met verschillende zaken waarin de regeringspartijen RPR en PR betrokken zijn.

De Spaanse rechter Baltazar Garzon zegde dat een dringende prioriteit moet gegeven worden aan het treffen van maatregelen tegen de belastingparadijzen.

"Men kan, verklaarde hij, uren vullen met te praten over het witwassen van zwart geld, de coördinatie van de strijd

en de samenwerking op het vlak van politie en justitie.

Maar als de belastingparadijzen niet verdwijnen heeft dit allemaal weinig zin". "In feite" voegt hij er aan toe, "men kan mooi praten en een schijnbaar perfecte legislatuur hebben maar dit belet niet dat een goede financiële ingenieur die een operatie kan opzetten in een belastingparadijs, de toegang heeft tot alle landen die hij wil. Hij wast het geld wit zonder uit zijn zetel te komen door, mits betaling van een commissie van de ene rekening op de andere over te stappen... Zo doet hij op een uur iets waarvoor een magistraat twee tot drie jaar nodig heeft om te ontmaskeren". De Franse rechter Renaud Van Ruymbeke voegde hier aan toe: "Waarom zou u willen dat de Europese leiders hun goede wil zouden betuigen om deze netwerken van zwart geld uit te schakelen gezien de meeste er van gebruik hebben gemaakt om aan de macht te komen".

Hogergenoemde rechters hebben, met hun oproep van Genève, de vinger op de wonde gelegd.

Het zal hun niet in dank afgenomen worden.

De 7 magistraten vragen echter de noodzakelijke oprichting van een Europese juridische ruimte waarin de rechters, zonder hinder van de staten, de nuttige informatie voor hun onderzoeken kunnen uitwisselen. Ze vragen het invoeren van conventies voor de opzegging van het bankgeheim wanneer dit juridisch noodzakelijk is.

Ze eisen een directe relatie tussen de Europese rechters en de verbetering van de administratieve hulp op fiscaal vlak.

Ten slotte vragen ze dat de Europese leiders zonder verwijf de conventie van 8 november 1990 zouden ratificeren met betrekking tot het witwassen van zwart geld en het aanslaan van de producten van de misdaad.

Het is nu afwachten hoe de politieke wereld en de hoge koppen van de magistratuur hierop gaan reageren. De media heeft hier zeker een belangrijke rol te vervullen.

A. De Smet

(1) "La justice ou le chaos" - Denis Robert - uitgeverij Stock 130 FF.

De Europese Unie

De propagandamachine van de Europese commissie

De journalist Gérard De Sélys is de auteur van het boek "Privé de public. A qui profitent les privatisations?". Dit werk verscheen onlangs bij EPO te Brussel. Hij schreef in Le Monde Diplomatique een merkwaardige bijdrage. We bekijken ze even van dichtbij.

Er is sinds veertig jaar nog niets veranderd in de relatie van de Europese instellingen met de pers. De Hoge Autoriteit van de toenmalige Kolen- en Staalgemeenschap liet bij monde van zijn secretaris-generaal Max Kohnstamm in een lange vertrouwelijke nota weten dat het van primordiaal belang is dat de tegenstanders van de integratie ontwapend worden. Diezelfde autoriteit financierde in de vijftiger jaren talrijke films. Zes à achtduizend projectie-apparaten evenals 60 à 80 mobiele projectiewagens werden aan bezet Duitsland geschonken om de integratie te promoten.

Na de komst van Jacques Delors in 1985 als president van de Europese Commissie werd de pers extra bewerkt. In het Berlaymontpaleis te Brussel was ook de perszaal gehuisvest. Deze had meer weg van een kroningszaal met alles erop en eraan. Een nooit geziene luxe waaraan een prijskaartje hing van enkele miljoenen ecu. Kortom, de pers zat op rozen. Dit zelfde paleis werd zes jaar later verlaten daar er asbest in verwerkt was. Over geldverspilling gesproken...

Niettegenstaande de gratis bedeling van miljoenen luxueuze brochures in alle talen van de Europese Gemeenschap en niettegenstaande de media werden ingeschakeld, toch werden de Europese instellingen met een wan-

trouwend oog bekeken. De referendums in Denemarken en Frankrijk in 1992 bevestigden wat men eigenlijk al vermoedde.

De "Service du Porte-Parole" (SPP)

Eigenlijk de propagandadienst van de commissie trekt haar conclusies. In haar rapport schrijft ze dat het publiek geen behoefte heeft aan meer informatie, want daarvan is er al teveel. Ze verlangt meer communicatie door middel van stimulerende boodschappen, opwekkend en motiverend over datgene wat het publiek raakt.

En dat blijft geen dode letter, want in oktober '95 lanceert de Commissie drie grote acties die prioritair zijn. Het budget daarvoor 50 miljoen ecu! Eén ervan gaat over de Economische en Monetair Unie. De tweede draagt de naam "Laten we samen Europa maken" en de derde "De Burgers eerst", speciaal gericht aan de jongeren en de vrouwen.

Voor 1996 werd het budget van de algemene directie belast met de informatie, verhoogd tot 106,3 miljoen ecu! Het budget van de dienst woordvoerders van de Europese Unie, waarvan ongeveer 75 ambtenaren deel uitmaken, wordt geheim gehouden. Over een

"slokop" gesproken die niet in zijn kaarten laat kijken!

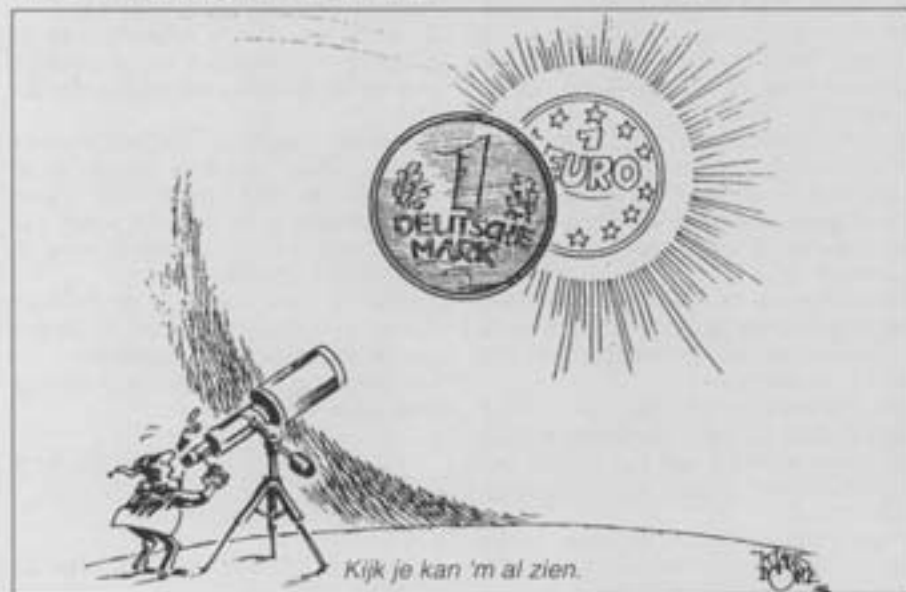
Ook van het desinformereren van het publiek is men niet vies. Met veel tam-tam werd de uitslag bekend gemaakt van een opinieonderzoek. Niet minder dan 54 % van de ondervraagden waren voorstanders van de eenheidsmunt. Maar reeds de volgende dag, onder druk van zekere journalisten, moest men toegeven dat 52 % van diezelfde Europeanen niet geloofden dat de eenheidsmunt de werkgelegenheid zou bevorderen. Maar als klap op de vuurpijl, diende men al de daaropvolgende dag de volledige resultaten bekend te maken. Het bleek nu dat 57 % van de ondervraagden bevreesd was voor de omzetting van hun geld in Euro's! Ook over wat de doorzichtigheid betreft van de Europese instellingen hoort men heel wat klachten. Nog maar onlangs, op 30 april, deed het Gerechtshof te Luxemburg de volgende uitspraak: "De interne bevoegdheid van de gemeenschappelijke instellingen laat toe het recht te reglementeren dat toegang verleent aan het publiek om documenten die het aanbelangt in te kijken." Jammer genoeg bleef die uitspraak dode letter, een vodge papier.

Tot zover de journalist Gérard De Sélys in "Le Monde diplomatique".

Welke conclusies dient men daaruit te trekken?

1. Dat onze Europese Unie met een eenheidsmunt weinig kans maakt een wondermiddel te zijn om onze financiële problemen op te lossen. Is dit de zoveelste loze belofte om uit de tunnel te komen?
2. Het geld van de Europese Unie, ons belastingsgeld, blijft nog altijd de geliefkoosde prooi van onze geldhaaien.
3. Het sociale Europa is nog niet voor morgen. De Europese vakbonden, ons enig verweer, hebben nog enorm veel werk voor de boeg.
4. We mogen het kind met het badwater niet weggooien. De Europese Unie is een kans voor onze kinderen. Er moet het beste van gemaakt worden.

René Van Nerum

De mundialisering

"Wij leven in een gemundialiseerde economie. We moeten de werkelijkheid voor ogen durven zien. Daar kunnen we niet onderuit." Dat is, kort samengevat, het nieuwe economische principe dat op de G-7-top over werkgelegenheid in Rijsel, april 1996, door Jean Arthuis, de Franse minister van economie, werd afgekondigd.

Dit is wat men "la pensée unique" noemt en dat overal opgeld maakt. De nationale en internationale instellingen verkondigen het, de financiële, economische en politieke kringen, en ook in de arbeiderswereld hoor je dergelijke geluiden. Het is een synthese van de huidige dominante ideologie die ons vertelt dat een onontkoombaar feit - de mundialisering - ons dwingt tot realiteitszin waarbij we onze 'dromen' en verworvenheden maar best snel opgeven. Nochtans is het precies het kapitalisme en haar irrationele eisen die de bevrediging van fundamentele behoeften van de mens belemmert. We moeten daarom dit ideologisch discours afbreken, en de valse evidenties van de mundialisering bloot leggen. We hebben daarbij nood aan een actieprogramma dat vertrekt van de huidige kapitalistische realiteit, en dat een nieuw internationalisme beoogt.

Wat nieuws onder de gemundialiseerde zon?

De mundialisering is een van de vormen die de huidige kapitalistische herstructurering aanneemt. Marx zei al "de basis van de kapitalistische productiewijze wordt gevormd door de wereldmarkt zelf". Het kapitalisme is gebaseerd op de privé-toe-eigening van de grote productiemiddelen, op concurrentie, en winstbejag. Het heeft altijd de uitbreiding van de internationale handel ingehouden, van de uitvoer van kapitalen en goederen, en van de concentratie en internationalisering van het kapitaal. Het komt er nu precies op aan om de nieuwe fase van deze internationalisering van het kapitaal te begrijpen en er de gevolgen van te zien.

Eenzijds is er een mundialisering van de kapitaaloperaties: internationale concentratie van het kapitaal uit industrie, handel, distributie en het geldkapitaal in de financiële sferen (o.a. speculatie, het 'casinokapitalisme'). Anderzijds zijn er twee fenomenen verbonden aan deze kapitaaltransformatie: een verminderde invloed van de natie-staat, en de groeiende rol van internationale instellingen (IMF, Wereldbank, Wereldhandelsorganisatie). De mundialisering toont zeker haar gelaat met het imperium van de transnationale maatschappijen en de "explosie" van de financiële markten.

Men schat dat de transnationale maatschappijen (als moeder- of dochterbedrijf, als opdrachtgever...) in twee derden van de investeringen of internationale diensten- of goederenverhandeling betrokken zijn. De 200 grootste transnationale maatschappijen (waarvan er 195 in het noorden liggen) zijn onder hen alleen goed voor meer dan een kwart van de wereldproductie van goederen en diensten. De talrijke onderlinge afspraken beletten hun concurrentie niet.

Belangrijk is te onderstrepen dat 50% van de wereldhandel gebeurt binnen de grote transnationale groepen. Dat heeft heel wat gevolgen voor de economie van een land. De over- of onderfacturatie van leveringen tussen 'zuster'-bedrijven goed zijn voor een vermindering van 20 tot 30% van de aangegeven winsten. Het wordt hierbij moeilijk om de betalingsbalans van een land te lezen? En er komt een groeiende scheiding tussen de gezondheid van bedrijven en de economische dynamiek van een land.

De megalirma zonder nationale basis is geen frequent verschijnsel. De grote ondernemingen blijven hun nationale uitvalspositie behouden. Maar de rol van de staten, hun onderlinge verhoudingen en hun relatie met de mondiale groepen zijn gewijzigd. Zoals Petrella het zegt bestaat de economische rol van de staat er hierbij in de algemene omstandigheden te verzekeren om aantrekkelijk te zijn voor de transnationale maatschappijen. "Ze moeten de meest gunstige omstandigheden scheppen om de concurrentiekracht van de ondernemingen veilig te stellen, in hun zogenaamde "strijd om te overleven" op wereldvlak." Het lijkt me evident dat dit imperium van de transnationale maatschappijen nieuwe eisen stelt aan de internationale syndicale strategie. Helaas staan we daar nog niet zo ver.

Financieelkapitaal

Er wordt vandaag veel gesproken over de financiële markten. Terecht. Maar er zijn geen geheimzinnige actoren op deze markten. De invloedrijkste actoren zijn enkele tientallen grote banken, verzekeringsmaatschappijen, pensioenfondsen, portefeuillehouders. De wisselmarkten zijn de sterkste

groeiers van de laatste jaren. Uit een onderzoek van de Internationale Verrekeningsbank blijkt dat de dagelijkse transacties op de wisselmarkten tot 1.000 miljard dollar oplopen. Slechts 3% daarvan hebben van doen met commerciële verhandelingen of productieve investeringen, de rest is speculatief kapitaal dat een heen-entertug doet tussen twee munten. Sommigen menen dat in een beter beheer van de financiële sferen een oplossing voor de crisis zou kunnen liggen.

Maar waar zijn de "goede" en de "slechte" kapitalisten, diegene die investeren in productie en diegene die investeren in speculatie? Vergeten we vooral niet dat de transnationals financiële holdings zijn, met een belangrijke productiepoort, maar ook met banken van de groep, met diversificering in financiële diensten, en operaties op de wisselmarkten. Een IMF-studie van 1993 wijst op de groeiende aanwezigheid van multinationale ondernemingen op dit terrein. Het zou bovendien gevaarlijk zijn om te veronderstellen dat er een reële economie zou bestaan en een "virtuele", die los zou staan van de reële economie. De financierisering is eigenlijk het teken dat het kapitalisme de sociale noden niet kan lenigen.

De dominantie van het financieelkapitaal kenmerkt een nieuwe fase van het kapitalisme waar de ondernemingswinsten vergroten door een veralgemeende sociale 'versoering' zonder de herinvestering van deze winsten in productie. Het neo-liberalisme heeft de bedrijven hun winstvoeten van vroeger terugbezorgd, maar daar staat geen tewerkstelling tegenover. De hoge winsten volstaan niet om de noden van de bevolking te beantwoorden.

Maar dat is het systeem. Naast hoge winsten moet er ook een koopkrachtige vraag bestaan. Als die er niet is, investeert men niet in de productie. Dus doet men iets anders met zijn geld: bijvoorbeeld speculeren. Dat speculatiegeld valt niet uit de lucht, het is een vorm van de meerwaarde die de arbeiders ontnomen werd.

De economische theorie legt ons uit dat de integratie in de wereldhandel een voorwaarde is voor economische efficiëntie en dat ze aldus iedereen ten goede komt.

De sociale werkelijkheid in het zuiden, het oosten en het noorden ontcrachten dit echter totaal. We kunnen zelf stellen dat de landen in het zuiden (zoals Mexico, Argentinië, Brazilië...) nu sterker gedomineerd worden dan in de jaren dertig. In Mexico bijvoorbeeld zijn de lonen de afgelopen twaalf maanden met 30% gezakt.

Het zuiden, onze concurrent ?

Is de werkloosheid in het noorden te verklaren door de delocalisaties naar ontwikkelingslanden, of door de concurrentie uit het zuiden ? Delocalisatie wordt gebruikt als argument om de mensen te onderwerpen aan de mundialisering en om de loonmatiging en sociale opoffering goed te praten. Als dit dan waar zou blijken, bleven er slechts twee mogelijkheden: ofwel zich te plooiën naar de eisen van de concurrentie (loonsvermindering...), ofwel de grenzen beschermen via de zogenaamde sociale clausules, tegenover diegenen die op deloyale wijze ons werk afpakken.

De advocaten van dergelijke ideeën vergeten hier dan toch dat de economische relevantie van het loon steeds is gekoppeld aan de productiviteit: als iemand met 1/10 van een Belgisch loon ook maar 1/10 van de productiviteit aflevert dan heeft dit feit geen enkele economische invloed. Maar bovendien moeten we vaststellen, dat tegengesteld aan de gangbare meningen, het merendeel van de directe investeringen in het buitenland, en van de handel zich beperkt tot de "triade", d.w.z. V.S., Japan, West-Europa.

De jobs worden hier niet 'afgepakt' om aan de derde wereld 'gegeven' te worden. Zelfs de Wereldbank - nu niet direct een wereldwijd economische organisatie - erkent dat de voornaamste oorzaken van verlies aan tewerkstelling in de sector textiel-kleding-leider in Europa te wijten zijn aan de productiviteitsstijging, de concurrentie onder ontwikkelde landen en de verminderde vraag. In de exportgerichte sectoren van het zuiden wordt inderdaad ook wel tewerkstelling gecreëerd. Maar de 'open markten' zorgen daar voor nog meer jobverlies in de traditionele sectoren die tegen de concurrentie niet op kunnen.

Samengevat kunnen we zeggen dat de mundialisering zones in concurrentie met elkaar stelt die verschillende productiviteitsniveaus halen. Ook de arbeiders over de wereld verspreid, worden met elkaar in concurrentie gesteld: zowel in noord als zuid zijn ze het slachtoffer van de sociale achter-

uitgang. Werkloosheid in het noorden en ondertewerkstelling in de informele sector in het zuiden hebben dezelfde oorzaken. Het kapitalisme verkiest grote aantallen mensen uit te stoten in plaats van een bepaalde rentabiliteit in vraag te stellen. De mundialisering moet worden bestreden, niet als internationalisering op zich, maar omdat ze de desastreuze gevolgen van het neoliberal beleid nog versterkt.

LA MONETA UNICA

Internationalisme

Het alternatief voor de arbeidersbeweging situeert zich niet in een terugplooiën op het nationale, noch in een alliantie met "onze" industriële tegenover de internationale concurrentie. De uitweg tekent zich af via een internationale actie van de loon- en weddetrekkenden. Een gezamenlijke strijd voor arbeidsduurvermindering met loonbehoud en een strijd voor het behoud van de openbare diensten, voor een democratisch en sociaal Europa. De roep naar sociale clausules vanuit bepaalde patronale hoek doet inderdaad toch wel wat vragen rijzen. Gaat het hier niet in de eerste plaats om een protectionistische maatregel ?

De krokodillentranen voor de overuitbuiting van het zuiden verdienen ook nog deze bemerkingen: wie verplicht de landen in het zuiden de gewraakte sociale maatregelen te nemen? En wie zijn eigenlijk de overuitbuiters, tenzij de transnationale ondernemingen? En

hebben deze roepers zich bijvoorbeeld ingespannen voor een prijsstabiliseringsclausule tijdens de Gatt-onderhandelingen ?

Een andere verantwoording van de sociale clausules heeft het over een uitstekend instrument om over de wereld het respect voor essentiële sociale rechten te garanderen (vrijheid van syndicalisatie, tegen kinderarbeid e.d.m.). De vraag is of het wel om een goed instrument gaat om deze rechten te verdedigen. Men wil dan de Wereldhandelsorganisatie laten optreden in deze zaken: een ultraliberale organisatie zou aldus de arbeidsreglementering moeten gaan verdedigen....

Euromunt

In dit kader is het ook goed even stil te blijven staan bij de werkelijke modaliteiten van de Europese eenwording. De convergentienormen worden als noodzakelijk voorgesteld voor een muntunie, maar zijn ze niet eerder de basis van een neoliberale vlucht vooruit?

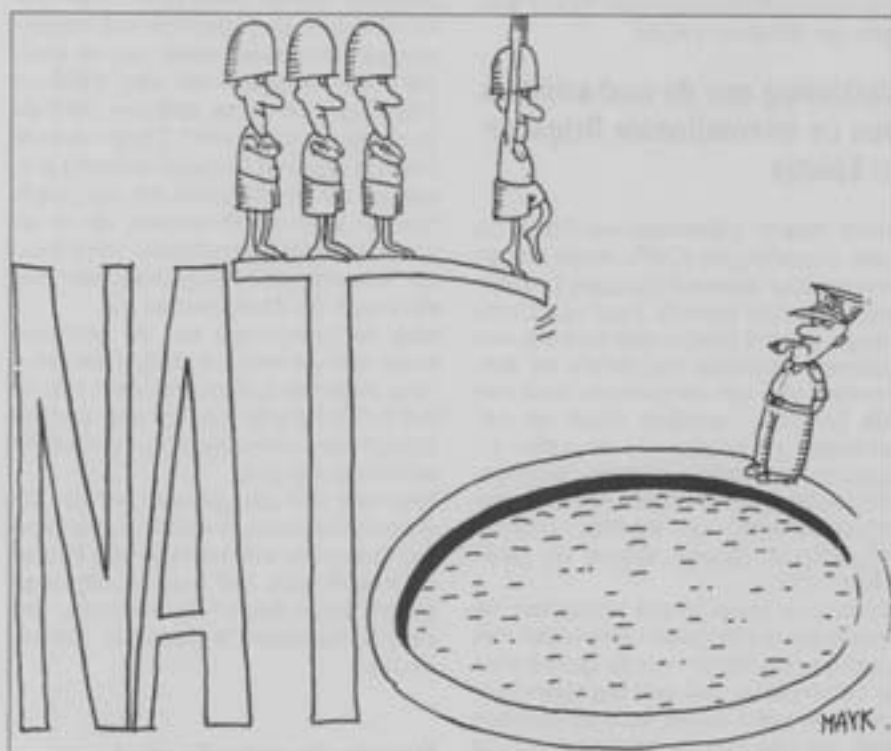
Voorstanders van de eenheidsmunt argumenteren o.a. ook dat deze ons in staat zal stellen de dominantie van de dollar tegen te gaan, en de speculanten beter van antwoord te kunnen dienen. De Centrale Bank wordt echter een instelling waarop de gemeenschap, de democratische verkozen instellingen, de politiek dus, geen enkele invloed meer zal hebben. Waar het specifiek om gaat is dat men financiële instrumenten (interessante geldplaatsingen) wil aanbieden, die een groeiend deel van de fondsen zou moeten kunnen aanspreken die nu naar de V.S. worden gesluisd (waarmee hun gigantische openbare schuld wordt gefinancierd). Het gaat dus om een strijd onder de 'Groten', waarbij de loontrekkenden niet veel te verwachten hebben, kijk maar naar de maatregelen van Kohl op dit ogenblik.

Tegenover de monetaire en financiële criteria van Maastricht moeten wij de criteria van de arbeiders plaatsen: een gewaarborgd Europees minimumloon, sectoriële akkoorden die wetgeving en CAO's op Europees niveau één maken, 35 uur zonder loonverlies in gans de Europese Unie, de verdediging en uitbreiding van de openbare diensten, respect voor syndicale rechten, enz.

Denis Horman
onderzoeker bij Gréséa
vrije samengevatte vertaling van een
artikel verschenen in Avancées van
oktober 1996

NAVO en andere perikelen

Als een rode draad blijft het militaire denken aanwezig, vooral bij de politieke machthebbers. Het is als een virus dat elke constructie voor de vrede telkens opnieuw vernietigt.

De oprichting van de NAVO in 1946

was gewoon een militair pact gericht tegen de Sovjetunie onder het leadership van de V.S. Dit gebeurde onmiddellijk na wereldoorlog II en van de offensieve lijn werd nooit afgeweken ondanks alle verklaringen om de bondgenoten beter te binden. Tot nog toe werd het recht om als eerste het nucleair wapen te gebruiken gewoon gehandhaafd.

Na de implosie van de Sovjetunie was er enige tijd grondige ontredding en zocht de NAVO koortsachtig naar mogelijke vijandbeelden. Van die oversimplificaties werd uiteindelijk wel afgestapt en bood de NAVO haar diensten aan voor vredesopdrachten. In feite besliste de VS eigenhandig waar zij wilde tussenkomen, niet altijd met goedkeuring van de EU. Die rivaliteit ontwikkelt zich meestal in stilte zonder veel omhaal of tegenspraak wanneer het over vredesopdrachten gaat. Vitale tegengestelde belangen geven nog wel aanleiding tot iets scherpere conflicten.

Op het vlak van de diplomatie gebeuren de meest verschillende dingen van de beste tot de slechtste.

De vredesopdrachten van de NAVO

Voor 't ogenblik is dat het tegengaan van de proliferatie van de ABC-wapens. De hoge werkgroep heeft de risicoanalyse voltooid in december '94 en de implicaties en de benodigde middelen zijn vastgelegd in '95. Zo gezien lijkt er wel een berg werk verzet en het moet gezegd dat men niet direct met het eigen atoomarsenaal schijnt te dreigen. Het accent ligt op de vrede en onderhandelingen.

Wat de gewapende interventies in Bosnië betreft dient opgemerkt dat zij meestal laattijdig en met een minimum inzet aan personeel gebeurden terwijl de V.N.-troepen bij gebrek aan middelen eerst werkeloos hadden moeten toezien. De Belg Briquemont heeft als opperbevelhebber van de V.N. verbiterd de Balkan verlaten na het einde van zijn opdracht. Briquemont zei het niet doch men moet weten dat de Verenigde Naties kampen met een enorm geldgebrek en daardoor praktisch vleugelarm zijn. De grootste mogendheden zijn de slechtste betalende waarvoor de V.S. Voor de NAVO heeft de V.S. nog wel geld omdat dat beter in haar politiek past.

De NAVO en de Russen

Gewild of niet, de negatieve houding tegenover de Russen leek erg op een provocatie. Jeltsin stuurde een waarschuwing vanop zijn ziekbed dat het uitgesloten was de NAVO uit te breiden naar het Oosten zonder akkoord van Rusland. Niemand kan er naast kijken dat een onverzettelijke houding van de westerse mogendheden geweldige spanningen zou doen ontstaan in Rusland met om het even wie als president. Volgens Daniël Vernet (Le Monde 2.10.'96) heeft men het gevaar ingezien en voeren president Chirac en president Clinton sedert een paar weken een uitvoerige briefwisseling over het probleem. Men zou denken aan superpartnership voor de vrede en structuren die de Russen zouden kunnen overtuigen. Men kan alleen het beste hopen.

Victor Stuyck (3.10.'96)

Noot: intussen heeft het er naar uitgezien dat de invloed van Clinton en Chirac zwaar genoeg gewogen heeft opdat Lebed (Russische veiligheidsraad) zou worden uitgenodigd. Maar Lebed zelf overleefde de stormwonden op het Kremlin niet.

NAVO-uitbreiding ook rem voor atoomwapenreductie

De senaat in de VS ratificeerde het Start-2 verdrag in januari van dit jaar. De Russische Duma deed dat nog niet. Alexei Arbalov (van de centrum Jabloko-partij), vice-voorzitter van het parlementaire defensiecomité, ziet daar drie redenen voor:

1. er is geen geld voor;
2. het verdrag wordt op technische grond als onrechtvaardig beschouwd;
3. de algemene achtergrond, met name de wil van de NAVO om naar het oosten uit te breiden, is zeer ongunstig voor de ratificering.

Start-2 reduceert het aantal langeafstands-raketten tot zowat 3500 voor elke grootmacht, en schrapt alle meerkoppige atoomraketten die niet op zee (= vnl duikboten) staan. Om nu aan de maximaal toegestane aantallen te komen zou Moskou 500 tot 700 raketten met 1 kernkop moeten aanmaken, zo'n 40 tot 50 miljard dollar als prijskaartje... (red)

Ondanks het embargo tegen Cuba

De Canadese maatschappij Sherritt was de eerste die in het kader van het Amerikaans Helms-Burton onlangs door de V.S. werd aangepakt.

De beheerders werden gewaarschuwd dat zij en hun familie voortaan geen visa meer zouden krijgen voor de V.S. en ze zich aan vervolgingen in de V.S. bloot stelden.

Sherritt is ondanks deze bedreigingen niet door de knieën gegaan.

Zo pas heeft ze aangekondigd dat ze haar investeringen in Cuba gaat uitbreiden in de sectoren van de communicatie, de financiën, transport en landbouw.

Patricia Merrin, vice-voorzitster van de maatschappij, die in Oost-Cuba nikkelmijnen exploiteert, heeft eveneens gezegd dat ze ook deze werking zal verder zetten.

Ondertussen heeft het parlement van Mexico eensgezind een resolutie gestemd waarin de Helms-Burton wet veroordeeld wordt en de Amerikaanse regering verzocht hiervan af te zien. Van zijn kant heeft de Europese Unie besloten bij de Wereldhandelsorganisatie klacht neer te leggen tegen deze wet en worden er maatregelen getroffen om repressailles te nemen indien de V.S. deze wet toepast.

Ook de wereldraad van kerken veroordeelt het Amerikaans embargo. (ADS)

De paus en de CIA

De Amerikaanse journalist Carl Bernstein, die naam maakte met zijn verslaggeving over de Watergate-affaire, heeft in een recent boek, onder de titel "Zijne hoogheid Joannes Paulus II en de verborgen geschiedenis van onze tijd" (geschreven in samenwerking met de Italiaanse journalist Marco Politi) er op gewezen dat er nauwe samenwerking was tussen de CIA en de paus in de strijd tegen het communisme.

Zo wordt bevestigd dat er een geheim akkoord bestond tussen Reagan en de paus.

Vanaf het voorjaar van 1981 heeft de CIA-topman William Casey meer dan vijftien geheime bezoeken gebracht aan de paus. Deze kreeg er de beschikking over zorgvuldig bewaarde geheimen en heeft gevoelige informatie ingewonnen door middel van satellieten en geheime agenten. De paus werd tevens op de hoogte gebracht van de politieke analyses van het Witte Huis, het ministerie van Buitenlandse Zaken, het Pentagon en de CIA.

Het boek wijst er eveneens op dat Reagan tussen 1982 en 1989 1,5 miljard frank gaf aan de Poolse vakbond Solidarnosc.

Ondertussen wordt alhier steeds maar beweerd dat progressieve verenigingen en vredesbewegingen "goud" kregen van Moskou. (ADS)

Verklaring van de oud-strijders van de Internationale Brigaden in Spanje

In het Vlaams parlement werd door de heer Suykerbuyck (CVP), mede ondertekend door de heren Jacques Timmermans, Marino Keulen, Paul Van Grimbergen en Jos Gijsels, een voorstel van decreet ingediend houdende de toekenning van een vergoeding voor hen die getroffen werden door de naoorlogse repressie en epuratie en oorlogsslachtoffers. Onder "oorlogsslachtoffers" zijn verstaan de nog overblijvende leden van de Internationale Brigaden in Spanje tijdens de jaren 1936-1939.

De nog in leven zijnde leden van de Internationale Brigaden verwerpen met klem de poging om hen op gelijke voet te behandelen met hen die spandiensten van gelijk welke aard verleenden aan de nazistische invasies en de bezetters van ons land.

Wat men als "Spaanse burgeroorlog" voorstelt was in werkelijkheid een fase in de voorbereiding van de tweede wereldoorlog door het Duitse en Italiaanse fascisme, zoals dat ook het geval was met de bezetting van Dantzig, Tsjecho-Slovakije en Polen. Het gebeurde trouwens allemaal in dezelfde periode.

In Spanje stootte de fascistische agressie op de weerstand van het Spaanse volk, wat op zijn beurt aanleiding gaf tot de organisatie van een internationale solidariteit met het Spaanse volk in de vorming van de Internationale Brigaden. Daarmede werd tevens vorm gegeven aan het actieve verzet tegen het agressieve fascisme.

In onze gedachten leven voort de talrijke strijders van de Internationale Brigaden die in Spanje sneuvelde of die omkwamen in de nazi-kampen in Duitsland en te Breendonk. Daarom vinden wij het ongehoord om op gelijke voet te worden geplaatst met de beulen of met de helpers van de beulen.

Geen haar op ons hoofd dat eraan denkt het voorstel te aanvaarden.

Voor de gewezen strijders in Spanje,
Albert De Coninck
Luitenant van de Internationale Brigaden
Luitenant-kolonel van de Weerstand

Erkenning leden internationale brigades

Zestig jaar na het einde van de oorlog in Spanje heeft de Franse president Jacques Chirac bekend gemaakt dat hij de kaart van oudstrijder zal toekennen aan de Franse leden van de internationale brigades die van 1936 tot 1939 aan de zijde streden van de Spaanse republikeinen. Chirac deelde mee dit officieel te zullen bekend maken bij de plechtigheid die zal plaats hebben bij de overbrenging van de as van André Malraux (destijds ook lid van de internationale brigades) naar het Pantheon op 23 november e.k.

Met de toekenning van de strijderskaart aan de leden van de internationale brigades erkent president Chirac dat het in Spanje niet om een burgeroolog maar om het begin van de tweede wereldoorlog ging.

Het moet met spijt gezegd worden dat de socialistische president Mitterrand het tijdens de veertien jaar dat hij aan de macht was, het nooit nodig heeft geacht deze daad van erkenning van de internationale brigades te stellen. (ADS)

Nobelprijs voor de vrede

De academie van Oslo heeft de Nobelprijs voor de Vrede toegekend aan bisschop Carlos Felipe Ximenes van Oost-Timor en José Ramos Horta een politiek leider van de onafhankelijkheidsbeweging. Oost-Timor, een vroegere Portugese kolonie werd in 1975 door Indonesië geannexeerd. Sinds de troepen van de Indonesische dictator Suharto Oost-Timor inpalmde werd met geweld iedere vorm van verzet neergeslagen.

De repressie van de Indonesische dictatuur heeft op Oost-Timor, met zijn 800.000 inwoners, reeds aan bijna 200.000 mensen het leven gekost.

De leider van de plaatselijke guerrilla, commandant Xanassa (José Xanana Gusmao) werd in 1992 aangehouden en tot 20 jaar gevangenisstraf veroordeeld. De bezetting van Oost-Timor door Indonesië werd reeds herhaalde malen door de veiligheidsraad van de V.N. veroordeeld. Concrete maatregelen om hieraan een einde te stellen werden echter nooit genomen. De toekenning van de Nobelprijs aan de twee figuren van het verzet in Oost-Timor blijft dus, hoe belangrijk ook, slechts een formele aanklacht tegen de Indonesische bezetter. (ADS)

Waakzaam voor vrede en solidariteit een standpunt uit Franstalig België

- Praten met Pierre Galand -

Het zomerde toen dit gesprek plaats vond, in de buurt van het Gemeenteplein van Elsene, waar in een café nog steeds op zondag jazz van het beste soort gespeeld wordt. In die typische Brusselse buurt is het secretariaat van Oxfam-Solidariteit gelegen.

Pierre Galand lijkt met z'n baard en typische hardos wel een kunstenaar. Hij is het Franstalig gezicht van de vredesbeweging geweest en van de internationale solidariteit. Hij wilde graag een paar uurtjes uittrekken voor de lezers van Vrede.

Hij houdt van de praktische aanpak. Onze eerste kennismaking dateert al van jaren terug aan het loket van een douanekantoor. Het ging toen om de verzending van hulpgoederen. Degelijk ingevulde documenten verraadden een expediteur van kwaliteit. Bewijs? De betrokken ambtenaar stelde noch vragen noch opmerkingen.

Het was de tijd dat Oxfam in Vlaanderen met de Wereldwinkels nog maar pas was gestart, met één gewetensbezwaarde, Gilbert Hubert. Oxfam-België werd gepatroneerd door baron Allard, een kleurige figuur, die bij de ouderen in de vredesbeweging nog niet vergeten is.

De soms boude antwoorden in dit gesprek - mijn taak bestond er zoals steeds de antwoorden te noteren - zijn het resultaat van jaren reizen doorheen de wereld.

Pierre Galand was ook de coördinator van de Franstalige deelname aan de rakettenbetogingen. Op de vooravond van de jaarlijkse 11.11.11 houdt hij er zeer eigen opvattingen over na. De vertaling remt wel een beetje het koloriet van de zeer goed bespraakte Galand.

Dit moet u niet beletten even na te denken over wat hij gezegd heeft.

Jan Oisen

Ontwikkelingshulp is meer dan geld inzamelen

De Oxfam-geschiedenis loopt terug tot W.O.II?

Bij het begin van de Tweede Wereldoorlog ontstaat "Oxford famine relief" in Oxford op initiatief van Quakerhoogleraren. In eerste instantie wou men hulp bieden aan hen die gevlucht waren voor de doorbraak van nazi-Duitsland. Wanneer dan Griekenland bezet werd viel het land onder een Britse blokkade. Er heerste hongersnood. Oxfam slaagde erin tijdens de opschorting van de blokkade om de bevolking ter hulp te komen.

Na de oorlog werden veel comités ontbonden. Maar een kern van Oxfamensen werkte verder ten voordele van de vluchtelingen. Een eerste belangrijke tussenkomst was ten voordele van de Palestijnse vluchtelingen (1948).

Men kwam ook te staan tegenover het probleem van de onderontwikkeling. Ook vanuit andere landen was er aandacht voor deze problematiek. Canada was het eerste land geweest. België kwam aan de beurt op initiatief van baron Allard, de 'rode baron'. Dat was in 1964. Wij stelden twee zaken: ontwikkeling en vrede. Oxfam-België richtte zich voornamelijk op de nationale bevrijding in de gedekoloniseerde landen, en op het probleem van de vrede.

Hoe zag u die beweging?

Doorheen de loop der dingen moet men de publieke opinie mobiliseren, niet om geld in te zamelen - zoals

sommigen doen - maar om politieke objectieven te bereiken. We militeerden voor de vrede, overtuigd dat enkel de vreedzame coëxistentie de bewapening kon doen verminderen, waarvoor reeds miljarden dollars jaarlijks werden uitgegeven. Dat was toen reeds zo in de jaren zeventig, dat zou later nog erger worden.

U stond reeds vroeg in de vredesbeweging.

Tijdens de Vietnam-oorlog militeerden we om de Amerikaanse gewetensbezwaarden te helpen. In Frankfurt wisselden sommigen van vliegtuig om in de noordelijke landen te belanden en in Canada te geraken. Met de medewerking van Antoine Allard ging menigeen langs zijn woning in Heist, om langs de kust in Nederland te geraken. Daar kwamen ze onder de

hoede van Nederlandse pacifisten. Wij waren naast de vreedzame coëxistentie ook voor het principe van ongebondenheid, zoals de landen uit het zuiden. Dit was een sterke positie, waarbij Oxfam-België dus het onaanastbare beginsel van de zelfbeschikking steunde.

We waren pacifisten maar toch ondersteunden we de strijd van de volkeren voor hun emancipatie: het volk uit Zuid-Afrika tegen de apartheid, dit van Mozambique en Angola tegen het koloniale bewind. We stonden achter de strijd van het Kongolese volk, later het Zaïrese, tegen de dictatuur die nu nog steeds die van mijnheer Mobutu is.

Geen liefdadigheid, wel solidariteit met de volkeren van het zuidelijk halfrond

Onder druk van de bevrijdingsbewegingen werden de zestiger jaren belangrijk. Het model van Ghandi was geweldloos, maar had toch een zeer sterke affirmatie tegen de Britse koloniale macht.

Het Algerijnse volk vocht voor een bevrijdingsproject tegen de Franse kolonisatie. Hierbij speelden velen in België een rol. Serge Moureau was de advocaat van het F.N.L. (Algerijns bevrijdingsfront). Guy Cudell was toen al burgemeester en leverde identiteitsbewijzen af.

Moedige mensen als Henri Rolin bevestigden tijdens de Vietnam-oorlog het recht van de volkeren op zelfbeschikking.

Wij van Oxfam maakten samen met Antoine Allard en de ploeg jongeren achter ons een keuze. Het interesseerde ons niet een NGO (niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisatie), een liefdadigheids- of humanitair werk te zijn. Wat onze belangstelling wegdroeg was dat de bevolking van België solidair was met de mensen uit het zuiden. In het begin van 11.11.11-actie waren we meer een beweging dan een vereniging die eraan deelnam. Oxfam koos meer voor het C.N.A.P.D. (Comité National pour la Paix et le Développement), hoewel Oxfam en CNAPD twee verschillende dingen zijn.

Is dit laatste te vergelijken met wat VAKA (Vlaams Aktiekomitee tegen Atoomwapens) was?

Inderdaad. Het CNAPD was inrichter van de grote bewegingen, manifestaties voor ontwapening en solidariteit onder de volkeren.

25 jaar Wereldwinkels

Bestaat Oxfam niet uit verschillende componenten?

Bij het ontstaan was er één enkele Oxfam, met name Oxfam-België gestuurd door Antoine Allard. Het wilde iets doen opdat doorheen de wereld, kinderen niet van de honger zouden sterven.

Snel - en wel in 1971 - hielpen we de "Wereldwinkels" ontstaan, die nu hun 25 jaar bestaan vieren. Men had ontdekt dat in Nederland een heel interessante beweging bestond rond wereldhandel. Dat model werd overgebracht naar Vlaanderen. Elke nieuw geopende winkel ontstaat rondom een groep mensen, jongeren, die een rechtvaardige coöperatie voorstaan. In plaats van geld te sturen wordt de waardigheid van de arbeider-producent uit het zuiden gerespecteerd door de producten aan een rechtvaardige prijs te kopen. Later, midden de jaren zeventig, ontstond de Waalse zusterorganisatie Magasins du Monde. Recent werd een en ander herschikt: Oxfam-België en Oxfam-projecten smolten samen tot Oxfam-Solidariteit, dat samen met de Vlaamse en Waalse wereldwinkelbeweging Oxfam-in-België uitmaakt.

Bestaat de CNAPD nog steeds?

Ja, ze is nog altijd een coördinatie van progressieve organisaties, nog altijd bekommerd om zowel de problemen van vrede en burgerschap, als democratische vrijheden en racisme.

Het gaat velen moeilijker te bepalen waar het om gaat.

Zoals Vaka in Vlaanderen waren we de dragers van de "vox populi", die niet wilde weten van de kruisraketten, noch van de wapenwedloop. Vandaag de dag is de beweging teruggelopen. Men meende dat het akkoord tussen Gorbatsjov en z'n Amerikaanse tegenpool een vreedstijdperk zou inluiden. Er is veel ontgoocheling geweest, verwarring van de geesten.

De CNAPD bestaat dus inderdaad nog steeds. Zonder totaal kritisch te staan tegenover mijn collega's moet het mij toch van het hart dat van het grote project dat wij er hadden ingestopt niet veel meer te merken valt. Programma's worden nog wel uitgewerkt, maar er is geen brede steun meer van de bevolking.

Biografische noot Pierre Galand

Geboren op 28 juli 1940

Vorming: maatschappelijk werker en econoom

- * voorzitter CNCD (Franstalig NCOS)
- * voorzitter Europees Forum voor een generatiecontract
- * secretaris Oxfam België van 1967 tot 31 maart 1996
- * voorzitter Verbindingscomité NGO-EG van 1986 tot 1989
- * leraar internationale economische relaties bij het Hoger Instituut voor arbeiderscultuur: van 1986 tot 1989
- * deelnemer aan de navorsingsgroepen van GRESEA (Onderzoek voor aangepaste technologie)
- * medewerker aan studies over Europa, de vrijheden en ontwikkelingsamenwerking, alsook de tijdschriften "Lomé briefing" en "Dialogue".

Militante acties:

- * secretaris-generaal "Concertation Paix et Développement" (tot 1989)
- * voorzitter CNAPD van 1975 tot 1985
- * actief in diverse verenigingen:
 - CEAL: Comité Europe - Amérique Latine
 - Belgisch comité (& Europese coördinatie) voor steun aan het volk van de Westelijke Sahara;
 - SEE (Solidariteit buitenlandse studenten);
 - Colarch (ontvangstcomité Chileense vluchtelingen);
 - Belgisch Palestijnse Vereniging;
 - Vredesuniversiteit;
 - Internationaal Comité voor Europese Veiligheid.

We kenden recent toch enkele grote betogingen type 'Hand in Hand'. Hebben jullie daar ook aan meegevoerd?

We hebben "Avec Vous". Dit is een zeker antwoord aan de opkomst van extreem-rechts in Wallonië en Vlaams Blok in Vlaanderen. Maar er is het reële probleem dat het na de grote confrontatie van de blokken, voor de basis-militanten moeilijker is om de inzet van de moderne maatschappij te bepalen. Men mag ook niet vergeten dat de militanten het in de tachtiger jaren minder moeilijk hadden een betrekking, een job, te vinden. Er is dus een probleemverschuiving: bij ons in Wallonië zijn de arbeiderssteden slaapsteden geworden. Er zijn geen fabrieken meer. Er is niets dan werkloosheid: 18% werkloosheid in La Louvière, 28% in Verviers.

Werkloosheid bestaat ook in Vlaanderen...

Jaja, kijk maar naar Limburg. De statistieken zeggen ons dat het daalt, maar mij maak je niks wijs. In elk geval beschikken de mensen over minder koopkracht.

In de jaren '60 waren er de anti-atoommarsen, de Vietnam-betogingen. Ontbreekt het vandaag niet aan mobiliserende thema's?

Het is juist dat in de jaren '80 er ook een groot project bestond, Gorbatsjov sprak over het gemeenschappelijk huis Europa, een project van collectieve veiligheid. Hoe lang duurde het niet tot men in Helsinki geloofde in de gemeenschappelijke veiligheid? Dat idee begon vruchten te dragen. Deze beweging bestond van Noord- naar Zuid-Europa, van Oost- naar West-Europa. Gorbatsjov nam deze positie ook in gedeeltelijk door de druk van zijn bevolking, die verarmde door de bewapeningswedloop waaraan de S.U. deelnam. De stoomketel ging in ieder opzicht ontploffen, en men zag sindsdien was er gebeurd. De sovjetmensen hadden er genoeg van steeds dingen te moeten ontbreken. Het ging niet enkel om de vrijheid, nee, de mensen wilden leven, maar moesten leven met de bewapeningswedloop.

Naar een nieuwe maatschappijvorm

Oost-Europa was minder rijk dan het westen, dat zich had kunnen verrijken doorheen de koloniale bezittingen en de wereldhandel, waarvan 80% gecontroleerd wordt door de westerse machten op het ogenblik van de ineenstorting van het sovjetblok.

Een deel van de bewapeningswedloop gebeurde op de rug van de volkeren in het zuiden, en op de rug van de bevolking van de Sovjetunie. De keuze voor de bewapeningswedloop bereikte uiteindelijk dat de mensen er de buik van vol hadden.

Vandaag de dag is er een model in de plaats gekomen, het ultra-liberale, dat hen opgelegd wordt, en waarvan ze evenmin moeten weten. Sommigen zouden nu willen terugkeren naar wat het voorheen was. Maar zo iets bestaat niet in de geschiedenis. Er moet dus een nieuw maatschappelijk project komen.

Ziet u dat ?

Jazeker. Ik zie het duidelijk op verschillende plaatsen in de wereld. Wanneer men in de landen van de derde wereld reist ziet men mensen, die de weerstand organiseren.

In Brazilië zijn er steden waar de mensen vroeger op vuilnisbelten leefden, die nu propere, leefbare steden zijn geworden. Op het platteland waar bijvoorbeeld twintig jaar geleden door de droogte de mensen in ellende leefden, ziet men nu georganiseerde boeren, die met tienduizenden in staat zijn hun milieu te beheren, hun spaargeld te beheren. Die in staat zijn hun kinderen te voeden.

In Vietnam en in Cuba, die nog een socialistisch systeem voorstaan, slaagt men er in de behoeften van de mensen te voldoen. Die mensen, die aan de rand van de kapitalistische wereld leven, geven blijk van geniale weerstand. Geen weerstand zoals hier onder de oorlog, maar een weerstand tegen het 'model'. Ik geloof dat die mensen er getuigenis van afleggen dat men vooruitgang boekt wanneer de mensen onderling solidair zijn.

Is er dan wel verschil met goed toegepast socialisme ?

Het probleem ligt er daarin dat het socialistisch systeem heel slecht werd toegepast. Het werd gemonopoliseerd door nomenclatura, kasten, nationale burgerij die niet meer in staat waren het oor te neigen naar de bevolking toe. Er was geen dialoog met het volk, er was geen deelname van het volk: een ontsporing.

Waar men vandaag naar het volk toe gericht is, hetzij op het niveau van een dorp, of van een regio, stelt men vast dat de grondbeginselen van het socialisme, de enige zijn die samenleving, die sociale rechtvaardigheid, rechtsbeginselen in verschillende culturen mogelijk maken.

Heb ik het goed begrepen dat u daarmee de krachtlijnen voor de 21ste

eeuw ziet ?

Het neo-liberalisme is een monster. Twee eeuwen geleden leefde men ook onder de beginselen van Adam Smith. Er was een georganiseerde arbeiderswereld nodig die de confrontatie aanging om sociale rechtvaardigheid te eisen. Ook vandaag is de uitspraak van Marx niet voorbijgestreefd: proletariërs van de wereld, verenig u. Mensen leven met maatschappelijke ideeën. Tijdens de oorlog overwoog men een wereld na het fascisme, of in Spanje wat na Franco?

Wat te doen ?

Vandaag moeten we nadenken over de wereld na het ultra-liberalisme. Zonder project wordt op je geklopt, zodat dat je weet waarheen. Zo'n project moet rekening houden met de geschiedenis, met de bevrijdingsbewegingen in de gekoloniseerde landen en met de arbeidersbeweging. Zo'n project is ook gebaseerd op de mensenrechten en het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren.

De geschiedenis van de arbeidersbeweging vormt er de grondvesten van. Bovendien moet niet enkel Europa, maar Afrika, Azië zijn plaats innemen in de netwerken. Wij moeten ons eurocentrisme laten varen en kunnen erkennen dat ook de anderen goede gedachten hebben.

In tegenstelling tot de tijd van Marx zijn er nu minder mensen die leven onder de zogenoemde "condition ouvrière".

Op wereldschaal zijn er proportioneel evenveel mensen als toen die van hun arbeid leven. Verschillend met wat men toen voorzag is dat er niet één industriële revolutie is gekomen, maar drie. We beleven nu de derde, die van de moderne technologie. De telecommunicatie beschikt over de kennis en de wetenschap hoe met mekaar te communiceren, maar ook welke informatie aan de wereld door te geven en welke te onthouden. Bij de oprichting van de eerste internationale in 1907 te Stuttgart, moest men van de mijnen van Asturië kunnen komen om van gedachten te kunnen wisselen met arbeiders uit Engeland, België of Duitsland. Vandaag moeten we de moderne technologie gebruiken, in het achterhoofd houden dat het niet in een netwerk van internet is dat de revolutie zal gebeuren. Wel met de volkeren in functie van hun strijd voor hun verzoeken, met enkele grote geesten, rekening houdend met de ervaringen die door de volkeren werden opgedaan. Een groot maatschappelijk project zal steeds gegrondvest zijn op de vrede, en op een verdeling van de rijkdommen.

Vandaag de dag moeten er nog enkele belangrijke elementen aan toegevoegd worden, waaraan niet gedacht werd in het communistisch systeem (alleen theoretisch in de grondwet): de diversiteit van de volkeren aanvaarden en daarbij nog de ecologische mogelijkheden.

Wegwijs in de francophone derdewereldbeweging

Kan u ons een klein organigram geven uit francofoon België ?

Laat me eerst wat naar de geschiedenis kijken. Het tiersmondisme is een notie uit de jaren '60, een stroming onder jongeren met een morele optie van de volkeren uit het zuiden, een revolutie in de wereld van toenmalige caritatieve organisaties. Het missioneringswerk heeft al een lange geschiedenis. En op het ogenblik van de dekolonisatie ('60) worden een reeks missionaire werken opgericht die neigen tot het verzetten van koloniale en neo-koloniale methodes. De derdewereldbeweging was daar eerder een contestatie van. Ze was erop gericht om het woord te verlenen aan de volkeren uit het zuiden in hun bevrijdingsstrijd.

Met de opkomst van de ongebonden landen, de groep van 77, werd er vanuit die optiek spreekrecht geëist in de V.N.. Salvador Allende was een van de groten onder hen. Hij werd vermoord om z'n maatschappelijk project, voor z'n strijd tegen de multinationals. Hij trachtte hen uit zijn land te krijgen door hun bezittingen aan zijn landgenoten over te maken, te nationaliseren dus.

De nieuwe derdewereldbeweging bestond uit personen, progressieve organisaties die dergelijke ideeën steunden.

In 1964 werd in België het C.N.C.D. (Centre Nationale de Coopération au Développement) opgericht, dat elk jaar de 11.11.11-campagne organiseert (de dag van de wapenstilstand 11 november om 11 uur). Met een federaal België in zicht kwam langs Vlaamse kant het N.C.O.S. (Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking) tot stand. In de loop der jaren ook een Europese coördinatie opgericht van niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties, het comité de liaison of verbindingscomité met de Europese Gemeenschap (daarna Unie), dat zowel ik als een Vlaamse collega hebben voorgezeten.

Hebt u het voorzitterschap niet verlaten ?

Ik ben gestopt toen mijn mandaat ten einde was. Wat ik wel verliet was de NGO-Working Group van de Wereld-

bank. Daar sloeg ik de deur dicht. In feite stalen de mensen van de Wereldbank onze gedachten om te beweren dat ook zij aan deze zaken werkten. Dan heb ik gezegd: jullie zijn leugenaars, omdat in de praktijk jullie deze ideeën niet toepassen, en jullie zijn moordenaars omdat jullie beleid als resultaat heeft dat de volkeren verarmen. Deze ontslagbrief van 4-5 jaar geleden is intussen de wereld rondgegaan en heeft me niet weinig moeilijkheden opgeleverd in de Oxfam-wereldfamilie, en anderzijds veel sympathie en succes bij belangrijke mensen.

Waarom moeilijkheden bij Oxfam?

Voorals bij Oxfam-Engeland. Zij oordeelden dat je zoiets niet doet als NGO. Het is een te onvriendelijke daad. Daarentegen kreeg ik waarlijke steun van veel mensen uit Latijns-Amerika, Afrika en Azië. Ook bijvoorbeeld van prof. Peeters uit Duitsland, u weet wel die van de beruchte wereldkaart over de disproporties van de werelddelen.

Terug naar ons organigram misschien. Op zeker ogenblik was Piet Vermeylen de voorzitter van het nationale CNCD-NCOS. Intussen zijn beiden totaal gesplitst en staan ze los van mekaar. Sedert enige tijd ben ik voorzitter van het CNCD. Mijn alter ego aan Vlaamse zijde is Luc Dhoore (inmiddels opgevolgd door Walter Zinzen, red.). Luc Dhoore is bijzonder actief binnen AWEPPA, de parlementairen tegen apartheid, voor een regionale ontwikkeling in zuidelijk Afrika.

Vlaanderen en Wallonië vertonen eigen kenmerken?

Dat zien we sterk op dit ogenblik. In Vlaanderen groeit de gedachte bij de grote NGO's en bij bepaalde regeringskringen, dat een groot aantal organisaties een sterk nadeel is. Ze menen dat beter dient gewerkt zoals in Nederland met drie of vier grote NGO's die samen met de staat grote projecten leiden. Deze gedachte vindt meer en meer gehoor in Vlaanderen. Van Franstalige kant wordt ze sterk afgevoerd.

En gedeeltelijk ook van Vlaamse zijde. En ook van Vlaamse kant. Inderdaad zien progressieve NGO's niet in hoe enkele grote katholieke Vlaamse NGO's ongeveer alle NGO's zouden vertegenwoordigen. Daartegen bestaat een gemeenschappelijk afwijzen, zowel in Vlaanderen als in Wallonië vanwege progressieve ontwikkelingsorganisaties.

Militair humanitair

Is Europa een voordeel voor de derde wereld?

Dat is een andere kwestie. Het is van belang dat de civiele maatschappij zich inzet voor de volkeren uit het zuiden. Maar er overheerst een nieuwe tijdgeest. Niet de ontwikkeling is nog van belang, dringende acties zijn nu in de mode. Een gebeurtenis in de wereld volstaat om er de ganse pers heen te doen vliegen. Erger nog: conflictpreventie wordt gebruikt om aan militaire humanitair optreden te doen. De blauwhelmen gaan overal heen. Wat doen ze er? Ik denk aan Somalië, Liberia, Rwanda, Joegoslavië, rampoperaties die totale mislukkingen zijn voor de internationale gemeenschap. Men ging er met vakantie en op tv kon men het massacre van die volkeren bijwonen. De eigenlijke internationale onverschilligheid toont aan in welke mate het militaire humanitaire van de V.N., 50 jaar na haar stichting, niet functioneert. Er is geen vertrouwen meer in de V.N. omdat er één wereldmacht is, die denkt alles voor het zeggen te hebben.

Anderzijds zagen we een non-Europa. De Fransen langs die kant, de Belgen aan de andere. Bij het tot stand komen van Europa gingen er stemmen op opdat Europa solidair zou zijn met zijn voormalige kolonies. Afrika maakt deel uit van onze historische verantwoordelijkheden. Er waren de akkoorden van Yaounde en van Lomé, die het partnerschap tussen Europa, Afrika, de Caraïben en de Stille Zuidzee vastlegden. Maar de tijden zijn nu veranderd.

Vandaag heeft men de GATT-akkoorden gehad met betrekking tot het verder vrijmaken van de wereldhandel. Men ziet in de wereld enkel te veroveren markten. Europa is geen interessante partner meer voor de landen uit het zuiden. Europa ziet in het zuiden enkel hinderlijke mensen die niets opbrengen. Er zou een publieke druk moeten tot stand komen opdat Europa zijn verplichtingen tegenover Afrika zou eerbiedigen.

Bij een onverschillige bevolking?

Zo-even zei ik dat er vandaag een monopolie bestaat van media en communicatiemiddelen in dit neoliberale stelsel. In plaats van solidariteit wordt egoïsme verwekt. Egoïsme doet altijd schrik voor de andere ontstaan. De NAVO, die zich heeft kunnen herstellen, schept vijanden: de Arabier, het fundamentalisme. Dit zijn allemaal manipulaties tegen het vrije denken en nu gaan we de anderen de les lezen. De bevolking wordt misleid.

Het Europa van vandaag is dat van Maastricht. Alle registers worden opengetrokken. De eenheidsmunt is een goede zaak misschien, echter niet ten allen prijze. Ze mag niet dienen om de sociale vooruitgang, verworven door de arbeidersstrijd, om de welvaart van ons allen te breken.

Vandaag bestaat de tendens alles te splitsen. Niet alleen een verbreken van de solidariteit met het zuiden, maar ook intern in ons land.

Er zou een Europees solidariteitsstelsel moeten. Solidariteit met armere landen als Portugal, Griekenland en Turkije, maar ook een solidariteit die we doortrekken op planetair niveau.

Een opvolging in Oxfam, maar ook andere activiteiten

U verlaat Oxfam?

Bij de wereldbank heb ik de deuren toegeklapt. Met Oxfam blijf ik sterk verbonden.

Bij Oxfam was ik dertig jaar algemeen secretaris. Ik lig aan de oorsprong van de wereldwinkels, van magasins du monde. Ik heb een groot deel van mijn tijd en energie besteed opdat Oxfam er zou staan. Maar op een zeker ogenblik moet men ervan bewust zijn dat men de jaren draagt die men heeft (55 jaar).

Dat merk je niet...

Zeker. Maar zo weet ik dat er een tijd van gaan is gekomen. Oxfam is zo veeleisend dat men de fakkel aan een jongere moet overdragen. Ik kon dit nu doen aan iemand van het huis zelf, aan Stefaan Declercq, die een militant Oxfam-vertegenwoordiger geweest is in Nicaragua en El Salvador, die na vijftien jaar terugkwam. Hij is een Bruggeling, neef van Tiji Declercq, voorzitter van het Vlaams Palestina Comité.

Zelf beschik ik over een kapitaal aan ervaring dat ik doorheen de wereld heb kunnen opdoen, en ik meen mij nuttig te kunnen maken door denkwerk over het maatschappelijk project van na het ultra-liberale tijdperk. Ik heb een sterke ambitie. Ik zit een forum voor dat een contract van noord-zuidrelaties wil opstellen. Een forum, met deelname van mensen uit gans Europa, die meedraaien in reflectiegroepen, die tijdschriften uitgeven. Eigenlijk meer een alliantie van mensen over de wereld heen verspreid.

U was deze zomer erg actief tijdens de samenkomst van de G7, de 7 rijkste industrielanden...

Sedert vele jaren worden er tijdens dergelijke topbijeenkomsten ook alternatieve samenkomsten opgezet.

Dat was zo over het milieu, later in Kairo over demografie, in Wenen over mensenrechten, in Peking over de vrouwen, Kopenhagen over de sociale rechten.

Tijdens de samenkomsten van de Wereldbank en het Internationaal Muntfonds richtten we met vrienden een alternatief forum onder de naam "les autres voies de la planète". Tijdens de G7-top in Lyon kwamen we weer bijeen, voorafgegaan door een aantal lokale samenkomsten in Gent, Antwerpen, Charleroi. Er was een syndicale betoging, en diverse organisatie waren er aanwezig. Dit liet ons toe basisgroepen - buurtgroepen, groepen die werken rond anti-racisme en internationale solidariteit - samen te brengen die nadenken over vandaag, die hun ervaring willen uitwisselen. Achthonderd namen actief deel aan de debatten in Lyon, en er trok een betoging door de stad van 10.000 mensen.

Wat betekenen eigenlijk de G7?

Een sacristij met de staatshoofden van de zeven rijkste landen: VS, Japan, Duitsland, Frankrijk, Engeland, Canada en Italië. Het zijn de rijken die onder mekaar samenkomen om te onderzoeken hoe ze hun rijkdommen het best kunnen beschermen. Ze verdelen geschenken onder mekaar. Zogezegd beheren ze de planeet.

De G7 zijn nu twintig jaar geleden voor het eerst bijeen gebracht door Giscard d'Estaing. Elk jaar krijgen ze meer media-aandacht. En zoals in alle verwarde ogenblikken zegt men dat ze niet weten waarheen, ze hebben angst. Het Internationaal Muntfonds en de Wereldbank waren er ook bij in Lyon om met hen te discussiëren, om na te gaan hoe hun belangen te behartigen. Zogezegd onderzochten ze hoe de schuld van de armen te delgen. Ze vonden er geen oplossing voor, wel hoe meneer Jeltsin te doen herkiezen, die zogezegd democraat geworden is. Er wordt naar een verpakking gezocht om te weten hoe de volkeren van de aarde te besturen. Ze beheren niets. Ze vroegen het IMF hoe een voldoende reserve te vinden om een nieuwe crash te vermijden. Alsof de crisis alleen in Mexico zou bestaan.

Dan hebben ze de NAVO laten komen; let wel zes van de zeven zijn lid van de NAVO. Men beraadslaagt hoe de veiligheid te waarborgen. Niet de veiligheid van iedereen. De Navo kan de volkerenmoord in Rwanda niet verhinderen. En omgekeerd, de NAVO beschermt de westerse wereld overall waar haar belangen in het gedrang komen. Dit is de nieuwe theorie van het Atlantisch Handvest. Voor mij had het

moeten ophouden met het eind van de koude oorlog. In Joegoslavië mochten de V.N. de plaats ruimen voor de NAVO, waarin de Amerikanen het beleid bepalen. Wat is er gaande? Frankrijk keert nu naar de NAVO terug, de Franse officieren zijn hier in Brussel. Er wordt een groot instrument tot stand gebracht voor het economisch beheer van de wereld. Dit is zeer gevaarlijk voor veel volkeren en mensen. Dit is in strijd met het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren. Dit beleid doet het werk teniet van mensen zoals Harmel, die zich steeds hebben ingezet voor vreedzame coëxistentie, veiligheid en samenwerking in Europa.

Er valt in Europa iets te doen, maar dit ligt in het ten gronde hernemen van het debat: veiligheid bereik je niet met het tegenover mekaar staan, noch met angst voor de andere.

We naderen de laatste vragen. Hoe hebt u de recente tribulaties bij het ABOS beleefd?

Mocht er al een volmaakte administratie bestaan dan nog zou het werken haar moeilijk vallen omdat het een wereldschaal betreft. ABOS beschikt over staatsgelden. Het staatssecretariaat voor Ontwikkelingssamenwerking is het enige om over zoveel geld te beschikken. Andere ministeries hebben een begroting, die reeds verteerd is voor het geld binnenkomt. Bij O.S. moet het geld ten gunste van anderen besteed worden. In veel gevallen echter wordt het gebruikt voor buitenlandse handel.

Ook bij Moreels?

Ik meen dat hij een staatssecretaris is die grote risico's neemt door zijn administratie zo onvriendelijk te behandelen. Het is gemakkelijk de administratie aan te pakken en het beleid over te slaan. Reeds in 1970 schreef ik mee aan een boek "Aide de la Belgique aux Pays en Développement". In 1982 werd het herwerkt. Kritiek moet er absoluut zijn. Maar misschien werd het spel niet gespeeld? Z'n voorgangers hadden het reeds niet gespeeld. Maar plots is er daar het zogenaamde schandaal...

Is er eigenlijk een schandaal?

Er zijn zeker dingen verkeerd gedaan. En het is mogelijk dat ambtenaren gesjoemeld hebben. Maar omwille van fouten bij de Post of op Financiën worden deze toch niet afgeschaft? Naarmate men de Ontwikkelingssamenwerking beschiet gaan de mensen minder mild zijn. Ik vind dat

Moreels het slecht aan boord legt. Hij is een goede chirurg, maar dat maakt nog geen goede minister van hem. Hij houdt zeer goede toespraken, maar men kan er alle richtingen mee uitgaan, en ze hebben niets te maken met het beheer van de staat.

Wat we nodig hebben is een minister die bestuurt, de vergissingen van het verleden rechtrekt, die vooruitgang boekt in zijn administratie. Hij raadpleegt de NGO's niet... Er circuleren teksten dat hij het ABOS gaat opheffen. Waarom gaat hij zo te keer? omdat hij naïef is.

Hij kwam toch uit een NGO?

Artsen zonder Grenzen is geen ontwikkelings-NGO. Ze kan misschien wel concreet goed werk leveren maar essentieel gaat het om andere dingen. Mensen vragen niet naar blanke artsen, mensen vragen dat ze niet uitgebuit worden, dat ze in vrede en in een gezonde leefomgeving kunnen leven. Dergelijk idee over ontwikkeling wordt vandaag verdrongen: we gaan er op los met de camera's...

Het is niet omdat er zeer moedige missionarissen zijn dat het allemaal zo prachtig is.

Wat houdt u bezig wanneer het niet ontwikkelingsamenwerking noch vrede is?

Met ontwikkelingsamenwerking en vrede (lacht, n.v.J.O.). Kijk, ik studeerde economie. Mijn opleiding deed ik op in de solidariteit met de volkeren uit het zuiden, zoals anderen met mensenrechten of de arbeidersbeweging. Men steekt er veel energie in, offers voor het familieleven. Niet om rijker te worden, wel om een beetje ons gemeenschappelijk kapitaal te verrijken. Dat is mijn leven.

Leest u veel?

Veel over economische problemen. Romans van Abdel Jaoul. Een van de grote rijkdommen in mijn leven is dat ik de gelegenheid heb gehad om met mensen als Allende te spreken, met Augusto Neto, met Arafat in de schuilkelders van Beiroet, en dan ook een beetje van de vriendschap van die mensen te genieten.

Ik leef op een woonboot wanneer ik in België ben, die ik nu dringend moet opkalfateren trouwens.

Dank u voor dit gesprek.

Opgenomen door Jan Olsen
augustus 1996
van wie de tussentitels zijn.

De Filipijnen: revolutie of reformisme? (Deel 2)

In ons vorig nummer verscheen een eerste bijdrage over de discussie die zich binnen de Filipijnse progressieve beweging afspeelde: een debat dat rechtstreekse gevolgen heeft op de politieke praktijk.

* Een ander belangrijk meningsverschil gaat over het karakter van het NDF (National Democratic Front). Reaffirm zet zich af tegen de hervorming van het NDF als een frontorganisatie, geleid door de CPP, tot een koepel waarin alle lidorganisaties evenveel macht hebben en waarbij ook organisaties zonder een klaar nationaal-democratisch programma welkom zijn. Volgens de aanhangers van die reorganisatie, is een pluralistisch NDF nodig om het draagvlak van het NDF te vergroten en om een interne democratische werking te garanderen. Maar volgens Reaffirm zou het anti-imperialistisch karakter en het socialistisch perspectief van de bevrijdingsstrijd door zo'n maatregel al snel ondermijnd worden en zouden de arbeiders en boeren herleid worden tot het voetvolk om de belangen van andere klassen te dienen. De aanhangers van deze hervorming werden geïnspireerd door de Sandinisten, het FMLN (El Salvador) en de glasnost van Gorbatschov. Volgens Reaffirm resulteerden die "democratische experimenten" niet in een breder draagvlak voor de bevrijding maar in een teloorgang van alle revolutionaire principes. De "democratische verkiezingen" in Nicaragua hebben voor de boeren en arbeiders de klok terug gedraaid naar de socio-economische realiteit van voor de Sandinistische revolutie en de oorspronkelijke principes van de Sandinisten zijn compleet verwaterd waarbij veel Sandinistische leiders nu alleen nog oog hebben voor hun persoonlijke materiële belangen. In El Salvador hebben de illusies over een vreedzame strategie de militante volksbeweging uit elkaar geslagen.

* Een laatste belangrijk meningsverschil vormt de beoordeling van de boycotcampagne door het NDF van de presidentsverkiezingen in 1986 waarbij Marcos ten val werd gebracht. Volgens de tegenstanders van de strategie van de langdurige volksoorlog was de oproep tot boycot de grootste flater die het NDF in zijn bestaan heeft gemaakt. Volgens de "rejectionisten" (het jargon voor de tegenstanders van Reaffirm) heeft het NDF door die boycotcampagne een historische kans gemist om in 1986 de opstand te leiden en de macht te grijpen. Reaffirm gaat er wel mee akkoord dat de boycot een tactische blunder was want daardoor isoleerde het NDF zich van een

spontane volksopstand, vooral bij de middenklassen in de steden verloor het NDF daardoor krediet. Maar Reaffirm verwerpt de stelling dat het NDF een kans heeft gemist om in 1986 de macht te grijpen. Het NDF was toen ingeplant bij circa 20 % van de Filipijnse bevolking. Volgens de strategie van de langdurige volksoorlog is dat nog lang geen machtsbasis om de politieke macht te kunnen veroveren. Reaffirm verwerpt de staatsgreeptheorieën die de insurrectionalisten aanhangen: als de overgrote meerderheid van het volk niet politiek bewust is én georganiseerd is, kan de revolutie niet slagen. Want het volstaat niet om de macht te grijpen: men moet ook nog een andere samenleving opbouwen en zonder de actieve participatie van de bevolking kan dat proces niet slagen. Zowel intern: de macht van de lokale grootgrondbezitters, de "warlords", de impact van de feodale cultuur (allerlei vormen van bijgeloof, fatalisme, onderdrukking van de vrouw, ...), als extern: het imperialisme, de mogelijke interventie door de VS, Japan, een economische blokkade ingeval van een nationaal-democratische revolutie, ... wordt een echt bevrijdingsproces zeer sterk bedreigd en daarom moet de tegenmacht zeer sterk zijn ingeplant, wil men een enige kans hebben om te overleven. Volgens Reaffirm is dus niet de boycotcampagne maar het militarisme de grootste fout.

Eén van de beslissingen die voortvloeide uit Reaffirm was de keuze om ABB, het partizanenleger in Manila, volledig te ontbinden waarbij alle NPA-ers in Manila gevraagd werd om NPA (de guerrilla)-eenheden op het platteland te vervoegen. De CPP/ABB-leiding in Manila was echter volledig in de ban van de insurrectionele lijn en weigerde om deze maatregel uit te voeren. ABB en een belangrijk deel van de CPP (comm. partij) in Manila scheurden zich af van het NDF en bleven de insurrectionele lijn toepassen.

Het debat in het NDF veroorzaakte ook schokgolven in de legale volksorganisaties. Naast de discussie "staan we aan de zijde van de aanhangers van Reaffirm of aan de zijde van de rejectionisten" vertaalden de meningsverschillen zich in allerlei discussies over de eigen praktijk waarbij kwesties als "is de Filipijnen een semi-feodaal land of kapitalistisch" (en dat vertaalt

zich dan onder ander in de keuze om ofwel vooral op het platteland ofwel in de steden te werken, in het propageren van het bondgenootschap tussen de verschillende sectoren ofwel het vooropstellen van de belangen van de arbeiders), "kunnen we stapsgewijs, via reformisme, of alleen via een revolutie sociale rechtvaardigheid realiseren" (dat vertaalt zich dan in de keuze voor een strikt legale, vreedzame strategie of het propageren van de noodzaak om legale en illegale, vreedzame en gewapende strijd te combineren waarbij het streefdoel gericht is op het veroveren van de macht), "is socialisme te realiseren of moeten we, gezien het failliet van het socialistische kamp en de keuzes die b.v. Vietnam maakt, binnen een vrije markt zoeken naar haalbare alternatieven" (dat vertaalt zich in de keuze tussen socio-economische projecten die uitsluitend gericht zijn op het behartigen van de lokale noden of projecten waarbij men de behartiging van concrete belangen/behoefte op korte termijn koppelt aan politiserend werk waarbij men de nationaal-democratische analyse en alternatieven propageert), ...

Enkele concrete voorbeelden:

Bij de vakbondskoepel KMU waren er, vooral in Manila, enkel afscheuringen waarvan de belangrijkste groep zich organiseerde in BMP. Deze groep staat sterk onder invloed van de CPP/ABB-afscheuring. BMP beroept zich op het marxisme-leninisme maar verwerpt de stelling dat de Filipijnen een semi-feodaal land is. Voor BMP staat niet de nationaal-democratische revolutie maar het socialisme op de agenda. Of dit via een socialistische revolutie of via een sociaal-democratische weg gerealiseerd moet worden, daarover bestaat binnen BMP geen eensgezindheid. De analyse van BMP betekent in ieder geval wel dat men het bondgenootschap met de andere sectoren, de boeren, middenklassen, nationale burgerij, van ondergeschikt belang vindt. De banden met ABB hebben tot gevolg dat men in BMP nog veel aanhangers van de insurrectionele lijn aantreft. Begin december 95 pleegde ABB een aanslag op Ty, een 82-jarige bedrijfsleider. BMP gaf een verklaring uit waarin ze de aanslag verdedigden als gerechtvaardigd, KMU liet weten dat de arbeiders van de Manila Paper Mills, een van de

bedrijven van Ty, die georganiseerd zijn door KMU, onlangs een goede CAO hadden kunnen afsluiten en volgens KMU werd ABB door een maffia-syndicaat ingehuurd die Ty uitschakelden omwille van een dispuut over landeigendommen.

Bij de boerenbond KMP scheurde een groep af die zich DKMP noemt. De "D" staat voor democratie, waarmee ze suggereren dat zij, in tegenstelling tot KMP een democratische organisatie zijn. Maar wat levert die democratie op voor de boeren? KMP stelt dat de boerenbeweging zich in eerste instantie moet richten tot de allerarmste boeren en dat socio-economische projecten in functie van het opbouwen van een politieke tegenmacht moeten staan. DKMP pleit voor realisme, d.w.z.: zij willen zich concentreren op de organisatie van boeren die dicht bij de steden wonen (en die zo hun producten kunnen commercialiseren) en centraal staat daarbij de formatie van coöperatieven om een economische tegenmacht op te bouwen. Volgens KMP verliest men zo de belangen van de landloze boeren uit het oog en het "economisme" resulteert in een inkapseling binnen de bestaande machtsverhoudingen. DKMP doet dit af als dogmatische sloganpraat. Maar terwijl de DKMP, toen ze nog lid waren van KMP, CARP (het landhervormingsprogramma dat onder Aquino werd gelanceerd) verwierp omdat het te beperkt is en niet voldoet aan de reële noden, eist DKMP nu de uitvoering van CARP. Voor de landloze boeren biedt CARP geen uitweg maar voor goed georganiseerde coöperatieven kan CARP wel uitbreidingsmogelijkheden bieden. DKMP verdedigt dus nu eerder de belangen van een bevoorrechte groep binnen de boerenklasse. En het is zeer de vraag of deze groep in de toekomst zal opkomen voor de minder fortuinlijke boeren. Volgens KMP zal deze groep zich steeds meer terugplooiën op zichzelf en een corporatistische koers volgen. DKMP is intussen opnieuw gesplitst zodat hun nationaal impact nog nauwelijks relevant is.

Vele westerse NGO's en solidariteitsgroepen hebben de nationaal-democratische analyse en strategie nooit echt bestudeerd en zij interpreteren het hele debat vooral als een machtsstrijd tussen de leiding van de verschillende groepen of, zoals Gie Goris in Wereldwijd schreef: als "een maoïstisch debat over het geslacht der engelen". Zo'n visie heeft tot gevolg dat men zich niet de moeite getroost om de stellingen van de rejectionisten en reaffirmisten ten gronde te bestuderen en/of dat men

ontmoedigd geraakt door dit debat (want hoe is het mogelijk dat vrienden nu lijnrecht tegenover elkaar staan), of, dat men zich laat inpakken door de mooie praatjes van de rejectionisten die de mond vol hebben over "democratie", "vreedzame weg naar duurzame hervormingen", "realisme geen dogma's", en andere begrippen die er bij westerse progressieven ingaan als zoete koek.

Het grote probleem van het rejectionistische kamp is dat zij er niet in slagen om een coherente visie te ontwikkelen en organisatorisch is het kamp van de tegenstanders van Reaffirm opgesplitst in een onoverzichtelijke groep die zich vooral (en met veel meer succes dan de aanhangers van Reaffirm) inspant om financiële steun van groepen in het noorden los te weken. Zij bakken daarbij zoete broodjes met de honderden NGO's die sinds het Aquinotijdperk werden opgericht. Wat daarbij opvalt is dat de basis van de rejectionisten zich vooral situeert in Manila, op het platteland en zeer gering is.

Omdat het debat in de nationaal-democratische beweging samenviel met de ineenstorting van de SU, zijn de aanhangers van de rejectionisten extra in moeilijkheden geraakt: zij waren immers enthousiast over Gorbachov die volgens hen het socialisme zou democratiseren. Na het ineenstorten van de SU kwamen vele rejectionisten tot de conclusie dat het socialisme niet te realiseren is. Maar het lichtpunt dat ze zagen was dat, met het wegvallen van de oost-westtegenstelling de noord-zuidproblemen niet meer in oost-westtegenstellingen vertaald zouden worden waarbij een vreedzame weg naar duurzame oplossingen meer kansen zou krijgen. Volgens Reaffirm daarentegen bevestigt het verdwijnen van de SU hun analyse van het revisionisme: de SU verdween niet tengevolge van het socialisme maar door het ontbreken van een socialistisch beleid en aangezien Gorbachov zich niet baseerde op het marxisme-leninisme, was zijn beleid gedoemd om te mislukken. Het ineenstorten van de S.U. betekent volgens Reaffirm bovendien niet dat er nu mogelijkheden zijn om via een vreedzame weg sociale rechtvaardigheid te realiseren. Integendeel: het Amerikaanse imperialisme kan nu, zonder veel risico's, gemakkelijker (d.w.z.: ongestraft) interveniëren en de wedijver tussen de drie machtsblokken, de VS, de EU en Japan zal resulteren in nieuwe internationale conflicten.

In de nationaal-democratische bewe-

ging is men, ondanks het onbegrip in het westen, heel optimistisch over de toekomst.

Na het debat volgde een educatiecampagne die men "de tweede rectificatiecampagne" noemt. De eerste rectificatie was de kritiekbeweging in de jaren 60 op de verstarde K.P. waaruit de nationaal-democratische beweging ontstond die in de jaren 70 uitgroeide tot een miljoenenbeweging. De binnenlandse omstandigheden zijn nu voor een revolutionaire beweging echter veel gunstiger dan in de jaren 60: het aantal Filipino's dat onder de armoedegrens leeft, is sindsdien meer dan verdubbeld, de Filipijnse overheid zit tot over haar nek in de schulden en heeft dus weinig manoeuvreerruimte en vooral: de nationaal-democratische beweging is over de gehele archipel ingeplant en de ineenstorting van de SU en de politieke praktijk van de rejectionisten bevestigden de stellingen die sinds de jaren 60 werden uitgewerkt.

Volgens het NDF situeert het dieptepunt voor de beweging zich rond 1990. De interne discussies, verwarring over de politieke koers, verlamden toen de werking. Intussen zijn alle kaders die het niet eens zijn met de basisprincipes uit de beweging gestapt of er uitgezet. En zowel op legaal als illegaal vlak wint de beweging terug aan slagkracht.

Toen Aquino aan de macht kwam, beloofde ze dat ze het NPA voor het einde van haar ambtstermijn zou uitroeien. Het NPA verloor onder Aquino veel invloed, niet zozeer tengevolge van de total war policy die minister van defensie Ramos uitdokterde, maar vooral tengevolge van de militaristische koers van het NPA. Maar desondanks kon Aquino haar belofte niet realiseren. Het NPA keerde intussen terug naar de strategie van de langdurige volksoorlog. Er grijpen nu geen grootschalige, spectaculaire acties meer plaats. Voor de regering en de media is het NPA, zoals in de jaren 70, opnieuw onzichtbaar geworden. En dat resulteert in een voorbarige "hoerastemming" in regeringskringen die pocht dat het NPA nu onder "strategische controle" staat (d.w.z.: we kunnen ze niet uitroeien, maar we kunnen de verdere expansie verhinderen). Ook vele progressieven werden beïnvloed door de blufpoker van het regime.

Volgens het NPA koos men al vanaf 1989-90, voor het verschijnen van Reaffirm, in heel wat regio's opnieuw voor de principes die Reaffirm verdedigt en wordt er al sinds 93 terug vooruitgang geboekt. Velen deden deze uitspraken van het NDF af als blufpoker. De Filipijnse regering bleef echter al die tijd wel inzien wie haar echte tegenstanders waren: de groepen die

afscheurden, boden zich aan voor vredesbesprekingen, maar de regering is alleen geïnteresseerd in gesprekken met de NDF-leiding, die echter zo'n voorwaarden stelt dat een wapenstilstand uitgesloten is. Achter de schermen wordt overigens door de overheid erkend dat het NPA terug vooruitgang boekt: generaal De Villa stelde op een hoorzitting van de senaat (juli 95) dat het NPA nu terug sterker is dan in 93 (Rebolusyon, nr. 1/96).

Velen waren verbaasd toen in het najaar van 95 generaal Jarque op een clandestiene persconferentie bekend maakte dat hij overliep naar het NPA. Generaal Jarque kreeg van de overheid circa 30 medailles voor zijn verdiensten in de strijd tegen het NPA. Nu verklaart deze vroegere steunpilaar van het regime: "Waarom is het in de disputen tussen grootgrondbezitter en boeren altijd zo dat de soldaat, een boer in uniform, steeds een werktuig is in handen van de grootgrondbezitter? Vrede en orde, wet en orde zijn een goedkoop argument om de soldaten te motiveren tegen het volk. We moeten ons afvragen: vrede en orde voor wie?" (Libération, jan.-febr. 96).

Generaal Jarque is overigens niet de enige die overloopt naar het NPA. Op Negros, waar een vrij omvangrijke groep de insurrectionele lijn volgde en zich van het NPA afscheurde, heeft het NPA zich sterk herpakt. In december 96 stapten leden van de CAFGU (een paramilitaire organisatie van burgers die wordt ingezet om het NPA te bestrijden) met hun wapens over naar het NPA. Vijfhonderd leden van CAFGU en de Regional Security Forces demonstreerden op 10 december, Human Rights Day, in Negros waar ze dreigden om generaal Jarque te volgen. Op de persconferentie waarop Jarque zijn overstap naar het NPA bekend maakte, werd aan hem gevraagd waarom hij koos voor de "dogmatische" strekking van Reaffirm en niet voor de rejectionisten. Jarque antwoordde dat hij als militair geïnformeerd werd over de manier waarop de Filipijnse veiligheidsdiensten de afgescheurde groepen manipuleren ...

Ook de legale volksorganisaties ervaren dat hun militante houding waarbij ze elke illusie over samenwerking met de overheid en hervormingen binnen het systeem afwijzen, terug vruchten oplevert. Volgens het ministerie van arbeid waren er in 1995 70 % meer stakingen dan in 94. Gedurende de eerste maanden van 96 waren er in tientallen Filipijnse steden massademonstraties waarbij in verschillende provincies en steden het openbaar vervoer stilviel.

De nationaal-democratische beweging beseft dat de internationale context voorlopig nog zeer ongunstig is: de globale verrechtsing en verwarring maakt dat er relatief weinig begrip is voor de radicale opstelling van het NDF. Maar het NDF is ervan overtuigd dat de rejectionistische groepen steeds verder gerecupereerd zullen worden door het regime waarbij ze, onvermijdelijk, de belangen van de bevolking zullen verraden (conflicten met de lokale bevolking tengevolge van "ontwikkelingsagressie" (projecten in het kader van Philippines 2000 om van de Filipijnen een economische tigre te maken) zijn daarbij onvermijdelijk waardoor het imago van deze NGO's snel zal verwateren en zonder buitenlandse financiële steun kunnen deze organisaties geen dag overleven), terwijl de tegenmacht die het NDF opbouwt alsmat aan slagkracht zal winnen.

In de jaren 80 verviel het NDF in militair avonturisme in de hoop zo het bevrijdingsproces te versnellen, die koerswijziging werd gevolgd door een kader waarbij verwarring en verlamming de beweging kenmerken. De tweede rectificatiebeweging heeft op enkele jaren tijd een nieuwe dynamiek gecreëerd zonder dat men enige illusie koestert over een snelle, gemakkelijke overwinning. De CPP, die als leidende organisatie zeer hoge toetredingsvoorwaarden stelt, heeft zich voor 1996 tot doel gesteld om 10.000 nieuwe militanten te recruter (het aantal CPP-leden werd door waarnemers voor het debat in 93 op 30.000 leden geschat). Terwijl in het westen de progressieve beweging zichzelf vertwijfelt afvraagt of er wel een alternatief is, wordt de nationaal-democratische beweging geïnspireerd door een optimistische ideologie. In het westen overheerst de mening dat we met onze voeten op de grond moeten blijven staan. Maar in de Filipijnen staat men met de voeten in de drek en, als je met beide voeten op de grond blijft staan, geraak je niet vooruit. "Laat ons realistisch zijn en het onmogelijke eisen", zei Che. De Filipijnse bevrijdingsbeweging is ervan overtuigd dat zij, met of zonder steun vanuit het noorden, het "onmogelijke" zullen realiseren.

Rob Van Vlierden

Derde wereld slachtoffer van valse medicamenten

De Wereldgezondheids Organisatie (OMS) gaat er van uit dat minstens 7 % van de medicijnen die in de wereld verkocht worden "vals" zijn. In Brazilië zou dit kunnen oplopen tot 30 % en in de Afrikaanse landen zelfs tot 60 %. In Nigeria stierven in 1990 niet minder dan 109 kinderen na siroop te zijn toegediend die anti-gel bevatte. Een gelijkaardig geval deed zich voor in Bangladesh waar tussen 1990 en 1993 door dezelfde oorzaak 250 kinderen gestorven zijn.

Een ploeg van Artsen zonder Grenzen kwam tot de vaststelling dat de 88.000 spuiten die door Nigeria aan Niger werden overgemaakt om een epidemie van hersenvliesontsteking in te dijken niet beantwoordden aan de medische vereisten.

Valse medicamenten is een nieuw werkterrein waaraan maffia-middens al hun aandacht schenken.

Het gaat hier om een sector waar veel, veel geld verdiend wordt. De wereldgezondheidsorganisatie schat dat dit wereldwijd 450 miljard frank kan bedragen. Alleen in Pakistan zou jaarlijks 5 miljard aan valse medicamenten verkocht worden.

Tot heden zijn de Europese landen door hun grotere controle mogelijkheden van deze kwaal gespaard maar in Oost-Europa en Rusland zou er heel wat afgezet worden.

Volgens Interpol worden veel van deze medicijnen vervaardigd in illegale labo's in Spanje, Italië, Griekenland en in Azië, België, in bijzonder de havens van Antwerpen en Zeebrugge en de luchthaven van Zaventem, zouden als draaischip gebruikt worden om Afrika en Latijns-Amerika als bestemming te bereiken.

Interpol voegt er zelfs aan toe dat de producten, afkomstig uit Azië, de label "Made in Belgium" dragen. (ADS)

Geweldpreventie: een pacifistische visie

Hieronder volgt een tweede bijdrage is onze discussiereeks over het thema geweldpreventie. De eerste verscheen in het nummer van mei 1996 en was van de hand van Koen Vlassenroot van de R.U.G.-Vakgroep Derde-Wereldstudies, tevens mede-auteur met prof R. Doom van het boek "Conflictpreventie en Early Warning".

Preventie van geweld is in de mode. Iedereen beaamt de noodzaak ervan, maar er zijn talrijke verschillende invalshoeken, die elk hun specifieke inbreng hebben naar het waarom en het hoe. Het Forum voor Vredesaktie vertrekt vanuit de invalshoek van het pacifisme.

Conflicten zijn eigen aan het leven. Dikwijls zijn ze niet te vermijden, soms daarentegen wél. Conflicten kunnen leiden tot geweld. Preventie van geweld werkt in op de oorzaken van een (potentieel) conflict en/of op de manieren waarop een bestaand conflict gevoerd wordt.

Talrijke oorzaken van conflicten zijn duidelijk aanwijsbaar en de vredes- en derde wereldbeweging geeft de weg aan hoe de oorzaken, dus het conflict, dus ook het eventuele geweld weggenomen kunnen worden. Andere conflicten zijn van die aard, dat de oorzaken ervan niet door publieke of particuliere inspanningen of maatregelen kunnen weggenomen worden. Dan moet men zo tewerkgaan, dat het conflict niet in geweld vervalt. Het gebruik van geweld moet immers alleszins vermeden worden, daar is iedereen het over eens - behalve allicht de wapenindustriëlen. Weldenkende en -voelende mensen vinden geweld moreel onaanvaardbaar.

Velen aanvaarden echter wel -met tegenzin- het gebruik van een beperkte en gecontroleerde mate van geweld, als andere middelen niet voorhanden (lijken te) zijn om ernstiger geweld ongedaan te maken. Soms gaat bijvoorbeeld de verdrukking van de mensenrechten of het structurele onrecht zo ver, dat men geen andere uitweg ziet. Pacifisten gaan er echter ook dan van uit, dat het 'gerechtvaardigde' tegengeweld geen echte fundamentele oplossing brengt en in feite het tegenovergestelde betekent van geweldpreventie. (De Dayton-vrede in Bosnië is een gewapende vrede, ze installeert de kiemen van nieuw geweld. Gewapende bevrijdingsbewegingen hebben na hun overwinning moeite om de autoritaire gewoonten en de macht van het geweer af te leggen...)

Maar ook in dié gevallen zullen zowel de voor- als de tegenstanders van het

teggengeweld ermee akkoord moeten gaan dat degelijke preventie een betere weg naar vrede ware geweest.

Wat is vrede eigenlijk? Voor het Forum voor Vredesaktie (Vlaamse afdeling van de wereldwijde War Resisters' International) is vrede een verhouding tussen individuen, groeperingen, staten en systemen, waarbij conflicten worden geregeld op geweldloze wijze en zonder de dreiging geweld te gebruiken, zodat veiligheid, welzijn en rechtvaardigheid mogelijk worden. Vrede is geen vaste, statische toestand, maar iets dynamisch; vrede is te begrijpen als een proces: voortdurend werkt men naar vrede toe, is men ernaar op weg. Zonder ooit het absolute ideaal volledig te bereiken. De kern van de pacifistische boodschap is: het met geweldloze middelen dichterbij brengen van zo'n geweldloze wereld. De weg die pacifisten daarbij kiezen is die van het wegnemen van de oorzaken van geweld: preventie.

Denk niet dat pacifisten naïef zijn. Zij wensen geenszins een weerloze samenleving die zich willoos overlevert aan de eerste de beste binnen- of buitenlandse agressor. In de plaats van de traditionele middelen en structuren van veiligheid en defensie stellen zij civiele alternatieven voorop. De hele samenleving zelf moet aan de basis doordrenkt worden van een vredescultuur: bewust, democratisch, massaal, mondiaal: een wereldwijde civiele samenleving, die in staat is zichzelf te verdedigen, en dat ook daadwerkelijk wenst. Concreet staat in het pacifistisch concept van preventie niet ONT-wapening centraal, maar OMwapening: de samenleving demilitariseren en versterken met civiele, vredesbevorderende elementen. Drie domeinen komen daarbij in aanmerking: vredeseconomie, vredesvorming/opvoeding en defensie.

Ons economisch systeem teert op oorlogen, wapenproductie, (dreiging met) massale vernietiging; het brengt veel onnuttige producten voort, waarvoor via de reclame fictieve behoeften worden gecreëerd; het leidt tot de vernietiging van ons milieu, en berust op uitbuiting hier en in de Derde Wereld. Preventie van geweld betekent

vredeseconomie: eerlijke verdeling van de rijkdommen, evenwichtige handelsverhoudingen met economisch zwakke landen, legale immigratie toelaten voor mensen van buiten Europa (zodat ze hier niet het geweld van het leven als illegaal moeten ondergaan), op reële civiele noden gebaseerde, nuttige, ecologisch verantwoorde producten, enz.: vredeseconomie, de eerste pijler voor een beleid van geweldpreventie.

Vijanden denken, militaristische en patriarchale houdingen, de wet van de sterkste en andere "harde" waarden... het wordt ons allemaal via onze opvoeding aangeleerd. Het kan anders. Willen we fundamenteel en toekomstgericht iets veranderen, dan is vredesopvoeding en -vorming uiterst belangrijk: tweede preventiepijler.

Defensie en militarisme vormen het derde en belangrijkste domein waarin aan een preventief beleid gewerkt moet worden. Het militarisme is de grootste vijand, de meest fundamentele oorzaak van geweld die we moeten bestrijden. Militarisme ligt immers aan de basis van de vorige twee pijlers - denken we maar aan de wapenhandel, de onderdrukking van vakbonden en mensenrechtenverenigingen, aan het feit dat het militarisme de sociale ongelijkheid in stand houdt, dat het dictaturen in staat stelt de meerderheid te onderdrukken, dat het wordt gebruikt om in andere (verre) landen voor de eigen economische belangen te gaan intervensies, ... Het militarisme is essentieel gericht op het gebruik van geweld, van oorlog, als middel om conflicten 'op te lossen'. Het berust intern en extern op onderdrukking, sexismen en patriarchaat binnen het leger en door soldaten naar buiten toe, het slorpt levensnodige krachten, mensen en middelen op die nodig zijn voor nuttige doeleinden zoals onderwijs, gezondheidszorg, milieu...

Het meest essentiële element in de pacifistische strijd voor de preventie van geweld is dus het anti-militarisme. Demilitariseren mag zich niet beperken tot een actieve vredespolitiek die met niet-militaire middelen (embargo's, samenwerking, economische, culturele, politieke beloningen/sancties, steun aan vrije media en onafhankelijke

vredegerichte groepen enz.) internationale spanningen afbouwt. Hoe noodzakelijk en veelzijdig zo'n politiek ook is, pacifisten zijn veel ambitieuzer: zij streven niet meer of minder dan naar het totaal verdwijnen van de legers. Weg met moordende wapens en met de training van mensen in het zo efficiënt mogelijk doden van evenmensen.

Omdat er echter altijd conflicten zullen zijn, en omdat een samenleving zich niet weerloos kan/mag opstellen, dient er een alternatief bestudeerd, uitgewerkt en ingeëfend te worden. Sociale verdediging is de naam van het pacifistische alternatief voor de militaire defensie. Die idee bestaat al van voor WOII (Vlaanderen, Nederland). Deze defensie noemt zich 'sociale' verdediging: de gehele bevolking moet bij het verdedigingsproces betrokken worden en het voornaamste doel is, de waarden en verworvenheden van het maatschappelijk leven te beschermen, eerder dan kost wat kost een grondgebied van bezetting te vrijwaren. Tegenover een potentiële agressor (van buitenlandse of van binnenlandse oorsprong) moet in eerste instantie ontrading spelen. Pas na een eventuele bezetting volgt geweldloos verzet: een systematisch en georganiseerd geheel van maatregelen tot het voeren van geweldloos burgerverzet, gericht op de beveiliging van de samenleving. Kortom: een verruimde toepassing van de technieken van geweldloze actie. Actiemiddelen kunnen o.a. zijn: weigering met een agressor samen te werken, bewustmaking en morele beïnvloeding van de eigen bevolking én van de achterban van de agressor, zelforganisatie van het maatschappelijk leven en aanmoediging van de bevolking zich tegen een bezetting te verzetten. Dat schema is in de jaren '50 en '60 nog gevoelig verrijkt en aangevuld geworden, door wetenschappelijk onderzoek, analyse van historische voorbeelden, en praktijkervaringen van de vredes- en andere sociale bewegingen of groeperingen.

Om sociale verdediging in te voeren moet de overheid echter de mogelijkheden van vorming in, en ook van het wetenschappelijk onderzoek naar sociale verdediging aanzienlijk verhogen. Het overhevelen van een fractie van wat nu aan militaire verdediging besteed wordt, zou al een belangrijke eerste stap zijn.

Een concreet sociaal-verdedigingsmiddel om niet-militair tussen te komen dat de laatste tijd veel besproken wordt, is de idee van een civiele vredesdienst (vooral Duitsland i.v.m. project voor ex-Joegoslavië), de oprichting van een Europees burgerlijk vredescorps, e.d. Die idee is niet nieuw: reeds geruime

tijd doen de Peace Brigades International dergelijk vredeswerk op kleine schaal en dikwijls met succes (Latijns-Amerika, ex-Joegoslavië, Sri Lanka, Tsjaad,...). De idee bestaat erin conflictbemiddelaars, trainers geweldloze conflictbehandling, waarnemers voor de mensenrechten, lijfelijke vergezellers van bedreigde plaatselijke activisten enz. te sturen naar een conflicttaak om met de bevolking aan de basis te werken aan bewustmaking, bescherming, verzoening. Des te vroeger ze in een conflict gestuurd worden, des te effectiever zal de preventie van het geweld werken.

Sociale verdediging gaat uiteraard hand in hand met de afbouw van het militair apparaat, en met reconversie naar vredeseconomie. Sociale verdediging is dus, toegegeven, een lange-termijn optie. Op kortere termijn steunt de strijd tegen het militarisme ondertussen op de uitbouw van de eigen samenlevingen volgens de waarden van solidariteit, gelijkheid in verscheidenheid, participatie, zelfbestuur, tolerantie, enz. Concrete middelen in de antimilitaristische strijd zijn allereerst het dienstweigeren in landen waar de dienstplicht geldt. Pacifistische verenigingen maken via het dienstweigeren de bevolking bewust van de nefaste rol van het militarisme in de onderdrukking en het geweld in landen zoals Turkije, Paraguay, Colombia, Griekenland, Tsjetsjenië, Kroatië, Hongarije, Servië... Naast het dienstweigeren zijn er ook andere middelen: bewustmaking, directe geweldloze actie, niet-collaboratie, burgerlijke ongehoorzaamheid, enz.

In België viel de dienstplicht weg als actiemiddel. Momenteel concentreert het Forum voor Vredesactie zich daarom op de campagne voor een radicale

vermindering van het defensiebudget. Nu de stem van de militairen pleit voor een verhoging met 10 miljard per jaar plus indexering, moeten de pacifisten niet louter een niet-verhoging eisen, maar wel een substantiële verlaging, nu onmiddellijk, als eerste stap in de totale afbouw van de militaire defensie. Het leger, de militaire verdediging, is natuurlijk maar één element in het militarisme. Waar conflicten aanwezig zijn, is de neiging tot geweld des te groter naarmate er (meer) wapens aanwezig zijn. O.a. om die reden gaat het pacifistische antimilitarisme hand in hand met de strijd tegen de wapenhandel. Een strengere nationale, Europese en VN-controle op waar welke wapens wel of niet naar toe mogen gaan is slechts één zeer beperkte stap in de goede richting. De wapenproductie en -handel moeten uiteindelijk totaal verboden worden. Hoogstens kan men pleiten voor de uitzondering van een beperkte productie voor politiedoeleinden, die dan wel in overheids handen moet zijn opdat het privéwinstbejag geen enkele rol zou spelen. Ook werkgelegenheidsverhalen zijn daarbij totaal uit den boze.

De strijd tegen het militarisme en tegen de wapenhandel is de kern van geweldpreventie, maar volstaat niet. Zoals vredesactivisten in Mali zegden, na de plechtige verbranding van de wapens die het einde van de burgeroorlog moest symboliseren: "Prachtig, maar als het westen nu niet snel bijspringt met economische hulp, barst de strijd binnenkort opnieuw los"... één van de vele lessen die moeten getrokken worden door diegenen die de mond vol hebben van de preventie van geweld.

Peter Jochems

Arrestatie Turkse dienstweigeraar

Op 7 oktober is de vredesactivist en dienstweigeraar Osman Murat Ülke in Turkije gearresteerd. Hij verblijft nu onder moeilijke omstandigheden in de militaire gevangenis van Ankara.

Ülke is voorzitter van ISKD, de vereniging van oorlogswegeraars, die al een aantal jaren tegen het Turkse leger en de oorlog in Turks-Koerdistan ageert. De reden voor zijn arrestatie is Ülkes verklaring tijdens een persconferentie op 1 september 1995, dat hij weigert om in militaire dienst te gaan. Hij verbrandde in het openbaar zijn militaire pas en zei dat hij geen gehoor zou geven aan de oproep om zich te melden bij het opleidingsregiment in Bilecik. In Turkije worden dienstweigeraars niet

erkend. Osman Murat Ülke ging reeds tweemaal in hongerstaking en is inmiddels door de militaire rechtbank veroordeeld tot eenzame opsluiting.

In Nederland is een campagne gestart voor steun aan Ülke (Info: Postbus 94802, 1090 GV Amsterdam - Tf. 0031/20/6680999). Protest kan ook worden aangetekend met een brief aan de *Kanselarij van Turkije, Montoyerstraat 4, 1000 Brussel*.

LDB

De geldinzameling in crisis : een zalig keerpunt ?!

Vaker dan de zogenaamde concurrentiestrijd zou kunnen laten vermoeden, wordt er over en weer gebeld en gepraat onder fondsenwerfers van humanitaire en sociale organisaties. Sinds vele maanden stellen die collega's mekaar dezelfde vraag : "Hoe is het bij jullie geweest ? Herpakt het zich ?".

Als we meteen het 'Rwanda-effect' van 1994 uit de weg gaan en dus vergelijken met 1993 blijkt desalniettemin dat 1995 een slecht fondsenwervingsjaar is geweest en dat de dalende trend in 1996 blijkbaar nog niet omgebogen is. De daling situeert zich doorgaans tussen de 10 en 30%, en dit niet enkel onder in de sector 'internationale solidariteit'. Er zouden enkele uitzonderingen zijn, zoals Damiaanactie, Vredeseilanden en Plan, maar bij deze laatste wordt wel geklaagd "hoe duur de groei geworden is" (vooral voor het werven van nieuwe donors). In sommige organisaties (NCOS, Amnesty, Greenpeace) vielen de tegenvallende resultaten samen met moeilijk beheersbare kosten, vaak te wijten aan een zware personeelslast of aan programma's die nog opgezet waren tijdens de groeiconjunctuur van enkele jaren geleden. Hier en daar vallen ontslagen, soms van de verantwoordelijke van de fondsenwerving zelf. Deze trend is overigens niet specifiek 'Belgisch' : een grote Australische derde wereldorganisatie heeft in 1996 liefst 25% van zijn personeel moeten ontslaan vanwege zware terugloop in de fondsenwerving.

Uiteraard zijn wij de laatste om onze sector financieringsmoeilijkheden toe te wensen, maar misschien zitten aan de huidige zwakke fondsenwerving ook een aantal goeie kanten vast, d.w.z. mogelijke aanzetten voor een andere aanpak.

Rwanda : de gewenningsgrens verlegd?

We kunnen niet genoeg herhalen dat de fondsenwerving naar aanleiding van de crisis in Rwanda in 1994 pas echt op gang is gekomen **als de genocide al voorbij was**. Op enkele uitzonderingen na, brachten de media tussen 7 april en half juli, wanneer het RPF de militaire overwinning behaald heeft, niet de beelden van de omvang van de slachtpartijen, noch de duiding die wees op een genocide. De verschrikking, *live* en in zijn volle breedte, kregen we pas te zien vanaf eind juli, wanneer de cholera in de Zairese kampen toesloeg. Vanaf dan kon ook de fondsenwervingmachine op volle kracht in werking treden. Er kwamen spots op TV, een speciale avond-uitzending BRTN-NOS (met een *ontgoochelend* financieel resultaat voor Vlaanderen), mailings op meerdere honderdduizenden exemplaren, persadvertenties, acties op zomerfestivals,.... Zeldzaam waren de collega's, zoals bij het Rode Kruis, die zich niet vastbeten in de horror van Goma, maar een meer opbouwende boodschap brachten, ook gericht op de noden van het Rwandese binnenland. Sommige organisaties beschouwden in september het thema als *uitgemolken*, net op het ogenblik dat de wederopbouw in Rwanda moest beginnen.

Zoals Ethiopië in 1984-85 een enorme *versnelling* heeft ingeluid voor de humanitaire fondsenwerving, zo betekent Rwanda 1994 wellicht een betekenisvolle *vertraging*. Omdat de **filantropische uitbuiting** van al die dood en ellende in de kampen de

drempel van de gewenning bij het publiek zo hoog heeft gelegd, dat er al iets zéér verschrikkelijks zou moeten gebeuren, om nog tot een gelijkaardig *elan* van generositeit te leiden.

Rwanda betekent **een nieuwe breuklijn**, die voorlopig een einde maakt aan de ongebreidelde groei van een bepaald type van fondsenwerving en organisaties, welke bij vorige breuklijn (1985) aan hun opmars waren begonnen. Anders gezegd, komt hier theoretisch opnieuw ruimte voor andere organisaties en voor andere fondsenwervingsbenaderingen. De vraag is alleen : *de welke ?*

Bovenstaande evolutie impliceert niet dat daarmee ook de dominante rol van televisie(beelden) is uitgespeeld. Er heeft zich sedert enkele jaren trouwens al een verschuiving voorgedaan in de richting van enkele zware campagnes, die op het lijf van dit medium geschreven zijn en die trachten mensen te mobiliseren (als vrijwillig verkoper, maar vooral in functie van de kijkcijfers) en die, zoals in het geval van *Kom op tegen Kanker*, zelfs een permanent karakter gekregen hebben in een eigen organisatie. Het initiatief gaat niet langer vooral uit van een vereniging, die een beroep doet op *mediabegeleiding* of gratis spots, maar van de zender zelf en van een televisueel en/of commercieel concept. Terzelfdertijd wordt de service vanuit de omroep naar verenigingen toe ook teruggeschroefd of afgeschaft (RTBF, een openbare omroep !), als er ooit al zo'n aanbod is geweest (VTM).

Het medialandschap, zowel als de communicatietechnologie zijn momenteel aan zulke snelle evoluties onderhevig, dat we ons hier niet verder durven

wagen aan prognoses voor de toekomst, maar rond dit belet niet op dit punt weinig optimistisch te zijn.

Stroomlijning van de markt

De fondsenwervingsmarkt is niet alleen deels *verzadigd* en onderhevig aan gewenning, ze is bovendien verschrikkelijk grijs en eentonig geworden. Niets lijkt zoveel op een mailing als een andere mailing. Dit geldt niet enkel voor de vormelijke aspecten, waarbij alle begeleidende *brieven*, met of zonder personalisatie, steevast serie-drukkerwerken, die niets meer met een persoonlijke correspondentie te maken hebben; dat geldt ook en vooral voor de inhoud. Na de beginjaren, tijdens welke **de identiteit en de eigen waarden** van de diverse organisaties nog enigszins aan bod kwamen in de pas ontdekte *direct mail*, staan we vandaag voor een enorme vervlakking van de boodschappen en een angstwekkende waardenvervaling. Het draait allemaal om varianten op *het goede doel*, de bestemming verdwijnt echter naar de achtergrond (al naargelang : *humanitaire hulp, partners in het zuiden, kankeronderzoek of -preventie, vrouwen-voor-vrouwen, dierenbescherming, armoede bij ons*). Alsof er één enkele taartvorm gebruikt wordt, waarin juist nog enkele ingrediënten aangepast worden aan de smaak van de mensen. Het getuigenis of de boodschap van de *begunstigden* is het toetje slagroom erbovenop.

Dit is uiteraard een veralgemening : er zijn enkele interessante uitzonderingen en er is af en toe wel eens een waardevol experiment dat ook verder gaat dan vormvernieuwing, zoals de "positieve *delocalisatie*" van Handicap Inter-

national, met "echte" brieven aange- maakt in en verstuurd uit hun pro- jectlanden.

Het is niet verwonderlijk dat de mensen in dat bos de bomen niet meer zien, het onderscheid nog nauwelijks maken tussen de verenigingen, rekening- nummers door mekaar halen, slechts van verre een idee hebben waarover het gaat... **en zich uiteindelijk terugplooiën op thema's of groepen die herkenbaar zijn, korterbij liggen of een sterker persoonlijk accent krijgen**, de zogenaamde *proximiteits- thema's*. Volgens recente peilingen, is *eigen volk eerst* een stijger met pit, net zoals de *Restos du Cœur* (allemaal vrijwilligerswerk bovendien!), naast problemen die iedereen kunnen treffen, zoals kanker. Uiteraard liggen ook andere oorzaken ten grondslag aan dit soort tendenzen, met name de groeiende onzekerheid onder de mensen over hun toekomst (maar dat staat niet los van eerder genoemde waardenvervaling en het daarmee samenhangend verlies aan geloof- waardige perspectieven dat van verenigingen zou kunnen verwacht worden).

Bovenstaand plaatje biedt enkele aanzetten tot koerswijziging. De fondsenwerving, al teveel geba- seerd op anonieme massa-marketing, heeft dringend nood aan een tweede poot: direct contact met de mensen. Terug de straat op, mensen aanspreken aan de deur, wijkcomités vormen, werken vanuit familie en vriendenver- banden of vanuit het werkmilieu... Terugkeer naar een gezonde eenvoud en soberheid in de publicaties, al was het maar om geloofwaardig te zijn als je iemand *milde steun* vraagt. Daarenboven moeten we onze mede- burgers ernstig nemen en hen dingen uitleggen, in plaats van oppervlakkig rond alles heen te lopen, niet te lang, niet te moeilijk, veel beeldjes en weinig tekst, neutraal en zeker geen kleur bekennen, om toch maar niemand tegen het hoofd te stoten...

De markt voor dit soort boodschappen lijkt beperkt. Anders gezegd: we moeten afstappen van de illusie *het brede publiek* te kunnen bereiken, als we de zaken serieus willen uitleggen, maar daarentegen opteren voor een wat langzamer proces, gebaseerd op mensen die zo overtuigd zijn, dat ze anderen voor de zaak gaan winnen. Minder fondsen op korte termijn, inderdaad, maar - zeker in de derde wereldsector, waar geld alleen niks oplost - wel de enig goeie investering op lange termijn.

De vallende engelen

Naast factoren die terug te voeren zijn tot de omgang met de fondsen- wervingsmarkt, en waarvan we er hier twee hebben belicht, die directer betrekking hebben op de internationale solidariteit, speelt ook nog een interne, inhoudelijke factor een voorname rol in het afnemen van de financiële solida- riteit. Het pamflet *De val der engelen* stelde zich in essentie kritisch op tegen de wanverhouding tussen projecten- steun en investeringen in politieke actie. De frustratie rond de 0,7% BNP, jarenlang een topprioriteit van de derde wereldbeweging, speelde daarbij wellicht een niet te onderschatten rol. Het niet naleven van deze norm, ondanks alle beloften vanwege de overheid, had echter nauwelijks effect op de groei van (een aantal) orga- nisaties en op hun bestedingsmo- gelijkheden in het zuiden, vooral in de noodhulp. Integendeel keerden de krachtsverhoudingen zich om in het voordeel van deze laatsten, met inbegrip van hun *a-politieke* commu- nicatie.

Politiek werk werd dus terecht naar voor geschoven als prioriteit, maar tegelijk sloop kritiek op concrete solidariteit met partners en projecten als een langzaam gif de beweging binnen. Prioriteiten werden verlegd ten koste van het financieel model binnen 11.11.11. Gelijklopend daarmee zagen we een sterkere interesse in (eerlijke handels)producten als *vector* van contact en informatie met het publiek, wetende dat deze uitdrukkelijk geen bijdrage leveren tot projectfinanciering, ook niet binnen 11.11.11.

Nu is bewust consumeren in de eerste plaats een individuele attitude, met weliswaar potentiële structuurveran- derende implicaties, die alle aan- moediging verdient. Maar, evenmin als individuele giften-solidariteit, biedt het waarborgen voor collectieve actie of maatschappelijke verandering. Deze dimensie moeten we in **beide** gevallen waarmaken, of we vertrekken van projectensteun of van productcon- sumptie. Overigens vervullen eerlijke handelsproducten vermoedelijk geen recruiteringsfunctie voor een nog niet overtuigd publiek. Daarvoor blijft ons inziens en tot nader orde de gift een beter instrument, dat alvast herwaar- dering verdient.

Het model van *Greenpeace* (prikacties op basis van sterke dossiers, media- tisering) wordt wel eens aangehaald als de te volgen weg. Het belang van de media is niet te ontkennen, maar de risico's op afhankelijkheid en kwets- baarheid hebben we hierboven al

aangehaald. Omdat we het kind niet met het badwater willen weggooien, hebben we zelf het model van *De Derde Macht* binnen het NCOS gelanceerd. Men kan redelijkerwijze zekere in- komsten verwachten uit zulke aanpak binnen de derde wereldbeweging. Maar niet in die mate dat het hele apparaat dat nodig is om de gewenste politieke en educatieve actie te schragen, daarvan kan betaald worden. Blijven dus (een deel van) de fondsen die we verzamelen voor projecten, zoals het Permanent Informatie-Fonds (het fameuse *PIF*), in het kader van het programma 11.11.11. Projectensteun in vraag stellen, betekent dus de poten van onder onze politieke stoel afzagen.

Waarvoor wij hier dan ook pleiten, voor wat betreft de fondsenwerving voor internationale solidariteit, is een herintegratie van enkele componenten, die teveel hun eigen leven zijn gaan leiden, en voor de herwaardering van steun aan partners en projecten, of nog beter, voor hetgeen *mondiale samen- werking* genoemd wordt: de steun aan gemeenschappelijke projecten voor maatschappelijke verandering, ge- dragen door het zuiden én door ons. **Dit naar voren schuiven, overstijgt tenandere de fondsenwerving, het drukt tevens een politieke optie uit**: er wordt gewerkt aan verandering, miljoenen mensen hebben, soms in de moeilijkste omstandigheden, hun eigen toekomst in handen genomen, hier en ginder. Deze initiatieven verdienen steun en financiële solidariteit is daar één belangrijk aspect van. Educatie en politieke actie laten zich perfect enten op dit soort benaderingen. *Vierkant voor Afrika* was daar een voorbeeld van. Een meerjarencampagne rond *Arbeid* biedt wellicht nog meer mogelijkheden om dergelijke consistente aanpak waar te maken, **op voorwaarde evenwel dat we de partners niet achter de kar spannen, maar éerst vragen welke richting we uit zouden gaan, op basis van hun ervaringen en projecten.**

Onze agenda meer laten bepalen door relevante ervaringen in het zuiden, minder de UNO-conferentiethema's achterna hollen en onze studiediensten in die richting heroriënteren, zou niks minder betekenen dan een zachte revolutie, waar ook fondsenwerving niet slecht bij kan varen...

Erik Todts,

Ondervoorzitter Campagneraad
NCOS
(voor Oxfam-Solidariteit)
1.10.96

Dialogogavonden

Antwerpen

dinsdag 10 december 1996 om 20u
Indië een smeltkroes van volkeren

spreker: *Antoine Uytterhaeghe*
(medewerker Vrede, ervaren Indië-reiziger)
met dia's
in het Vredescentrum Unolaan 1 te Deurne
organisatie: Vrede Regio Antwerpen

Gent

dinsdag 19 november 1996 om 20u
Inheemse volkeren van Amerika

spreker: *Johan Bosman*
(medewerker Kwia, steungroep inheemse volkeren)
Vredescentrum Galgenberg
Galgenberg 29 9000 Gent
organisatie: Masereelfonds Vrede Regio Gent

Oostende

vrijdag 15 november 1996 om 20u
Rusland, de presidentsverkiezingen en Tsjetsjenië

spreker *Huug Benoy*
(Poesjkin-centrum, gewezen leraar Russisch)
Trefcentrum Het Bakken
Fortuinstraat 18 Oostende
organisatie: Vredesbeweging Regio Oostende

vrijdag 13 december 1996 om 20u
Van eenheidsmarkt naar eenheidsmunt...

de weg naar een sociaal kerkhof?
inleiding: *Dirk Van Evercooren*
(studiedienst ABVV)
Trefcentrum Het Bakken
Fortuinstraat 18 Oostende
organisatie: Vredesbeweging Regio Oostende

vrijdag 10 januari 1997 om 20u
Bezoek aan Vietnam

inleiding: *Irma De Clercq*
met video-opname
Trefcentrum Het Bakken
Fortuinstraat 18 Oostende
organisatie: Vredesbeweging Regio Oostende

Andere activiteiten waar Vrede haar medewerking aan verleent:

Oostende

vrijdag 8 november 1996 om 20u
conferentiezaal stadhuis

Ontwikkelingshulp anders bekeken

sprekers: prof. *R. Doom* (vakgroep derdewereldstudies RUG)
Jac. Debruyne (directeur Broederlijk Delen)

voorzitter: *A. De Smet*

inleiding: schepen *Marina Willems*

een initiatief van **Demoo Motief**

organisatie: **vandaag en morgen**

begeleiding Vrede vzw

deelname in de kosten: **120**; rechthebbenden: **80**;

vervangingsinkomens: **vrij**

In samenwerking met: Arsten Zonder Grenzen, Broederlijk Delen, Damiaan-Aktie, Isiro, Masereelfonds, Medios, Oxfam Wereldwinkels, Plan International, Ruimte, Sociale Dienst voor Vreemdelingen, Vierde-Wereldbeweging, Vredesbeweging regio Oostende, Vredeseilanden, Wereldsolidariteit.

Brussel

zaterdag 7 december 1996 van 10 tot 17u
De Markten 1000 Brussel

Studiedag Europa

10u: **inleiding** door **John Palmer** (The Guardian)
Europa en de linkerzijde (consecutieve vertaling naar het Nederlands)

11u tot 13u: **werkgroepen** (gelijktijdig dus te kiezen)

* sociaal-economische aspecten

inleiders: **Dirk Van Evercooren** (ABVV) en **André Mommen** (universiteit Amsterdam)

voorzitter: **Jos Janssens** (Europs)

* gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid

inleiders: **Catriona Gourlay** (ISIS) en **Ernst Gülcher** (Europese Groenen)

voorzitter: **Georges Spriet** (Vrede vzw)

* instellingen en justitionele samenwerking

inleiders: **Lode Van Outrive** (Liga voor Mensenrechten), **John Lambert** (Agenor) en **Bart Kerremans** (UIA) - o.v.

voorzitter: **Jaak Perquy** (Graffiti-jeugdendienst)

middagpauze

14u tot 16u30: **debat**

deelnemers: **Magda Aelvoet** (Agalev), **Anne Van Lancker** (SP), **Poel Verbraken** (publicist-Charta), **Antoon Roossens** (Masereelfonds)

gespreksleider: **Edi Clijsters** (De Morgen)

aansluitend slotwoord: **Georges Debunne** (ex-voorzitter EVV)

een organisatie van Imavo vzw, Masereelfonds Brussel, Graffiti-jeugdendienst
begeleiding Vrede vzw en Liga voor Mensenrechten

*wij nemen
uw drukwerk
au sérieux*

-D-R-U-K-K-E-R-U-
DRUKKERIJ GOFF N.V.
Kaleweg 5
9030 Mariakerke
Tel. (09) 216 73 73
Fax (09) 216 73 74

*NOG STEEDS DE BOEKHANDEL DIE HEEFT
WAT U ELDERS NIET VINDT !*

BOEKHANDEL MARNIX

NEDERKOUTER 109
9000 GENT
TEL. (09) 225 10 92
FAX (09) 223 55 56

Elke dag van 9 tot 18 uur.

's Zaterdags van 10 tot 12.30 uur
en van 13.30 tot 18 uur.

De Lingerie
van de Kerkstraat DE MUNCK
L O K E R E N

LINGERIE CORSETTERIE BADMODE

KERKSTRAAT 47 • 9160 LOKEREN • 09/348 58 23

*Wat gevoelig ligt,
wordt goed opgevangen.*

[Linde Vanneste]

Sterk aangeraden - nieuwe uitgaven van Vrede vzw

- **De samenzwering tegen de Spaanse Republiek**
Albert De Coninck - april 1996 -
120 fr. + 16 fr. port.
- **Groene conflicten, veiligheid breed bekeken**
Ludo De Brabander - september 1996 -
245 fr. + 50 fr. port.
- **De oorlog begon in Spanje**
Leon De Canne - oktober 1996 -
340 fr. - een uitgave van V.M.T.

Steun juli-augustus 1996

W.W. Ruiselede 1.000; L.V. Gent 1.000; Th.C. Oostende 200; H.v.d.K. Zwevegem 400; K.E. Gent 200; H.D.S. Brugge 300; D.C.+B. Sint-Martens-Latem 400; R.B. Gent 400; J.C. Zoersel 200; F.V.F. Gent 100; J.D.L. Luik 200; L.V. Gent 1.000; A.D.S. Oostende 200; R.M. Oostende 300; H.V.S. Oostende 200; M.C. Bredene 200; F.V.Z. Bornem 200; N.B. Berchem 1.000; M.V. Pollare 400; F.D. Zedelgem 200; P.V.C. Maldegem 400; W.D. Assebroek 500; R.V. Ranst 200; L.V.N. Lokeren 200; C.V. Sint-Niklaas 200; G.R. Kontich 400; E.D.M. Veldegem 200; Th.H. Antwerpen 600; L.M. Drongen 1.000; C.D.S. Aalst 200; A.D.B. Oostende 100; G.D.B. Oostende 200; L.B. Wilrijk 200; J.D.L. Aalst 200; M.Th.D. De Pinte 400; U.C. Torhout 200; E.L. Oostende 200; V.S. Leuven 400; L.B. Sint-Eloois-Vijve 400; W.D.R. 's Gravenwezel 500; R.N. Keerbergen 500; L.E. Mechelen 200; E.M. Gent 200; W.W. Kortrijk 200; Ch.D.S. Gent 200; M.V.H. Gent 200; J.E. Gent 600; M.T. Zwalm 1.000; E.D. Brugge 200; A.C. Mariakerke 400; L.V. Antwerpen 400; K.D. Lokeren 1.000; B.P. Oostende 400; Y.G. Hoevenen 200. Totaal: 20.000 fr. Met oprechte dank.

Koopwaar

De publieke verontwaardiging omtrent de zaak Dutroux is groot en algemeen. Terecht. Wij zijn met zijn allen diep geschokt door het totaal onmenselijke van de feiten die zich aan onze voordeur hebben afgespeeld. Terecht. Een golf van collectieve emotionele beroering is over ons land gerold. Terecht. Hier nogmaals de film van de voorbije weken afrollen heeft weinig zin. De media hebben er breedvoerig voor gezorgd dat we geen enkel detail misten. Dat daarbij de deontologie geweld werd aangedaan en sommige publicisten zo ongeveer alle scrupules over boord hebben gegooid, wordt bedekt met de mantel van de steenharde concurrentieslag in medialand. Dit kan en mag geen excuus zijn. De werkelijkheid is op zichzelf erg genoeg dat er, om sensatielust en de daarbij veronderstelde verkoopcijfers, een loopje wordt mee genomen.

Bij de hevige en begrijpelijke volksverontwaardiging en woede dringen enkele bedenkingen zich op.

Het is duidelijk dat er in gerechtelijke en politionele kringen één en ander is scheefgegroeid en dat het cliëntensysteem daar in grote mate verantwoordelijk voor is. De partijkaart voorrang geven op de bekwaamheid is een kanker die moet uitgeroeid worden. Bij die bedenking het ganse apparaat op één hoop gooien is het kind met het badwater weggieten. In het apparaat zitten ook integere mensen. Het bewijs is geleverd.

De volksroep om wraak (oog om oog, tand om tand) en de stemmen die hier en daar opgaan voor het herinvoeren van de doodstraf leiden regelrecht naar het op de helling zetten van de rechtsstaat zelf.

Dit kan alleen maar de weg openen naar meer chaos, banditisme, rechteloosheid, een gedroomd terrein voor avonturiers en schurken van alle slag. Dat kan en mag niet de bedoeling zijn. Sluit niet uit dat aan de (gebrekkige) werking van deze rechtsstaat ernstig moet gesleuteld worden.

Bij de begrijpelijke emotionele opstoot wordt al te vaak voorbijgegaan

aan het feit dat misbruiken van kinderen sinds jaren op het programma van seksuitstapjes naar exotische landen staat. We weten het en we doen alsof onze neus bloedt. Nochtans zijn deze praktijken niet leefbaar als er geen begoede burgers (?), o.m. uit het rijke westen, zijn die met veel geld op zak naar het oosten trekken om er hun lusten op kinderen bot te vieren, profiterend van de schrijnende armoede van de lokale bevolking. We gaan er achteloos aan voorbij. Azië ligt toch ver van ons bed. Maar het kwaad zit ook bij ons. Een kinderrechtenorganisatie in de VS, The National Coalition for the Protection of Children and Families, raamt de wereldomzet van kinderporno in 1995 op 300 miljard frank, met Duitsland als voornaamste productiecentrum, Nederland en Engeland als distributielanden, en de VS als voornaamste afzetmarkt. Na de drugs- en wapenhandel zijn kinderporno en kinderprostitutie de meest winstgevende maffiose bezigheden. Er is een cliënteel dat daarvoor dik wil betalen ook bij ons. Gewetenloze schurken, psychopaten of niet, spelen daarop in en zorgen voor de "koopwaar". Daar komt het uiteindelijk op neer: het leveren van kinderen voor porno en prostitutie is een afschuwelijke commerciële bezigheid geworden waar zeer veel geld mede gemoed is. Op de vrije markt, waar in principe alles te koop is, zijn nu ook kinderen tot koopwaar gedegradeerd. Een maatschappij die dat toelaat doet aan de hoogste vorm van zelfvernietiging, ze vernietigt haar kinderen, ze vernietigt haar toekomst. De gebeurtenissen van de laatste weken hebben ons met de neus op de rauwe werkelijkheid gedrukt. Die rauwe bal ligt nu in het kamp van de beleidsverantwoordelijken. Maar niet alleen daar, die bal ligt ook in ons aller kamp. Toezien vanop de zijlijn of

de rug keren naar de werkelijkheid mag en kan niet meer. Ons verstoppert in onverschilligheid en egoïsme is als het ware in de wachtkamer gaan zitten tot een nieuw misdadig drama ons opnieuw brutaal wakker schudt. Dat kunnen en mogen wij onze kinderen, onze toekomst, niet aandoen.

Jos De Geyter
in 't Ajuintje
sept. '96

Van oud naar nieuw

Het jaar wordt stilaan uitgehold.

Traag sleept december zijn laatste dagen.

In de schemer van de avond verdwijnen langzaam d'oude sporen van voorbije seizoenen.

De dagen, nu nog slechts herinnering.

Van oud naar nieuw is maar een stap.

Jozef Vandromme

Brigitte Bardot schreef een boek. Hierin maakt ze bekend dat ze o.m. van ezels houdt maar ook van Jean-Marie Le Pen. Zo vernemen we ook dat ze de immigranten geen warm hart toedraagt. Zo weet ze ook te vertellen dat ze moslims misprijst wat ook het geval is voor vreemdelingen en homo's. BB die bij haar zoveelste huwelijk trouwde met een der trouwste luitenanten van Le Pen steekt haar bewondering voor de leider van de F.N. noch onder stoelen noch banken.

De regering van India heeft een lovenswaardig wetsontwerp ingediend dat voorziet dat een derde van de zetels van het parlement in de toekomst door vrouwen zou moeten bezet worden. De Indiase vereniging voor democratische vrouwen, die weet waarover ze spreekt, juicht dit initiatief toe maar wijst er op dat er niets fundamenteel zal veranderen als er niets gedaan wordt aan de levensmogelijkheden van de vrouwen in India.

Uit een opiniepeiling die door de Amerikaanse Washington Post georganiseerd werd blijkt dat zes kiezers op tien vreest dat een degelijk onderwijs binnenkort onmogelijk zal worden, gezien de hoge kostprijs voor de doorsnee Amerikaan. De Amerikaanse droom is dus wel ver weg...

In "La Dépêche du Midi", een krant uit de omgeving van Toulouse, verscheen een grote advertentie in het Engels. Het ging hier om een oproep van de grootste Amerikaanse vliegtuigbouwer (de naam werd niet genoemd) om vijfhonderd techniciërs aan te werven. Uiteindelijk is geweten dat achter de oproep de firma Boeing schuil ging. De operatie blijkt bedoeld te zijn om vliegtuigtechniciërs van de Franse concurrent Airbus weg te snoepen.

Christine Ockrent, de top-journaliste van de France TV-zender France 3 ontving op 15 september J.-M. Le Pen als gast in haar uitzending. Toen het bestuur van T.F.-1 besloot J.-M. Le Pen uit te nodigen voor zijn uitzending "7 sur 7" weigerde de journaliste Anne Sinclair het spelletje mee te spelen. Christine Ockrent, de vrouw van de mediageile radicaal-socialist Bernard Kouchner, verontschuldigde zich voor de uitzending met de verklaring "Wat ook de mening is over Le Pen, het is een man met talent. Dit is niet aan iedereen gegeven". Ockrent schijnt hierbij te vergeten dat een zekere Hitler niet gespeend was van talent en dat men toch niet om het

even wie aan zijn tafel uitnodigt.

Ultra-orthodoxe joden hebben luchtvaartmaatschappijen die op Israël vliegen gevraagd voortaan "zedige vluchten" uit te voeren. Hierbij bedoelen ze dat mannelijke stewards moeten ingezet worden en het vertonen van films aan boord moet verboden worden. Enkele religieuze rechtbanken wijzen er op dat luchtvaartmaatschappijen duizenden religieuze klanten zullen verliezen als ze hun vluchten niet aanpassen...?

In Cisjordanië heeft de Israëlische regering een autobaan aangelegd die enkel door joodse kolonisten en het leger mag gebruikt worden. Palestijnen mogen er niet op. Zo iets heeft een naam: apartheid.

De Dalai Lama heeft een rondreis ondernomen in Australië, Nieuw-Zeeland e.a. landen uit de regio. Het bezoek werd gesponsord door Thai International, Nike en de Ford Motor Compagnie. De twintig monniken die aan de rondreis deelnamen verbleven in vijf sterren hotels en hadden voor hun verplaatsingen limousines van Ford Motor ter beschikking. Meteen weet men welk vlees men in de kuip heeft.

Jean-Marie Le Pen is weer een stapje verder gegaan in zijn racistische haatcampagne tegen de vreemdelingen. Tijdens een seminarie van zijn partij in La Grande Motte (Zuid-Frankrijk) verklaarde hij dat rassen ongelijk zijn. Dus niet blanke rassen minderwaardig. Alhoewel hij dit standpunt voor de tv nog eens bevestigde achtte de regering het niet nodig, ondanks ze over de nodige anti-racistische wetten beschikt, tegen Le Pen op te treden. 600 wetenschappers namen reeds stelling tegen deze racistische uitspraak en door linkse en progressieve organisaties werd een waakzaamheidscomité opgericht dat acties wil ondernemen tegen het racisme van Le Pen.

Henry Stepney, een veertigjarige dakloze, werd in de V.S. tot veertig jaar gevangenisstraf veroordeeld om getracht te hebben 22 rollen WC-papier te stelen. De rechter, Lauren Miller, heeft Stepney veroordeeld volgens een nieuwe wet in Florida dat zwaardere straffen worden uitgesproken naarmate men reeds vroeger in contact kwam met het gerecht. In het kader van deze nieuwe wet werd reeds een jonge Californiër tot levenslang veroordeeld om een pizza gestolen te hebben.

Generaal Lebed, de gewezen voorzitter van de Russische veiligheidsraad, heeft bekend gemaakt dat in Tsjetsjenië in het recent militair conflict ongeveer 80.000 mensen het leven verloren hebben. Het oorlogstribunaal van De Haag schijnt hier niets van af te weten. De verantwoordelijken voor deze oorlogsmisdaden zijn nochtans bekend.

Op het recente congres van de Britse arbeiderspartij, de Labour, werd een motie ingediend voor de ontmanteling van de kernraketten op de Trident - atoomduikboten. Dit is sinds lang een eis van de Britse vredesbeweging. In naam van de "realiteitszin" werd de motie verworpen met 56 % tegen 44 %. David Clark, woordvoerder voor Labour voor defensie verklaarde achteraf: "Ik hoop dat de discussies over de Trident een relikwie van het verleden geworden zijn".

James Wolfensohn, voorzitter van de Wereldbank, verklaarde kort geleden in Washington: "de corruptie is een affront aan de armen". Zij sluisst het geld van de armsten naar de rijken, verhoogt de kostprijs van alle activiteiten, provoceert erge vervormingen in het gebruik van de collectieve grondstoffen en doet de vreemde investeringen het land ontvluchten. Goed gezegd maar waarop wacht de Wereldbank, die over de middelen beschikt, om daar een stokje voor te steken?

De New York Times Magazine publiceerde een bijdrage van de Amerikaan Paul Johnson waarin deze er de nadruk op legde dat het westen de landen van de derde wereld - waar de basis van een beschaafd leven ingestort is - onder voogdij moet plaatsen. Een terugkeer naar het kolonialisme?

Hugo De Ridder schreef een boek over J.-L. Dehaene. De schrijver ging hiervoor te rade bij familie en collega's politici. Allerlei anekdoten van de premier en zijn collega's komen hierbij aan bod. De Financieel Economische Tijd (5/10) citeert: "Zo is er het beeld van Willy Claes die op 15 augustus 1980 in het Knokse Carlton café, onder het nuttigen van de nodige poirekens, aan Jean Gol toevertrouwde dat er, wat hem betreft morgen al een regering van twaalf boze mannen met volmachten mag komen die het parlement naar huis stuurt en desnoods het leger inzet".

1

2

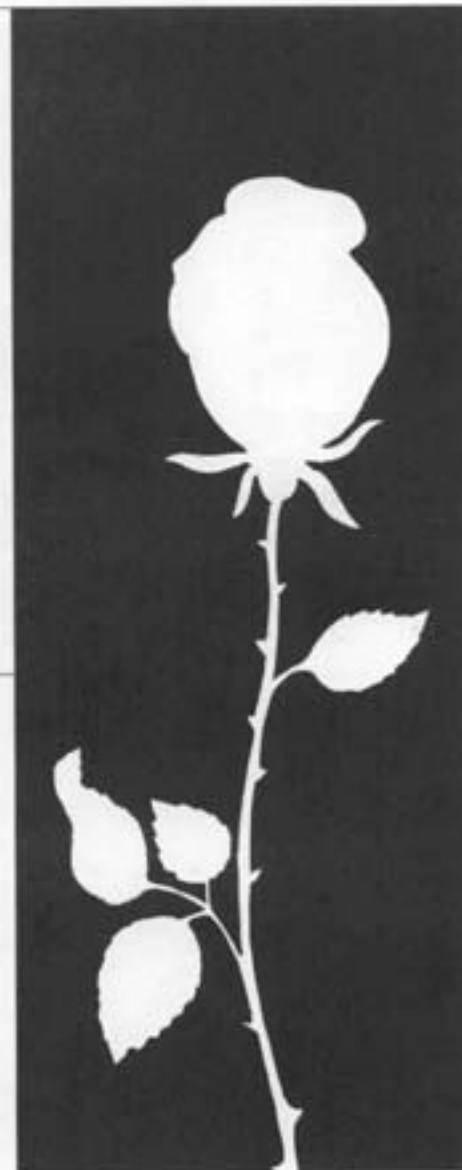
3

4

5

6

Bestelbon - Wenskaarten (dubbel en in kleuren)

Naam

Adres

Aantal nr. 1 nr. 2 nr. 3 nr. 4 nr. 5 nr. 6
van

Prijs: 25 fr. per stuk + 14 fr. port

5 stuks voor 100 fr. + 16 fr. port (met omslag)

Ik betaal op de op de postcheckrekening van Vrede, Galgenberg 29,
9000 Gent, nr. 000-0956015-80 het bedrag van fr.